

รายงานการวิจัย เรื่อง

รูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา
เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร
Supporting Model of Academics Administration
in Higher Education Institutes Ally to Benjamit Academic
Cooperation

โดย
ผ่องใส ถาวรจักร์

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากวิทยาลัยราชพฤกษ์
ปีการศึกษา 2556

รายงานการวิจัย
เรื่อง

รูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา
เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร
Supporting Model of Academics Administration
in Higher Education Institutes Ally to Benjamit Academic
Cooperation

โดย
ผ่องใส ถาวรจักร์

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากวิทยาลัยราชพฤกษ์
ปีการศึกษา 2556

Supporting Model of Academics Administration
in Higher Education Institutes Ally to Benjamit Academic
Cooperation

Researcher
Pongsai Thawornchak

This research had supporting fund from
Rajapruk University 2013

ชื่อโครงการวิจัย: รูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร
 ชื่อผู้วิจัย: ผ่องใส ถาวรจักร์
 ปีที่ทำการวิจัย: 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร 2) เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารวิชาการ 3) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยส่งเสริม และระดับการบริหารวิชาการ 4) เพื่อหารูปแบบปัจจัยส่งเสริมการบริหารวิชาการ ที่ได้รับการยืนยันว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ดี กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารจำนวน 168 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 71 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น .98 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียสัน และการจัดสนทนากลุ่มเพื่อยืนยันรูปแบบที่ค้นพบ

ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ได้พบรูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการจากการวิจัยเชิงคุณภาพ 2) ได้พบความสัมพันธ์สูงสุด 3 รายการคือ ปัจจัยเสริมกับการบริหารงานวิชาการ การวางแผนรับนักศึกษาและการผลิตบัณฑิต และการพัฒนาการบริหารวิชาการ 3) ระดับปัจจัยส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ระดับสูงสุด 3 อันดับคือ ความคิดว่างานวิชาการสำคัญมาก ความรู้สึกว้างงานวิชาการมีประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบันและประเทศชาติ การใช้ความรู้ปฏิบัติงานวิชาการในสถาบันระดับการบริหารวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ระดับสูงสุด 3 อันดับคือ การบริหารหลักสูตรตามมาตรฐาน สกอ. มาตรฐานสภาวิชาชีพ และมาตรฐาน TQF และมีการทำ SAR ตามแบบของ สกอ. 4) รูปแบบปัจจัยส่งเสริมการบริหารวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นรูปแบบการปฏิบัติงานที่ดีจากการจัดสนทนากลุ่ม

คำสำคัญ: รูปแบบการส่งเสริม การบริหารวิชาการ สถาบันอุดมศึกษา

Research Title: Supporting Model of Academics Administration in Higher Education
Institutes Ally to Benjamit Academic Cooperation

Researcher: Pongsai Thawornchak

Year: 2013

Abstract

This research method was mixed methodology, qualitative research and quantitative research. The objectives of this research were: 1) To study supporting model of academic administration in higher education institutes ally to Benjamit Academics Cooperation. 2) To study the relationship level between supporting factors and academic administration. 3) To study the supporting factors level and academic administration level. 4) To find supporting factors model of academic administration that the experts had confirm as good practices. The samples were 168 administrators selected by stratified random sampling. Questionnaire with 5 rating scales 71 items reliability at .98 were used to collecting data. Statistical using were mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation and focus group to confirm the model I had found.

Summary of research finding: 1) The found of model academic administration supporting from qualitative research. 2) The whole correlation was high, the three highest correlations were reinforcing factors and academic administration, planning for admission and academic administration development. 3) The over all level of supporting factors was high, the three highest were academic work very importance for higher education, academic very useful for development and the administrators used the knowledge for work in higher education institutes. The over all level of academics administration were high, the three highest were the curriculum administration according to Higher Education Committee, Profession Council and standard of TQF (Thai Qualification Framework) and had SAR (Self Assessment Report) according to indicators of Higher Education Committee. 4) Good practice model confirm from experts focus group.

Keyword: Supporting Model, Academics Administration, Higher Education

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจากมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ดร.อณาภูมิ ชูทรัพย์ อธิการบดี อาจารย์สันธยา ดารารัตน์ รองอธิการบดี และคณะกรรมการการวิจัยทุกท่านที่ได้พิจารณาทุนอุดหนุนการวิจัยให้แก่ข้าพเจ้า รวมถึงที่ปรึกษาโครงการวิจัย ผศ.ดร.นิภาพงศ์วิรัตน์ รศ.ดร.ชุติมา วัฒนาศิริ ที่ได้ให้คำแนะนำและช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง และขอขอบคุณอาจารย์จุฑามาศ ชูจินดา ที่ได้กรุณาตรวจทานแก้ไขให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตรทุกท่าน ที่ได้อนุเคราะห์สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งทำให้งานวิจัยเรื่องนี้เสร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ทางการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

ผ่องใส ถาวรจักร์

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมา	1
คำถามการวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ประโยชน์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา	13
บริบทของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมมิตร	50
กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ	52
การบริหารงานวิชาการระดับอุดมศึกษา	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	84
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	96
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	96
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	98
การเก็บรวบรวมข้อมูล	100
การสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)	100
การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)	101

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
วิธีการสังเคราะห์รูปแบบปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการจากการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)	103
การสังเคราะห์ข้อมูลจากกระบวนการวิจัยตอนที่ 3 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)	103
กระบวนการวิจัย (Research Process)	105
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	106
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารวิชาการของ สถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	107
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับของปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความ ร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	124
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับของการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความ ร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	130
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	138
สรุปผลการวิจัย	139
การอภิปรายผลการวิจัย	152
ข้อเสนอแนะ	159
บรรณานุกรม	161
ภาคผนวก	166

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ภาพที่เปลี่ยนไปสำหรับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย	61
3.1 จำนวนประชากร	97
3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 60)	97
4.1 แสดงคาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำ กับการบริหารวิชาการด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	107
4.2 แสดงคาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อ กับการบริหารวิชาการด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	108
4.3 แสดงคาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริม กับการบริหารวิชาการด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	110
4.4 แสดงคาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำ กับการบริหารวิชาการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	111
4.5 แสดงคาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อ กับการบริหารวิชาการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	112
4.6 แสดงคาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริม กับการบริหารวิชาการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	113
4.7 แสดงคาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำ กับการบริหารวิชาการด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	114
4.8 แสดงคาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อ กับการบริหารวิชาการด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	115
4.9 แสดงคาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริม กับการบริหารวิชาการด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	116

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.10 แสดงคาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำ กับการบริหารวิชาการ ด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอน ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	117
4.11 แสดงคาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อ กับการบริหารวิชาการ ด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอน ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	118
4.12 แสดงคาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริม กับการบริหารวิชาการ ด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอน ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	119
4.13 แสดงคาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำ กับการบริหารวิชาการ ด้านการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	120
4.14 แสดงคาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อ กับการบริหารวิชาการ ด้านการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	121
4.15 แสดงคาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริม กับการบริหารวิชาการ ด้านการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	122
4.16 ระดับปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	123
4.17 ระดับของการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	130

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
2.1 กลุ่มปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อตัวแปรที่กำหนด	58
3.1 รูปแบบที่ 1 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการจากการวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี	101
3.2 รูปแบบที่ 2 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยที่เรียงตามลำดับความสำคัญ	104
3.3 กระบวนการวิจัย (Research Process)	105
4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร	123
4.2 แสดงระดับปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ในภาพรวม	127
4.3 แสดงระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ในภาพรวม	128
4.4 แสดงระดับปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ด้านปัจจัยนำ	128
4.5 แสดงระดับปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ด้านปัจจัยเอื้อ	129
4.6 แสดงระดับปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ด้านปัจจัยเสริม	129
4.7 แสดงระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ในภาพรวม	135
4.8 แสดงระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต	135
4.9 แสดงระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	136

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.10 แสดงระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เบญจมิตร ด้านการประเมินผลการเรียนรู้	136
4.11 แสดงระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เบญจมิตร ด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอน	137
4.12 แสดงระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เบญจมิตร การพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ	137
5.1 รูปแบบที่ 1 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการจากการวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี	139
5.2 รูปแบบที่ 2 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ที่เรียงตามลำดับความสำคัญ	147
5.3 รูปแบบที่ 3 (Good Practice) ปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการจากผลการจัดสนทนา กลุ่ม (Focus Group Discussion)	151

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมา

การบริหารงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาเป็นพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งต้องก้าวตามความก้าวหน้าทางวิชาการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากโลกทางความรู้เปิดกว้างขึ้น ความสามารถทางวิชาการของบุคคลจึงพัฒนาไปในแนวทางที่แข่งขันกันมากขึ้นด้วย ผู้มีความรู้ทางวิชาการมากกว่าจะได้รับโอกาสที่ดีกว่า โลกยุคหน้า จึงเป็นโลกของความรู้ วิชาการ และสติปัญญา คนยุคใหม่จึงมุ่งแสวงหาวิชาการ ความรู้ ยอมลงทุน เวลา และทุนทรัพย์จำนวนมาก เพื่อพัฒนาความรู้ โดยมุ่งแสวงหาวิชาการที่เหมาะสมกับความถนัด ความสามารถ และความสนใจของตน สังคมยุคใหม่จึงขับเคลื่อนด้วยความรู้ทางวิชาอย่างแท้จริง โดยใช้องค์ความรู้เป็นพื้นฐานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) นี้มี 3 ประการด้วยกันที่ต้องตระหนักถึงในการบริหารวิชาการระดับอุดมศึกษา (Lee, 2001: 4) คือ

1. ความเจริญที่มาจากทรัพยากร เปลี่ยนเป็นความเจริญที่มาจากนวัตกรรม
2. การขาดแคลนทรัพยากร ทำให้ผลตอบแทนลดลง จะเปลี่ยนแปลงไปสู่ความรู้มหาศาล ที่ทำให้ผลตอบแทนเพิ่มพูนขึ้น ผู้บริหารวิชาการความรู้ เช่น บิล เกตส์ (Bill Gates) บริการวิชาการ ความรู้จนเป็นมหาเศรษฐีของโลก
3. ปรับสิ่งที่มีอยู่ให้สมบูรณ์ในสิ่งแวดล้อมเดิม เปลี่ยนแปลงไปสู่การแสวงหาสิ่งที่ไม่รู้จักอย่างต่อเนื่อง และรวดเร็ว เช่น เทคโนโลยีที่ก้าวกระโดด

ในศตวรรษที่ 21 ถือเป็นช่วงเวลาที่ทำท้าทายความสามารถของมนุษยชาติ เพราะเป็นยุคที่โลกต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และข้อมูลข่าวสารทุกอย่างก็ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงรอบตัวเราอีกต่อไป เราสามารถก้าวข้ามพรมแดนไปได้ทุกซอกทุกมุมโลก ซึ่งแฉวงทางการศึกษาทั่วโลกต่างก้าวพ้นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ครูเป็นศูนย์กลาง มาเป็นการเรียนรู้ในแบบกระบวนทัศน์ใหม่ เรียกได้ว่าเป็นการจัดการศึกษายุคฐานแห่งเทคโนโลยี หรือ Technology Based

Paradigm ในขณะที่ประเทศไทยได้สังเกตเห็นความสำคัญและมุมมองของการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

ประการแรก คือ มีทักษะที่หลากหลาย เช่น สามารถทำงานร่วมกับคนมากได้อย่างรวดเร็ว รับผิดชอบงานได้ด้วยตนเอง และรู้จักพลิกแพลงกระบวนการแก้ไขปัญหาได้

ประการที่สอง คือ มองโลกเป็นโลกใบเล็ก ไม่ได้จำกัดขอบเขตอยู่เฉพาะประเทศไทย เพื่อมองหาโอกาสใหม่ ๆ ที่มีอยู่อย่างมากมาย

ประการสุดท้าย คือ คนไทยยุคใหม่ต้องมีทักษะด้านภาษา เพราะหากใช้แต่ภาษาไทยก็เหมือนกับอยู่ในโลกแคบ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนจะต้องปรับแนวทางการเรียนการสอน (Pedagogy) โดยผู้สอนจะต้องทำให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีเป้าหมายในการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการคิด และทักษะด้านเทคโนโลยี ใช้คอมพิวเตอร์เป็นหรือใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งหมายถึงการที่ผู้เรียนตามหาข้อมูล (Data) เมื่อได้ข้อมูลมาต้องวิเคราะห์ได้ว่าข้อมูลเหล่านั้นมีความน่าเชื่อถือเพียงใด และสามารถแปลงข้อมูลเป็นความรู้ (Knowledge) ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องเกิดจากการฝึกฝน ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองด้วยตนเอง (อนงค์ สินธุสิริ, 2556: ออนไลน์)

การบริหารงานวิชาการจึงถือเป็นงานสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารสถาบัน คณะอาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล การปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งานวิชาการในระดับอุดมศึกษาประกอบด้วยงานหลักสูตรและงานจัดการเรียนการสอน การจัดระบบการผลิตบัณฑิต การให้บริการทางวิชาการ การวิจัย และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาสังคม ทั้งยังต้องเป็นผู้นำทางวิชาการในวิชาเฉพาะแต่ละสาขาวิชา ฯลฯ จึงจำเป็นต้องมีรูปแบบการส่งเสริมงานวิชาการอย่างชัดเจนเพื่อรองรับกับความเปลี่ยนแปลง ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาค้นคว้า หารูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาการให้ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมต่อไป

ทั้งนี้รูปแบบการบริหารวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา น่าจะมีปัจจัยในการส่งเสริมการบริหารวิชาการเพราะปัจจัยในการส่งเสริมในสาขาวิชาการอื่นได้มีการศึกษาค้นคว้ากันอย่างจริงจังเพื่อนำปัจจัยเหล่านั้นมาพัฒนาอย่างเป็นระบบเนื่องจากปัจจัยจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานดังที่มิกวิจยหลายท่านค้นหา แต่ยังคงอยู่ในแนวทางของสายวิชาชีพการบริหารการศึกษาโดยทั่วไป การ

นี้ผู้วิจัยเห็นสมควรศึกษาปัจจัยส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานโดยการก้าวข้ามองค์ความรู้บ้างเพื่อให้เกิดแนวคิดในการบูรณาการองค์ความรู้ (Interdisciplinary Knowledge) โดยการพิจารณาเห็นความสำคัญของปัจจัยส่งเสริมประสิทธิภาพด้านงานอนามัยซึ่งรับผิดชอบชีวิตคนซึ่งเป็นงานสำคัญ หากจะได้แนวคิดปัจจัยส่งเสริมนี้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารวิชาการซึ่งเป็นงานพัฒนาความรู้เพื่อชีวิตและอนาคตของคนดูบ้างน่าจะเกิดประโยชน์ที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงศึกษาปัจจัยส่งเสริมอนามัยของ กรีนและครอยเตอร์ (Green and Kreuter, 2005: 218) จำนวน 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม ซึ่งสามารถพัฒนามาใช้ในการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารวิชาการได้โดยกำหนดรูปแบบ (Model) ขึ้นเพื่อการศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบดังกล่าวตามระเบียบวิธีของการวิจัยเพื่อค้นหาวិธีการปฏิบัติงานที่ดี (Good Practice) เพื่อให้เข้าใจง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้ต่อไป

จะเห็นได้ว่าสังคมกำลังเปลี่ยนไปสู่สังคมฐานความรู้อย่างรวดเร็ว การบริหารวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของคนในสังคม และผู้บริหารระดับอุดมศึกษา การศึกษาค้นหารูปแบบปัจจัยส่งเสริมงานเพื่อสร้างประสิทธิภาพในการทำงานจึงเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญ จึงเกิดงานวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตรฉบับนี้ขึ้นเพื่อนำผลที่ได้ไปพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร เป็นอย่างไร
2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือเบญจมิตรทางวิชาการ เป็นอย่างไร
3. ระดับปัจจัยส่งเสริม และระดับการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับใด
4. รูปแบบปัจจัยส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ที่ได้รับการยืนยันว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร
2. เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร
3. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยส่งเสริม และระดับการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร
4. เพื่อหารูปแบบปัจจัยการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ที่ได้รับการยืนยันว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice)

สมมุติฐานการวิจัย

1. รูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตรที่ได้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้
2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร เป็นไปในทางบวกระดับมาก
3. ระดับปัจจัยส่งเสริม และระดับการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร อยู่ในระดับมาก
4. รูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ได้รับการยืนยันว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice)

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้รูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร
2. ได้ทราบระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

3. ได้ทราบระดับปัจจัยส่งเสริม และระดับการบริหารงานวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา
เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ในภาพรวม

4. ได้ทราบรูปแบบปัจจัยการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่าย
ความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ที่ได้รับการยืนยันว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice)

5. นำผลการวิจัยไปวางแผนนโยบายการส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา
เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

6. นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการขยายแนวทางการวิจัยทางการบริหารวิชาการในระดับอื่น
ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษารูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่าย
ความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านตัวแปรและเนื้อหาสาระ กำหนดไว้ดังนี้

1.1 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1) ปัจจัยส่งเสริม (Supporting Factors) ของกรีนและครอยเตอร์ (Green and
Kreuter, 2005: 218) มี 3 ปัจจัยดังนี้

1.1) ปัจจัยนำ (Predisposing Factors)

1.2) ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors)

1.3) ปัจจัยเสริม (Reinforcing Factors)

2) การบริหารวิชาการตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา (2551: 1) โดยมีงานหลัก
5 งานดังนี้

2.1) การวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต

2.2) การบริหารหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอน

2.3) การประเมินผลการเรียนรู้

2.4) การประกันคุณภาพการเรียนการสอน

2.5) การพัฒนาปรับปรุงการบริหารวิชาการ

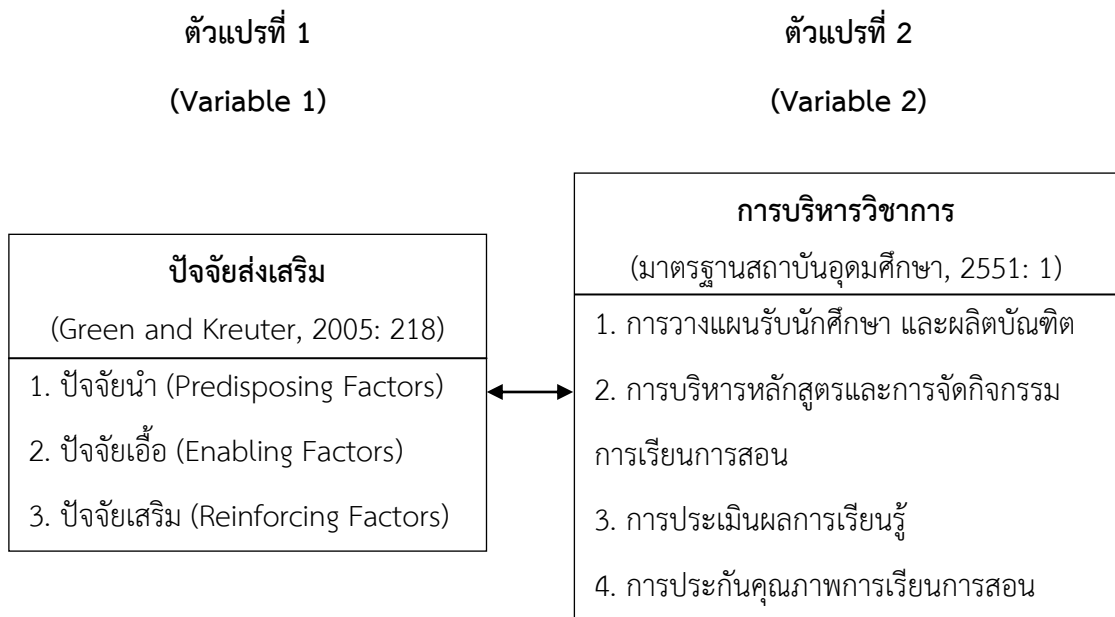
2. สรุปเข้าสู่ประเด็นการวิจัยได้ 2 ประเด็น คือ

2.1 ปัจจัยส่งเสริม (Supporting Factors) ของกรีนและครอยเตอร์ (Green and Kreuters, 2005: 218) มี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ปัจจัยนำ (Predisposing Factors) ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors) ปัจจัยเสริม (Reinforcing Factors)

2.2 การบริหารวิชาการ (Academic Administration) ตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา (2554: 1) มี 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การวางแผนรับนักศึกษา และผลิตบัณฑิต การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาปรับปรุง การบริหารวิชาการ

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารตามเกณฑ์ขั้นต่ำสุดของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก ได้แก่ อธิการบดี 1 คน รองอธิการบดี 2 คน คณบดีหรือเทียบเท่า 4 คน รองคณบดีคณะละ 2 คน จาก 4 คณะ ได้ 8 คน ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการศูนย์/สำนัก 10 คน ประธาน/ผู้อำนวยการหลักสูตร 10 คน หัวหน้างาน/โครงการ 5 คน รวมประชากรผู้บริหารสถาบันจำนวน 40 คน จาก 7 สถาบันเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร รวมประชากรทั้งสิ้น 280 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยผู้วิจัยแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็นกลุ่มย่อยและสุ่มมาร้อยละ 60 จากสถาบันละ 40 คน ได้สถาบันละ 24 คน จาก 7 สถาบัน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 168 คน ซึ่งสูงกว่าตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-608) ที่กำหนดไว้ 162 คน และยอมรับได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

สถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร หมายถึง การเชื่อมโยงของหน่วยงานทางการศึกษาที่รวมกลุ่มกัน เพื่อสร้างความร่วมมือในทางการปฏิบัติงานตามพันธกิจอุดมศึกษา และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถาบัน ในระยะเริ่มต้น มีสมาชิกจำนวน 5 สถาบัน เรียกว่า กลุ่มเบญจมิตร ประกอบด้วย วิทยาลัยราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก มหาวิทยาลัยธนบุรี และวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ต่อมา มีสมาชิกเพิ่มขึ้นอีก 2 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และวิทยาลัยอินเทอร์เทคลำปาง รวมทั้งสิ้น 7 สถาบัน ซึ่งใช้เป็นพื้นที่ในงานวิจัยฉบับนี้

ผู้บริหารสถาบัน หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารจัดการในการบริหารจัดการ ในสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี

คณบดี รองคณบดี ผู้อำนวยการศูนย์/สำนัก รองผู้อำนวยการศูนย์/สำนัก ประธานหลักสูตร หัวหน้างาน/โครงการ

รูปแบบการส่งเสริม (Supporting Model) หมายถึง ปัจจัยการส่งเสริมการทำงานตามแนวคิดของกรีนและครอยเตอร์ (Green and Kreuter, 2005: 218) มี 3 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

1. ปัจจัยนำ (Predisposing Factors) หมายถึง เหตุอันเป็นทางให้เกิดผล และมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งเป็นทางนำให้การบริหารวิชาการมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูง ประกอบด้วยองค์ประกอบภายใน 6 องค์ประกอบซึ่งผู้วิจัยได้บูรณาการและสร้างแบบสอบถามโดยมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1.1 ความรู้ (Knowledge) หมายถึง การใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานวิชาการในสถาบัน การส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความรู้ทางวิชาการอย่างเต็มความสามารถ

1.2 ทักษะคติ (Attitude) หมายถึง ความคิดว่างานวิชาการสำคัญมากสำหรับอุดมศึกษา ความรู้สึกว่างานวิชาการเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติมาก

1.3 ค่านิยม (Value) หมายถึง การให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากกว่างานอื่น การพัฒนางานวิชาการของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ

1.4 ความเชื่อ (Belief) หมายถึง ความเชื่อว่าคุณภาพงานวิชาการ คือคุณภาพของสถาบัน ความเชื่อว่างานวิชาการ คือ การสร้างความก้าวหน้าของหน่วยงาน

1.5 การรับรู้ (Perceive) หมายถึง การรับรู้ได้ว่างานวิชาการ คือ ศักดิ์ศรีของสถาบัน การรับรู้ว่างานวิชาการจะสร้างชื่อเสียงให้สถาบันได้

1.6 สภาพสังคมและเศรษฐกิจ (Social and Economy) หมายถึง ความคิดว่าสภาพสังคมของสถาบันมีผลต่องานวิชาการ ความคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประชาชนมีผลต่องานวิชาการ

2. ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors) หมายถึง เหตุอันเป็นทางให้เกิดผล และมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งเป็นการเอื้อประโยชน์ในการบริหารวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบภายในซึ่งผู้วิจัยนำมาบูรณาการเป็นแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ทรัพยากรบุคคล (Personnel) หมายถึง การจัดการบุคลากรอย่างมีคุณค่าในการปฏิบัติงานบริหารวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ประกอบด้วย

2.1.1 การสรรหาบรรจุทรัพยากรบุคคล หมายถึง การสรรหาและคัดเลือกบรรจุบุคลากรอย่างเป็นระบบ เชื่อถือได้ การเน้นระบบการคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพสูงมาทำงาน

2.1.2 การใช้ทรัพยากรบุคคล หมายถึง การใช้ทรัพยากรบุคคลตรงตามความสามารถและความถนัด การใช้ทรัพยากรบุคคลอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพ

2.1.3 การดูแลรักษาทรัพยากรบุคคล หมายถึง การให้การดูแลรักษาบุคลากรทางวิชาการอย่างดี การให้ขวัญและกำลังใจและแนะนำทางก้าวหน้าอยู่เสมอ

2.2 ทรัพยากรทั่วไป (Resources) หมายถึง การจัดการทรัพยากรทั่วไปที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารวิชาการ ในสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ประกอบด้วย

2.2.1 การจัดการด้านงบประมาณ หมายถึง การมีแผนการใช้งบประมาณอย่างเพียงพอ การมีระบบระเบียบ การใช้งบประมาณ และการติดตามผลใกล้ชิด

2.2.2 การจัดการด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดการอาคารสถานที่ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องฝึกประสบการณ์ด้านวิชาการต่างๆ การจัดห้องอาหาร ห้องน้ำ สนามกีฬา และห้องสมุด อย่างพอเพียงให้เกิดความสะดวกต่อผู้เรียนและผู้สอน

2.2.3 การจัดการด้านวัสดุครุภัณฑ์ หมายถึง การดูแลจัดอุปกรณ์การสอน และเทคโนโลยีอย่างพอเพียง และมีคุณภาพสูง การจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์ในการทำงานวิชาการอย่างพอเพียง และทันสมัยอยู่เสมอ

3. ปัจจัยเสริม (Reinforcing Factors) หมายถึง เทคนิคและวิธีการดำเนินงาน กฎระเบียบ และการมีส่วนร่วมที่เป็นเหตุเสริม การบริหารวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบภายในซึ่งผู้วิจัยนำมาบูรณาการเป็นแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 เทคนิคการบริหารงานวิชาการ (Academic Administration Technique) หมายถึง กลวิธีในการดำเนินงานบริหารวิชาการ ได้แก่

3.1.1 การวางแผนงานวิชาการ หมายถึง การมีแผนการปฏิบัติงานตามพันธกิจ สถาบันอุดมศึกษา การประกาศแผนการปฏิบัติงานให้บุคคลทุกคนทราบอย่างชัดเจน โปร่งใสและตรวจสอบได้

3.1.2 การดำเนินงานวิชาการ หมายถึง การให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านวิชาการ เพื่อพัฒนานักศึกษาอย่างเต็มกำลัง การติดตามผลการดำเนินงานทางวิชาการ เพื่อพัฒนางานอยู่เสมอ

3.2 เทคนิคทางจิตวิทยา (Psychological Technique) หมายถึง การตอบแทนกฎระเบียบวินัย และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของผู้นำ ได้แก่

3.2.1 การให้รางวัลและการลงโทษ หมายถึง การแจ้งเรื่องการให้รางวัลและการลงโทษในการปฏิบัติงานวิชาการ การติดตามผลการประเมินงานมีการให้รางวัลและการลงโทษทุกปี

3.2.2 กฎระเบียบวินัย และข้อบังคับ หมายถึง การยึดมั่นในกฎ ระเบียบวินัย และข้อบังคับในการทำงานเป็นแบบอย่างที่ดี การเปิดโอกาสให้บุคคลรับทราบ กฎระเบียบวินัย และข้อบังคับในการปฏิบัติงานวิชาการในหลายช่องทาง

3.2.3 การมีส่วนร่วมของผู้นำ หมายถึง ผู้บริหารมีส่วนร่วมวางแผน ร่วมจัดโครงการ และกิจกรรมด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง ผู้นำชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วมในงานวิชาการของสถาบัน อาจารย์และนักศึกษามีส่วนร่วมในงานวิชาการของสถาบันอย่างต่อเนื่อง ผู้ปกครองและประชาชนมีส่วนร่วมในงานวิชาการของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ

การบริหารวิชาการ (Academic Administration) หมายถึง การดำเนินงาน การบริหารจัดการทางวิชาการตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา (2554: 1) ในสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ประกอบด้วย

1. การวางแผนรับนักศึกษา และผลิตบัณฑิต หมายถึง การทำแผนงานโครงการปฏิทินปฏิบัติงานทางวิชาการ การประชาสัมพันธ์ทางวิชาการและการรับนักศึกษา การรับสมัคร การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา และบันทึกข้อมูลในระบบ การทำทำเนียบประวัติ บัตรประจำตัวและงานเอกสารของนักศึกษา การจัดปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศนักศึกษา การให้บริหารแก่คณาจารย์ด้านการผลิตตำรา เอกสารและการทำผลงานทางวิชาการ

2. การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การบริหารหลักสูตร การประเมิน การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวหน้าทันสมัย การเปิดดำเนินการและการปิดหลักสูตรตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา การจัดรายวิชาเรียนตามหลักสูตรของ คณะและสาขาวิชาตามมาตรฐานของสภาวิชาชีพ การจัดอาจารย์ผู้สอน และกิจกรรมทางวิชาการที่ ก้าวหน้า และทันสมัยเสมอ การจัดตารางเรียน ตารางสอน ประสานงานด้านการเรียนการสอนกับ อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญภายนอก ให้มาเป็นวิทยากร การเทียบโอนและยกเว้นการเรียน รายวิชา การเพิ่มถอนวิชาตามระเบียบ สกอ. การขึ้นทะเบียนการจบ การศึกษาของนักศึกษา และการ ทำเอกสารรับรองการจบการศึกษา

3. การประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การติดตามผล และพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ กำกับดูแลการวัดและการประเมินผลของอาจารย์ทุกคณะ การตรวจสอบ คุณสมบัติและการรับรองผลการเรียนของนักศึกษาทุกภาคเรียน การจัดทำตารางสอบ จัดกรรมการ คุมสอบและการประสานสอบ ควบคุมดูแลการดำเนินการประเมินผลทุกรูปแบบ การดำเนินการจัด สอบ อุปกรณ์ และเอกสารสอบอย่างเป็นระบบและแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ บันทึกคะแนนผลการสอบ แก้ไขเปลี่ยนแปลงค่าระดับคะแนนเมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนเมื่อนักศึกษาสอบตก ตรวจสอบการจัดการศึกษาและการจัดทำปริญญาบัตร รวมทั้งรับผิดชอบการประสานงานมอบ ปริญญาบัตร

4. การประกันคุณภาพการเรียนการสอน หมายถึง จัดทำแผนกลยุทธ์ด้านวิชาการ การสอน ที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ และพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา จัดประชุมทำเล่มการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR) ในการประเมินคุณภาพการศึกษา ตามตัวบ่งชี้ที่สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รวมถึง การติดตามและประเมินผลตนเองตามเอกสาร SAR และใช้เป็นแนวทางในการวางแผนงานวิชาการใน ปีต่อไป โดยกำหนดให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำการประกันคุณภาพ

5. การพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ หมายถึง ประชุมคณะกรรมการวิชาการ เพื่อ พัฒนางานวิชาการ โดยกำกับ ติดตาม การดำเนินงานและรายงานสรุปคุณภาพการบริหารงาน วิชาการต่อผู้บริหารสถาบัน ปรับระบบการทำงานตามระบบ TQF (Thai Qualification Framework: TQF) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และมาตรฐานบัณฑิตของสภาวิชาชีพ ประชุม

อบรมประสานงานการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ของอาจารย์ ผ่านระบบ e – learning, e – book ฯลฯ จัดบอร์ดนิทรรศการ จัดทำเอกสารเผยแพร่ และส่งเสริมงานวิจัย การผลิตตำราทางวิชาการและเอกสารประกอบการสอน พัฒนาระบบงานธุรการ สารบรรณ งบประมาณ และพัสดุ ครุภัณฑ์

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตรผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศไว้ดังนี้

1. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. บริบทของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร
3. กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ
4. การบริหารงานวิชาการระดับอุดมศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศไทย
  - 5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นจัดขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

1. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2551 ฉบับที่ 1 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1)

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 34 กำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาตามกลุ่มสถาบันที่มีปรัชญา วัตถุประสงค์ และพันธกิจในการจัดตั้งที่แตกต่างกัน เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษาในการประชุมครั้งที่ 8/2551 เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2551 จึงประกาศมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐาน 2 ด้าน ดังนี้

1.1 มาตรฐานด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐานย่อยด้านต่าง ๆ 4 ด้าน

1) ด้านกายภาพ

สถาบันอุดมศึกษามีอาคารที่ประกอบด้วยลักษณะสำคัญของอาคารเรียนที่ดี มีห้องครบทุกประเภท พื้นที่ใช้สอยที่ใช้ในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมทุกประเภทมีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนอาจารย์ประจำ จำนวนนักศึกษาในแต่ละหลักสูตร และจำนวนนักศึกษาตามแผนการรับนักศึกษา ตามเกณฑ์พื้นที่ใช้สอยอาคารโดยประมาณ รวมทั้งต้องจัดให้มีห้องสมุดตามเกณฑ์มาตรฐาน มีครุภัณฑ์ประจำอาคาร ครุภัณฑ์การศึกษา และคอมพิวเตอร์จำนวนเพียงพอต่อการจัดการศึกษา

ทั้งนี้ อาคารและบริเวณอาคารจะต้องมีความมั่นคง ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ หรือความจำเป็นอย่างอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

2) ด้านวิชาการ

สถาบันอุดมศึกษามีศักยภาพและความพร้อมในการปฏิบัติการกิจด้านวิชาการสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ของสถาบันอุดมศึกษาและแผนการผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองความต้องการของประเทศและผู้ใช้บัณฑิตโดยรวม มีหลักประกันว่าผู้เรียนจะได้รับการบริการ การศึกษาที่ดีสามารถแสวงหาความรู้ได้อย่างมีคุณภาพ สถาบันต้องมีการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ทั้งในด้านการวางแผนรับนักศึกษาและวางแผนการผลิตบัณฑิต การ

บริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล การเรียนรู้ การประกันคุณภาพการเรียนการสอน และการพัฒนาปรับปรุงการบริหารวิชาการ

3) ด้านการเงิน

สถาบันอุดมศึกษามีความพร้อมด้านการเงินทั้งงบการเงินรวมและงบที่จำแนกตามกองทุน มีแผนการเงินที่มั่นคง เป็นหลักประกันได้ว่าสถาบันจะสามารถจัดการศึกษาได้ตามพันธกิจและเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งสอดคล้องกับแผนการพัฒนาในอนาคต เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและผู้ให้บริการอุดมศึกษา สถาบันมีการจัดทำรายงานการเงินที่แสดงถึงรายได้มาของรายได้ รายรับ การจัดสรร การใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพ และทั่วถึงเป็นธรรมชัดเจน รวมทั้งการนำรายได้ไปลงทุนภายใต้การประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยง มีระบบการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล การปฏิบัติงานควบคู่ไปกับการใช้เงินทุกประเภท และมีระบบการติดตามตรวจสอบผลประโยชน์ทับซ้อนของบุคลากรทุกระดับ

4) ด้านการบริหารจัดการ

สถาบันอุดมศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ค่านิยม ไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และพันธกิจที่กำหนดไว้ โดยมีสภาสถาบันทำหน้าที่กำกับนโยบาย การดำเนินการตามแผน การบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณและทรัพย์สิน การบริหารสวัสดิการที่จัดให้กับนักศึกษาและบุคลากรทุกระดับ รวมทั้งกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่กำหนดไว้ มีการเผยแพร่ผลการกำกับดำเนินงานของสภาสถาบันและการบริหารจัดการของผู้บริหารทุกระดับสู่ประชาคมภายในสถาบันและภายนอกสถาบัน ภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ประกอบด้วย หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการตรวจสอบได้ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า

1.2 มาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา

ประกอบด้วยมาตรฐานย่อยด้านต่าง ๆ 4 ด้าน

1) ด้านการผลิตบัณฑิต

สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการรับนักศึกษาเข้าเรียนที่มีคุณสมบัติและจำนวนตรงตามแผนการรับนักศึกษาและสอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิตอย่างมีคุณภาพ สถาบันผลิต

บัณฑิตได้ตามคุณลักษณะ จุดเน้นของสถาบันต่างตามเป้าหมายที่กำหนดและจัดให้มีข้อเสนอเทศที่ชัดเจนเผยแพร่ต่อสาธารณชนในเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน คณาจารย์ ที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในและนอกหลักสูตรและตอบสนองความต้องการของนักศึกษา

2) ด้านการวิจัย

สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินพันธกิจด้านการวิจัยอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และภายใต้จุดเน้นเฉพาะ โดยมีการดำเนินการตามนโยบาย แผน งบประมาณ มีการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนคณาจารย์ นักวิจัย บุคลากรให้มีสมรรถนะในการทำวิจัย ส่งเสริมและสร้างเครือข่ายการทำวิจัยกับหน่วยงานภายนอกสถาบันเพื่อให้ได้ผลงานวิจัย ผลงานประดิษฐ์ และงานริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ มีประโยชน์ สนองยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ในวงกว้างและก่อให้เกิดประโยชน์แก่สาธารณชน

3) ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

สถาบันอุดมศึกษามีการให้บริการทางวิชาการที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งในวงกว้างและกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งอาจให้บริการโดยการใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งในระดับสถาบันและระดับบุคคลได้ในหลายลักษณะ อาทิ การให้คำปรึกษา การศึกษาวิจัย การค้นคว้าเพื่อแสวงหาคำตอบให้กับสังคม การให้บริการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นต่าง ๆ การจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่องบริการแก่ประชาชนทั่วไป การให้บริการทางวิชาการนี้ สามารถจัดในรูปแบบของการให้บริการแบบให้เปล่าหรือเป็นการให้บริการเชิงพาณิชย์ที่ให้ผลตอบแทนเป็นรายได้หรือเป็นข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่

4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ ทั้งในระดับหน่วยงานและระดับสถาบัน มีระบบและกลไกในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนโดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนและบุคลากรของสถาบันได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้ ทัศนคติถึงคุณค่า เกิดความซาบซึ้งและมีสุนทรียะต่อศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องจรรโลงความดีงามในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพวิถีชีวิตที่ปรารถนาและเรียนรู้วิธีการจัดการวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ไม่พึงปรารถนาได้ สถาบัน

มีการควบคุมการดำเนินงานด้านนี้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์
การดำเนินงานด้านการทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรมของสถาบัน

2. ประเภทหรือกลุ่มสถาบันที่กำหนดไว้ภายใต้มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา แบ่งเป็น

4 กลุ่ม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: ออนไลน์)

กลุ่ม ก วิทยาลัยชุมชน

กลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี

กลุ่ม ค สถาบันเฉพาะทาง

กลุ่ม ง สถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะ
ระดับปริญญาเอก

สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งจะเป็นผู้เลือกประเภทหรือกลุ่มสถาบันเองตามปรัชญา
วัตถุประสงค์ และพันธกิจที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาอาจเปลี่ยนแปลงกลุ่มที่เลือกไว้ได้

กลุ่มสถาบันต่าง ๆ จะเน้นหนักในมาตรฐานหลักและมาตรฐานย่อยทั้ง 1.1 และ 1.2
ที่แตกต่างกันในด้านปรัชญา วัตถุประสงค์ และพันธกิจที่กำหนด

กลุ่มสถาบันที่กำหนดตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม ก วิทยาลัยชุมชน หมายถึง สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตระดับต่ำกว่า
ปริญญาตรี จัดฝึกอบรมสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น เพื่อเตรียมกำลังคนที่มีความรู้เข้าสู่ภาค
การผลิตจริงในชุมชน สถาบันสนับสนุนรองรับการเปลี่ยนอาชีพพื้นฐาน เช่น แรงงานที่ออกจากภาค
เกษตร เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตอันจะนำไปสู่ความเข้มแข็ง
ของชุมชนและการพัฒนาที่ยั่งยืน

กลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี หมายถึง สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิต
ระดับปริญญาตรี เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนา
และการเปลี่ยนแปลงในระดับภูมิภาค สถาบันมีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงาน
ธุรกิจและบุคคลในภูมิภาค เพื่อรองรับการดำรงชีพ สถาบันอาจมีการจัดการเรียนการสอนในระดับ
บัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะระดับปริญญาโทด้วยก็ได้

กลุ่ม ค สถาบันเฉพาะทาง หมายถึง สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตเฉพาะทางหรือ
เฉพาะกลุ่มสาขาวิชา ทั้งสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์กายภาพ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ สังคมศาสตร์หรือ

มนุษยศาสตร์ รวมทั้งสาขาวิชาชีพเฉพาะทาง สถาบันอาจเน้นการทำวิทยานิพนธ์หรือวิจัย หรือเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะในการประกอบอาชีพระดับสูง หรือเน้นทั้งสองด้าน รวมทั้งสถาบันอาจมีบทบาทในการพัฒนาภาคการผลิตจริงทั้งอุตสาหกรรมและบริการ สถาบันในกลุ่มนี้อาจจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ

ลักษณะที่ 1 เป็นสถาบันที่เน้นระดับบัณฑิตศึกษา

ลักษณะที่ 2 เป็นสถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี

กลุ่ม ง สถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะระดับปริญญาเอก หมายถึง สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะระดับปริญญาเอก และเน้นการทำวิทยานิพนธ์และการวิจัยรวมถึงการวิจัยหลังปริญญาเอก สถาบันเน้นการผลิตบัณฑิตที่เป็นผู้นำทางความคิดของประเทศ สถาบันมีศักยภาพในการขับเคลื่อนอุดมศึกษาไทยให้อยู่ในแนวหน้าระดับสากล มุ่งสร้างองค์ความรู้ทฤษฎีและข้อค้นพบใหม่ทางวิชาการ

2. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2554 ฉบับที่ 2

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2554: 1)

ตามที่มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาตามกลุ่มสถาบันที่มีปรัชญา วัตถุประสงค์ และพันธกิจในการจัดตั้งที่แตกต่างกัน เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงประกาศมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ฉบับที่ 2 ไว้ดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับที่ 2) ประกอบด้วยมาตรฐาน 2 ด้าน ดังนี้

1.1 มาตรฐานด้านศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานย่อยด้านต่าง ๆ 4 ด้าน

1) ด้านกายภาพ

สถาบันอุดมศึกษามีอาคารที่ประกอบด้วยลักษณะสำคัญของอาคารเรียนที่ดี มีห้องครบทุกประเภท พื้นที่ใช้สอยที่ใช้ในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมทุกประเภทมีจำนวนเพียงพอ และเหมาะสมกับจำนวนอาจารย์ประจำ จำนวนนักศึกษาในแต่ละหลักสูตร และจำนวนนักศึกษาตามแผนการรับนักศึกษา ตามเกณฑ์พื้นที่ใช้สอยอาคารโดยประมาณ รวมทั้งต้องจัดให้มีห้องสมุดตามเกณฑ์มาตรฐาน มีครุภัณฑ์ประจำอาคาร ครุภัณฑ์การศึกษา และคอมพิวเตอร์จำนวนเพียงพอต่อการจัดการศึกษา

ทั้งนี้อาคารและบริเวณอาคารจะต้องมีความมั่นคง ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ หรือความจำเป็นอย่างอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

2) ด้านวิชาการ

สถาบันอุดมศึกษามีศักยภาพและความพร้อมในการปฏิบัติการกิจด้านวิชาการสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ของสถาบันอุดมศึกษาและแผนการผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองความต้องการของประเทศและผู้ใช้บัณฑิตโดยรวม มีหลักประกันว่าผู้เรียนจะได้รับการบริการ การศึกษาที่ดีสามารถแสวงหาความรู้ได้อย่างมีคุณภาพ สถาบันต้องมีการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพประสิทธิผลทั้งในด้านการวางแผนรับนักศึกษาและการผลิตบัณฑิต การบริหารหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการเรียนการสอน และการพัฒนาปรับปรุงการบริหารวิชาการ

3) ด้านการเงิน

สถาบันอุดมศึกษามีความพร้อมด้านการเงินทั้งงบการเงินรวมและงบที่จำแนกตามกองทุน มีแผนการเงินที่มั่นคง เป็นหลักประกันได้ว่าสถาบันจะสามารถจัดการศึกษาได้ตามพันธกิจและเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งสอดคล้องกับแผนการพัฒนาในอนาคต เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและผู้ให้บริการอุดมศึกษา สถาบันมีการจัดทำรายงานการเงินที่แสดงถึงการได้มาของรายได้รายรับ การจัดสรร การใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพ และทั่วถึงเป็นธรรมอย่างชัดเจน

รวมทั้งการนำรายได้ไปลงทุนภายใต้การประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยง มีระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานควบคู่ไปกับการใช้เงินทุกประเภท และมีระบบการติดตาม ตรวจสอบผลประโยชน์ทับซ้อนของบุคลากรทุกระดับ

4) ด้านการบริหารจัดการ

สถาบันอุดมศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการถ่ายทอด วิสัยทัศน์ ค่านิยม ไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และ พันธกิจที่กำหนดไว้ โดยมีสภาสถาบันทำหน้าที่กำกับ นโยบาย การดำเนินการตามแผน การบริหาร บุคคลการบริหารงบประมาณและทรัพย์สิน การบริหารสวัสดิการที่จัดให้กับนักศึกษาและบุคลากรทุกระดับรวมทั้งกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่กำหนดไว้ มีการเผยแพร่ผลการกำกับดำเนินงานของสภาสถาบันและการบริหารจัดการของผู้บริหารทุกระดับสู่ประชาคมภายในสถาบันและภายนอกสถาบัน ภายใต้หลักธรรมาภิบาล ที่ประกอบด้วย หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการตรวจสอบได้ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า

1.2 มาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานย่อยด้านต่าง ๆ 4 ด้าน

1) ด้านการผลิตบัณฑิต

สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการรับนักศึกษาเข้าเรียนที่มีคุณสมบัติและจำนวน ตรงตามแผนการรับนักศึกษาและสอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิตอย่างมีคุณภาพ สถาบันผลิต บัณฑิตได้ตามคุณลักษณะ จุดเน้นของสถาบัน ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด และจัดให้มีข้อเสนอแนะที่ ชัดเจนเผยแพร่ต่อสาธารณะในเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน คณาจารย์ ที่ส่งเสริมการจัด กิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในและนอกหลักสูตร และตอบสนองความต้องการของนักศึกษา

2) ด้านการวิจัย

สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินพันธกิจด้านการวิจัยอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และภายใต้จุดเน้นเฉพาะ โดยมีการดำเนินการตามนโยบาย แผน งบประมาณ มีการ บริหารจัดการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนคณาจารย์ นักวิจัย บุคลากรให้มีสมรรถนะในการทำวิจัย ส่งเสริมและสร้างเครือข่ายการทำวิจัยกับหน่วยงานภายนอกสถาบันเพื่อให้ได้ผลงานวิจัย ผลงาน

ประดิษฐ์และงานริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ มีประโยชน์ สนองยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ในวงกว้างและก่อให้เกิดประโยชน์แก่สาธารณชน

3) ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

สถาบันอุดมศึกษามีการให้บริการทางวิชาการที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งในวงกว้างและกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งอาจให้บริการโดยการใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งในระดับสถาบันและระดับบุคคลได้ในหลายลักษณะ อาทิ การให้คำปรึกษา การศึกษาวิจัยการค้นคว้าเพื่อแสวงหาคำตอบให้กับสังคม การให้บริการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นต่าง ๆ การจัดทำมีการศึกษาต่อเนื่องบริการแก่ประชาชนทั่วไป การให้บริการทางวิชาการนี้ สามารถจัดในรูปแบบของการให้บริการแบบให้เปล่าหรือเป็นการให้บริการเชิงพาณิชย์ที่ให้ผลตอบแทนเป็นรายได้ หรือเป็นข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่

4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ ทั้งในระดับหน่วยงานและระดับสถาบัน มีระบบและกลไกในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนโดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนและบุคลากรของสถาบันได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้ ทัศนคติถึงคุณค่า เกิดความซาบซึ้งและมีสุนทรียะต่อศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องจรรโลงความดีงามในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพมีวิถีชีวิตที่ปรารถนาและเรียนรู้วิธีการจัดการวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ไม่พึงปรารถนาได้ สถาบันมีการควบคุมการดำเนินงานด้านนี้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ การดำเนินงานด้านการทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรมของสถาบัน

2. ประเภทหรือกลุ่มสถาบันที่กำหนดไว้ภายใต้มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา แบ่งเป็น

4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม ก วิทยาลัยชุมชน

กลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี

กลุ่ม ค สถาบันเฉพาะทาง

กลุ่ม ง สถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะ

ระดับปริญญาเอก

สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งจะเป็นผู้เลือกประเภทหรือกลุ่มสถาบันเองตามปรัชญา วัตถุประสงค์ และพันธกิจที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาอาจเปลี่ยนแปลงกลุ่มที่เลือกไว้ได้ กลุ่มสถาบันต่าง ๆ จะเน้นหนักในมาตรฐานหลักและมาตรฐานย่อยทั้ง 1.1 และ 1.2 ที่แตกต่างกันในด้านปรัชญา วัตถุประสงค์ และพันธกิจที่กำหนด

3. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2552(กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 1)

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก จึงเห็นสมควรให้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา และเพื่อเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชา รวมทั้งเพื่อใช้เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานด้านต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันในการผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพ

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ 6/2552 เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2552 จึงออกประกาศไว้ดังนี้

1. ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552”
2. ให้ใช้ประกาศนี้สำหรับการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชา และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
3. วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา

4. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย

4.1 ระดับคุณวุฒิ ได้แก่

ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3 ปี)

ระดับที่ 2 ปริญญาตรี

ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต

ระดับที่ 4 ปริญญาโท

ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

ระดับที่ 6 ปริญญาเอก

4.2 คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ

- 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- 2) ด้านความรู้
- 3) ด้านทักษะทางปัญญา
- 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ

สำหรับสาขา/สาขาวิชาที่เน้นทักษะทางปฏิบัติต้องเพิ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย

โดยมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของแต่ละระดับคุณวุฒิและลักษณะของหลักสูตรอย่างน้อยต้องเป็นไปตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ในแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

4.3 ชื่อปริญญา จำนวนหน่วยกิต ระยะเวลาในการศึกษา และการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

5. ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษานำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ไปพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิสสาขา/สาขาวิชาต่างๆ ของแต่ละระดับคุณวุฒิ เพื่อสถาบันอุดมศึกษาได้ใช้

เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตในสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ ทั้งในระดับชาติและระดับสากล

6. ให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยมาตรฐานคุณวุฒิตามระดับคุณวุฒิของแต่ละสาขา/สาขาวิชา โดยจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) และรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด และดำเนินการจัดการเรียนการสอนตลอดจนการวัดและการประเมินผลเพื่อให้มั่นใจว่าบัณฑิตมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามข้อ 4.2

7. ให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร โดยมีตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และเกณฑ์การประเมินตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยมาตรฐานคุณวุฒิตามระดับคุณวุฒิของสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ

8. ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย ทุก ๆ 5 ปี

9. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเผยแพร่หลักสูตรที่ดำเนินการได้มาตรฐานตามประกาศนี้ต่อสาธารณะตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

10. ให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาหลักสูตรที่จะรับนักศึกษาใหม่เป็นครั้งแรกตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นไปตามประกาศนี้ สำหรับหลักสูตรที่เปิดสอนอยู่แล้วต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับประกาศนี้ภายในปีการศึกษา 2555

11. ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษากำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามเจตนารมณ์ของประกาศนี้

12. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ข้างต้นได้ หรือมีความจำเป็นต้องปรับตินอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณาและให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สิ้นสุด

4. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี

พ.ศ. 2548 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548: 1)

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่ใช้ในปัจจุบัน ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานวิชาการและวิชาชีพเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การรับรองวิทยฐานะและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อให้การบริหารงานด้านวิชาการ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงให้ ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548” ดังต่อไปนี้

1. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้ เรียกว่า “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548”

2. ให้ใช้ประกาศกระทรวงนี้สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชาที่เปิดใหม่ และหลักสูตรเก่าที่จะปรับปรุงใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และให้ใช้ข้อบังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

3. ให้ยกเลิก

3.1 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542” ลงวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2542

3.2 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับต้น พ.ศ. 2539” ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

3.3 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับวิชาชีพ พ.ศ. 2539” ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

3.4 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับวิชาชีพ (ต่อเนื่อง 2 ปี) พ.ศ. 2539 ” ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540

4. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนา การศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และ มาตรฐานวิชาการและวิชาชีพสาขาวิชานั้น ๆ โดยมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎี

และภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ หมั่นแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รวมทั้งให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม

5. ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อนให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันกับการศึกษาภาคปกติ

สถาบันอุดมศึกษาใดที่จัดการศึกษาระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทางดังนี้

ระบบไตรภาค 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์

ระบบจตุรภาค 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจนด้วย

6. การคิดหน่วยกิต

6.1 รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยาย หรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.3 การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.4 การทำโครงงานหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

7. จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

7.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 8 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

7.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 10 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 15 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

7.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 18 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

7.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 4 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 6 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรี และจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้น ๆ โดยครบถ้วนและให้ระบุ คำว่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตร

ทั้งนี้ ให้นับเวลาศึกษาจากวันที่เปิดภาคการศึกษาแรกที่รับเข้าศึกษาในหลักสูตรนั้น

8. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวด วิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

8.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่าง กว้างขวางมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิด อย่างมีเหตุผลสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของ ศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือ ลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

มนุษยศาสตร์ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

อนึ่ง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้นรายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา ทั้งนี้จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าว เมื่อนับรวมกับรายวิชาที่จะศึกษาเพิ่มเติม ในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

8.2 หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพ ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมดังนี้

8.2.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต

8.2.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต

8.2.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 144 หน่วยกิต

8.2.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือวิชาเอกและวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ในกรณีที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ต้องเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต

8.3 หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถที่สามารถวัด

มาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่วิชาการในระบบ และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเทียบโอน ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

9. จำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น ซึ่งมีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า 5 คนและในจำนวนนั้นต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ อย่างน้อย 2 คน ทั้งนี้ อาจารย์ประจำในแต่ละหลักสูตรจะเป็นอาจารย์ประจำเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้

10. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

10.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี 5 ปี และไม่น้อยกว่า 6 ปี) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

10.2 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญา (3 ปี) หรือเทียบเท่า ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัยหรือตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2548

11. การลงทะเบียนเรียน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา และจะสำเร็จการศึกษาได้ดังนี้

11.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 6 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 14 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

11.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 17 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

11.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 10 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 20 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

11.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 4 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

สำหรับการลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็น การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ ต้องเรียนให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร

12. เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดเกณฑ์การวัดผลเกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โดยต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า จึงถือว่าเรียนจบหลักสูตรปริญญาตรี

สถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างจากนี้ จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้

13. ชื่อปริญญา สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานั้น ในกรณีที่ปริญญาใดยังมีได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

14. การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ

14.1 การบริหารหลักสูตร

14.2 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

14.3 การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา

14.4 ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

15. การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี

16. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณาและให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

5. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, 2553: ออนไลน์)

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่ใช้ในปัจจุบัน ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการรักษามาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและการรับรองวิทยฐานะ และเพื่อให้การบริหารงานด้านวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงให้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548” ดังต่อไปนี้

1. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้เรียกว่า “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548”

2. ให้ใช้ประกาศกระทรวงนี้สำหรับหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต (การศึกษาหลังปริญญาตรี) ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง (การศึกษาหลังปริญญาโท) ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอกทุกสาขาวิชา สำหรับหลักสูตรที่จะเปิดใหม่และหลักสูตรเก่าที่จะปรับปรุงใหม่ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

3. ให้ยกเลิก

3.1 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต พ.ศ. 2533” ลงวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2533

3.2 ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2542” ลงวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2542

4. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

4.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงมุ่งให้เกิดความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพให้มีความชำนาญในสาขาวิชาเฉพาะ เพื่อให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญสามารถปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น และควรเป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีลักษณะเบ็ดเสร็จในตัวเอง

อนึ่ง ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หากเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทในสาขาวิชาเดียวกันหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน ให้เทียบโอนหน่วยกิตได้ไม่เกิน ร้อยละ 40 ของหลักสูตรที่จะเข้าศึกษา

4.2 หลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก มุ่งให้เกิดความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างมีอิสระรวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ

5. ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาค การศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต โดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทาง ดังนี้

ระบบไตรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์

ระบบจตุรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้นรวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจนด้วย

6. การคิดหน่วยกิต

6.1 รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.3 การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.4 การทำโครงงานหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ที่ใช้เวลาทำโครงงานหรือกิจกรรมนั้นไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.5 การค้นคว้าอิสระ ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

6.6 วิทยานิพนธ์ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

7. โครงสร้างหลักสูตร

7.1 ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต

7.2 ปริญญาโทให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 แผน คือ

แผน ก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

แบบ ก 1 ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิตสถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด

แบบ ก 2 ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษางานรายวิชา โดยไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์แต่ต้องมีการค้นคว้าอิสระไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต และไม่เกิน 6 หน่วยกิต

7.3 ปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น 2 แบบ โดยเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิชาการ และนักวิชาชีพชั้นสูง คือ

แบบ 1 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมหรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับหน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด ดังนี้

แบบ 1.1 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

แบบ 1.2 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต

ทั้งนี้วิทยานิพนธ์ตาม แบบ 1.1 และแบบ 1.2 จะต้อง มีมาตรฐาน และคุณภาพเดียวกัน

แบบ 2 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูงและก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และศึกษางานรายวิชาเพิ่มเติม ดังนี้

แบบ 2.1 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

แบบ 2.2 ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ตามแบบ 2.1 และแบบ 2.2 จะต้อง มีมาตรฐาน และคุณภาพเดียวกัน

8. การรับและเทียบโอนหน่วยกิต สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชา หรือวิทยานิพนธ์จากหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และหลักสูตรระดับ บัณฑิตศึกษาให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ ที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้อง ศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่อการศึกษาระบบ และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการ เทียบโอนของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

9. จำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัด การศึกษาตามหลักสูตรนั้น จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน โดยเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ นอกจากนี้อาจารย์ประจำหลักสูตรแต่ละหลักสูตรจะต้องทำหน้าที่เป็น อาจารย์ประจำตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรหนึ่งหลักสูตรใดเท่านั้น และต้องมีคุณสมบัติดังนี้

9.1 ปริญญาโท

9.1.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มี คุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ใน สาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน จำนวนอย่างน้อย 3 คน

9.1.2 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ต้องเป็นอาจารย์ประจำมีคุณวุฒิ ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ใน สาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของ การศึกษาเพื่อรับปริญญา

2) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) ต้องเป็นอาจารย์ประจำ หรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทาง วิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

9.1.3 อาจารย์ผู้สอับวิทยานิพนธ์ ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำและ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน อาจารย์ประจำและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกดังกล่าวต้องมีคุณวุฒิปริญญา เอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือ

สาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

9.1.4 อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบันมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

9.2 ปริญญาเอก

9.2.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน จำนวนอย่างน้อย 1 คน

9.2.2 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ต้องเป็นอาจารย์ประจำมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

2) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

9.2.3 อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน อาจารย์ประจำและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกดังกล่าวต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

9.2.4 อาจารย์ผู้สอน ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบันมีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารอง

ศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

9.3 ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง จำนวนและคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ให้เป็นไปตามข้อ 9.1.1 และ 9.1.4 โดยอนุโลม

10. ภาระงานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ

10.1 อาจารย์ประจำ 1 คนให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอกได้ไม่เกิน 5 คน หากหลักสูตรใดมีอาจารย์ประจำที่มีศักยภาพพร้อมที่จะดูแลนักศึกษาได้มากกว่า 5 คน ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถาบันอุดมศึกษานั้น แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 10 คน

10.2 อาจารย์ประจำ 1 คนให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาปริญญาโทได้ไม่เกิน 15 คน

หากเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ ให้คิดสัดส่วนจำนวนนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์ 1 คน เทียบได้กับจำนวนนักศึกษาที่ค้นคว้าอิสระ 3 คน ทั้งนี้ให้นับรวมนักศึกษาที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาทั้งหมดในเวลาเดียวกัน

10.3 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ/หรืออาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ และ/หรืออาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรนั้นด้วย

11. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

11.1 ประกาศนียบัตรบัณฑิต จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

11.2 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า

11.3 ปริญญาโท จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

11.4 ปริญญาเอก จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ที่มีผลการเรียนดีมาก หรือปริญญาโทหรือเทียบเท่า

12. การลงทะเบียนเรียนและระยะเวลาการศึกษาให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 15 หน่วยกิตในแต่ละภาคการศึกษาปกติ และให้ใช้เวลาศึกษาในแต่ละหลักสูตร ดังนี้

12.1 ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 3 ปีการศึกษา

12.2 ปริญญาโท ให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 5 ปีการศึกษา

12.3 ปริญญาเอก ผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 8 ปีการศึกษา ส่วนผู้ที่สำเร็จปริญญาโทแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกให้ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 6 ปีการศึกษา

การลงทะเบียนเรียนสำหรับผู้เข้าศึกษาแบบไม่เต็มเวลา ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดจำนวนหน่วยกิตที่ให้ลงทะเบียนเรียนได้ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ โดยเทียบเคียงกับจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดข้างต้นในสัดส่วนที่เหมาะสม

หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษ การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

13. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา นักศึกษาจะต้องปฏิบัติดังนี้

13.1 ประกาศนียบัตรบัณฑิตและประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า

13.2 ปริญญาโท

13.2.1 แผน ก แบบ ก 1 เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง และผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ หรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceeding)

13.2.2 แผน ก แบบ ก 2 ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตรโดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า พร้อมทั้งเสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง และผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วน

หนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ หรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceeding)

13.2.3 แผน ข ศิษษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตรโดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และสอบผ่านการสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียนและ/หรือปากเปล่าในสาขาวิชานั้น

13.3 ปริญญาเอก

13.3.1 แบบ 1 สอบผ่านภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษาตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำวิทยานิพนธ์ เสนอวิทยานิพนธ์ และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบันและผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการที่มีกรรมการภายนอกมาร่วมกลั่นกรอง (Peer Review) ก่อนการตีพิมพ์ และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชานั้น

13.3.2 แบบ 2 ศิษษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า สอบผ่านภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำวิทยานิพนธ์ เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการ ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบัน และผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการที่มีกรรมการภายนอกมาร่วมกลั่นกรอง (Peer Review) ก่อนการตีพิมพ์ และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชานั้น

14. ชื่อประกาศนียบัตรและชื่อปริญญา

14.1 ประกาศนียบัตรบัณฑิต ให้ใช้ชื่อว่า “ประกาศนียบัตรบัณฑิต (Graduate Diploma)” อักษรย่อ “ป.บัณฑิต (Grad. Dip.)” แล้วตามด้วยชื่อสาขาวิชาต่อท้าย

14.2 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ให้ใช้ชื่อว่า “ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง (Higher Graduate Diploma)” อักษรย่อ “ป.บัณฑิตชั้นสูง (Higher Grad. Dip.)” แล้วตามด้วยชื่อสาขาวิชาต่อท้าย

14.3 ปริญญาโทและปริญญาเอก สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานั้น ในกรณีที่ปริญญาใดยังมิได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา ตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนด

15. การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ

15.1 การบริหารหลักสูตร

15.2 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย

15.3 การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา

15.4 ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

16. การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี

17. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณาและให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สิ้นสุด

6. พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 1)

หมวด 3 การดำเนินงาน

มาตรา 28 ให้มีสภาสถาบันในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแต่ละแห่งประกอบด้วย

(1) นายกสภาสถาบัน ซึ่งผู้รับใบอนุญาตเสนอชื่อ

(2) อธิการบดี เป็นกรรมการสภาสถาบันโดยตำแหน่ง

(3) กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบสี่คนซึ่งผู้รับใบอนุญาตเสนอชื่อ ทั้งนี้ ให้มีคณาจารย์ประจำอย่างน้อยหนึ่งคน

(4) กรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินสามคนซึ่งรัฐมนตรีเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะกรรมการเห็นชอบ

ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งนายกสภาสถาบันตาม (1) และกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตาม (3) และ (4)

ให้สภาสถาบันเลือกกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิคนหนึ่งเป็นอุปนายกสภาสถาบันเพื่อทำหน้าที่แทนนายกสภาสถาบัน เมื่อนายกสภาสถาบันไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนายกสภาสถาบันให้สภาสถาบันแต่งตั้งผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนคนหนึ่งเป็นเลขาธิการ โดยคำแนะนำของอธิการบดี

มาตรา 29 เมื่อรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา 28 (1) และกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 28 (3) และ (4) แล้ว ให้นายกสภาสถาบันจัดให้มีการประชุมกรรมการสภาสถาบันเพื่อแต่งตั้งอธิการบดี

การประชุมกรรมการสภาสถาบันครั้งแรกให้ดำเนินการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้รับแจ้งคำสั่งแต่งตั้งนายกสภาสถาบัน และกรรมการสภาสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 28

มาตรา 30 กรรมการสภาสถาบันจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องมีสัญชาติไทย

กรรมการสภาสถาบันต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีและต้องไม่เป็นผู้มี ความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

ผู้รับใบอนุญาตซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาอาจได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสภาสถาบันตาม มาตรา 28 (3) หรือ (4) ได้ แต่ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสอง

มาตรา 31 นายกสภาสถาบันและกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา 28 (3) และ (4) มี วาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา 32 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 31 นายกสภาสถาบันและ กรรมการสภาสถาบันตามมาตรา 28 (3) หรือ (4) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(4) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(5) รัฐมนตรีสั่งให้ออกเมื่อเห็นว่าขาดคุณสมบัติตามมาตรา 30

(6) รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามมาตรา 86

ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีสั่งให้ออกหรือกรรมการสภาสถาบันตามมาตรา 28 (3) หรือ (4) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา 30 เป็นนายกสภาสถาบันหรือกรรมการสภาสถาบันแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา 28 และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการสภาสถาบันเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการสภาสถาบันซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการสภาสถาบันที่แต่งตั้งไว้แล้ว

ในกรณีที่กรรมการสภาสถาบันพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการสภาสถาบันขึ้นใหม่ ให้กรรมการสภาสถาบันซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการสภาสถาบันขึ้นใหม่

มาตรา 33 ให้นายกสภาสถาบันเป็นผู้เรียกประชุมกรรมการสภาสถาบัน

การประชุมกรรมการสภาสถาบันต้องมีกรรมการสภาสถาบันมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสภาสถาบันทั้งหมดให้นายกสภาสถาบันเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่นายกสภาสถาบันไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้อุปนายกสภาสถาบันทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ถ้านายกสภาสถาบันและอุปนายกสภาสถาบันไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการสภาสถาบันซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการสภาสถาบันคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากกรรมการสภาสถาบันคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ให้มีการประชุมกรรมการสภาสถาบันอย่างน้อยปีละสี่ครั้ง

มาตรา 34 สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

- (1) อนุมัติแผนพัฒนาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
  - (2) ออกข้อกำหนด ระเบียบ และข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงานในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
  - (3) จัดสรรทุนออกเป็นกองทุนประเภทต่างๆ และออกข้อบังคับเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินของกองทุน
  - (4) อนุมัติแผนการเงิน งบดุล งบการเงินประจำปีของกองทุนประเภทต่าง ๆ
  - (5) อนุมัติการโอนเงินของกองทุนประเภทหนึ่งไปเป็นของกองทุนอีกประเภทหนึ่ง
  - (6) อนุมัติหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด
  - (7) อนุมัติการรับนักศึกษา การให้ประกาศนียบัตร อนุปริญญา ปริญญา หรือประกาศนียบัตรบัณฑิต
  - (8) อนุมัติการให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ
  - (9) อนุมัติการจัดตั้ง ยุบ รวม และเลิกส่วนงานภายใน
  - (10) อนุมัติความร่วมมือทางวิชาการหรือความร่วมมืออื่นกับสถาบันการศึกษาหรือบุคคลใดตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด
  - (10/1) อนุมัติการลงทุนหรือร่วมลงทุนกับนิติบุคคลหรือหน่วยงานอื่นเพื่อดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับกิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือนำผลการค้นคว้าวิจัยไปเผยแพร่หรือหาประโยชน์เพื่อเป็นรายได้ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
  - (11) สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยระดมทรัพยากรบุคคลจากในประเทศและต่างประเทศ การนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญและภูมิปัญญาของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อเพิ่มคุณภาพบัณฑิต
  - (12) อนุมัติการรับหรือการเข้าสมทบกับสถาบันการศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด
  - (13) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการแก้ไขข้อกำหนดตามมาตรา 11
- วรรคสาม

- (14) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งและถอดถอนศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษ
- (15) แต่งตั้งและถอดถอนอธิการบดี ศาสตราจารย์เกียรติคุณ และถอดถอนคณาจารย์ประจำตามมาตรา 97
- (16) ให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งและถอดถอนรองอธิการบดี และผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า
- (17) ให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งและถอดถอนรองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ
- (18) ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาหรือให้ทุนการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสและบุคคลผู้มีความสามารถพิเศษ
- (19) ออกข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สวัสดิการ ประโยชน์เกื้อกูลอื่น วินัย หลักเกณฑ์การจ้าง และการเลิกจ้างของผู้บริหาร คณาจารย์ ผู้ช่วยอาจารย์และเจ้าหน้าที่
- (20) พัฒนาความสามารถของคณาจารย์ บุคลากรและคุณภาพของบัณฑิตเพื่อการผลิตบุคลากรที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ
- (21) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย การฝึกอบรมคณาจารย์และบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
- (22) ส่งเสริมสนับสนุนการผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและประสานความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถานประกอบการกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- (23) ให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาตามข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- (24) พิจารณารูปแบบที่จะทำให้การศึกษา การวิจัย และการฝึกอบรมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเจริญก้าวหน้าและมีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น
- (25) ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ

มาตรา 35 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ สภาสถาบันจะแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพื่อให้กระทำการใด ๆ ตามที่มอบหมายก็ได้ และเมื่อได้ดำเนินการประการใดแล้วให้รายงานให้สภาสถาบันทราบ ทั้งนี้ ให้นำมาตรา 33 มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 36 ให้มีคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชนประกอบด้วย

- (1) ประธานกรรมการ ซึ่งสภาสถาบันแต่งตั้งจากกรรมการสภาสถาบัน
- (2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหกคนแต่ไม่เกินสิบสองคนให้อธิการบดีแต่งตั้งคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนคนหนึ่งเป็นเลขาธิการคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 37 กรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามมาตรา 36 มีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

การแต่งตั้งกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ และการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเมื่อดำรงตำแหน่งครบวาระ ให้นำมาตรา 32 วรรคสอง และวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 38 คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (1) พิจารณาเกี่ยวกับตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- (2) พิจารณาและวินิจฉัยเกี่ยวกับการอุทธรณ์ตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- (3) พิจารณาเทียบตำแหน่งทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอื่นเข้าสู่ระบบของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

การประชุมและการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการประจำสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มาตรา 39 ให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีอธิการบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบการบริหารงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และจะมีรองอธิการบดีคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่อธิการบดีมอบหมายรองอธิการบดีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับอธิการบดี และให้อธิการบดีเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนรองอธิการบดีโดยความเห็นชอบของสภาสถาบันเมื่ออธิการบดีพ้นจากตำแหน่งให้รองอธิการบดีพ้นจากตำแหน่งด้วย

มาตรา 40 ให้สภาสถาบันแต่งตั้งอธิการบดีจากผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 41 และแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันแต่งตั้ง

มาตรา 41 อธิการบดีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(1) สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์ในการสอนหรือการบริหารสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี หรือสำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาโทหรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์ในการสอนหรือการบริหารสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่ามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี หรือสำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาเอกหรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์ในการสอนหรือการบริหารสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่ามาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

(2) ไม่เป็นโรคตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(3) ไม่มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(4) ไม่วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(5) ไม่เคยถูกออกจากราชการหรือราชการเพราะมีความผิด เว้นแต่รัฐมนตรีเห็นว่าความผิดนั้นไม่ขัดต่อการเป็นอธิการบดี

(6) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(7) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

มาตรา 42 ในกรณีที่อธิการบดีไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองอธิการบดีปฏิบัติหน้าที่แทน ถ้ามีรองอธิการบดีหลายคน ให้รองอธิการบดีซึ่งอธิการบดีมอบหมายปฏิบัติหน้าที่แทน ถ้าอธิการบดีมิได้มอบหมาย ให้รองอธิการบดีซึ่งมีอาวุโสสูงสุดปฏิบัติหน้าที่แทน

ในกรณีที่ไม่มีอธิการบดี หรือไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดีตามวรรคหนึ่ง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สภาสถาบันแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 41 ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดีมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับอธิการบดีทุกประการ

มาตรา 43 อธิการบดีมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ควบคุมดูแลกิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อกำหนดระเบียบ และข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน รวมทั้งนโยบายและมติของสภาสถาบัน
- (2) จัดให้มีระบบบริหารตามข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- (3) แต่งตั้งและถอดถอนรองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ โดยความเห็นชอบของสภาสถาบัน
- (4) แต่งตั้งและถอดถอนอาจารย์ อาจารย์พิเศษ ผู้ช่วยอาจารย์และเจ้าหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- (5) ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของคณาจารย์ ผู้ช่วยอาจารย์และเจ้าหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- (6) จัดทำทะเบียนคณาจารย์ประจำ ผู้ช่วยอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด
- (7) ควบคุมการเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อกำหนด ระเบียบ ข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และมติของสภาสถาบัน
- (8) เป็นผู้แทนของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกิจการทั่วไป
- (9) จัดทำรายงานประจำปี งบการเงินประจำปี และรายงานอื่นๆ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด
- (10) รักษาวินัยของนักศึกษา

(11) รมัตระวังมิให้มีการดำเนินการอันเป็นภัยอย่างร้ายแรงต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ วัฒนธรรมของชาติ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนในบริเวณสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

(12) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามข้อกำหนด ระเบียบ และข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หน้าที่ที่สภาสถาบันมอบหมาย และหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(13) ดำเนินกิจการอื่นอันเป็นปกติธุระที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนพึงกระทำ

มาตรา 44 เมื่ออธิการบดีพ้นจากตำแหน่ง ให้สภาสถาบันแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 45 คณาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีตำแหน่งทางวิชาการดังต่อไปนี้

- (1) ศาสตราจารย์หรือศาสตราจารย์พิเศษ
- (2) รองศาสตราจารย์หรือรองศาสตราจารย์พิเศษ
- (3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ
- (4) อาจารย์หรืออาจารย์พิเศษ

มาตรา 46 คณาจารย์ประจำต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(1) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือมีความรู้ความชำนาญพิเศษในวิชาใดวิชาหนึ่ง

(2) ไม่เป็นโรคตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(3) ไม่มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(4) ไม่วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำ

โดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 47 ศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษนั้นให้อธิการบดีแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสภาสถาบัน

อาจารย์และอาจารย์พิเศษนั้น ให้อธิการบดีแต่งตั้ง

ศาสตราจารย์พิเศษ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ และอาจารย์พิเศษ นั้น ให้แต่งตั้งจากผู้ซึ่งมิได้เป็นคณาจารย์ประจำของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มาตรา 48 นอกจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 46 หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งคณาจารย์ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งหลักเกณฑ์ ดังกล่าวต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด

การพ้นจากตำแหน่งคณาจารย์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มาตรา 49 ศาสตราจารย์ซึ่งมีความรู้ ความสามารถและความชำนาญเป็นพิเศษและพ้น จากตำแหน่งไปโดยไม่มีความผิด สภาสถาบันอาจแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณในสาขาวิชาที่ ศาสตราจารย์นั้นมีความเชี่ยวชาญเพื่อเป็นเกียรติยศได้

คุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มาตรา 50 ในกรณีที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ พิเศษหรือแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ให้ผู้นั้นมีสิทธิใช้ชื่อศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ หรือผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ แล้วแต่กรณี เป็นคำนำหน้านามเพื่อแสดงวิทยฐานะได้

การใช้คำนำหน้านามตามวรรคหนึ่ง ถ้าใช้อักษรย่อให้ใช้ดังนี้

ศาสตราจารย์	ใช้อักษรย่อ	ศ.
ศาสตราจารย์พิเศษ	ใช้อักษรย่อ	ศ.(พิเศษ)
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ	ใช้อักษรย่อ	ศ.(เกียรติคุณ)
รองศาสตราจารย์	ใช้อักษรย่อ	รศ.
รองศาสตราจารย์พิเศษ	ใช้อักษรย่อ	รศ.(พิเศษ)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ใช้อักษรย่อ	ผศ.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ	ใช้อักษรย่อ	ผศ.(พิเศษ)

มาตรา 51 เมื่ออธิการบดีแต่งตั้งผู้ใดให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนตามมาตรา 45 (2) (3) และ (4) ให้อธิการบดีแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันแต่งตั้ง

มาตรา 52 บุคคลใดจะเป็นคณาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกินหนึ่งแห่ง ไม่ได้

มาตรา 53 ในกรณีที่มีความจำเป็น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนอาจมีผู้ช่วยอาจารย์ได้ ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยอาจารย์ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม ข้อกำหนดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

บริบทของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

สถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร เป็นเครือข่าย สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อให้ความร่วมมือกันในการพัฒนางานด้านวิชาการ โดยแรกเริ่ม ก่อตั้งจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 5 แห่ง จึงเรียกว่า เครือข่ายเบญจมิตร ประกอบด้วย

1. วิทยาลัยราชพฤกษ์
2. วิทยาลัยเซาธ์อีสบางกอก
3. วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ
4. มหาวิทยาลัยธนบุรี
5. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ต่อมาได้มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอีกจำนวน 2 แห่ง มาร่วมมือกันพัฒนางานด้านวิชาการ รวมเป็น 7 แห่ง แต่ยังคงไว้ชื่อเครือข่ายเบญจมิตรดังเดิม สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 2 แห่ง นั้น คือ

1. วิทยาลัยอินเทอร์เทคลำปาง
2. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแต่ละแห่งมีบริบทในการดำเนินงานตามพันธกิจ 4 ด้านได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการทางวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมรวมทั้งภารกิจสำคัญอื่น

2 ด้านคือกิจการนักศึกษาและการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมโดยได้สรุปรายละเอียดของพันธกิจ ทั้ง 4 ด้านดังนี้

1. การผลิตบัณฑิต

บัณฑิตคือผู้มีความรู้ความสามารถในศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่ง พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานโดยมี คุณธรรมและจริยธรรมในการใช้ความรู้นั้น การผลิตบัณฑิตเกี่ยวข้องกับหลักสูตร ซึ่งเป็นแผนการจัด วิชาความรู้อย่างเป็นระบบ เหมาะสมกับระดับปริญญาและเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในตลาดแรงงาน คณาจารย์คือกลุ่มผู้ร่วมสร้างและบริหารหลักสูตร หล่อหลอมให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร การเรียนการสอนต้องเป็นไปตามข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรีและ บัณฑิตศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบเช่นระบบการศึกษา คุณสมบัติของนักศึกษาการลงทะเบียนเรียน การ วัดประเมินผลการศึกษา การรักษาสภาพนักศึกษา ระยะเวลาการศึกษา การสำเร็จการศึกษา ฯลฯ

2. การวิจัยและพัฒนา

เป็นการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบ เพื่อนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือการ ประยุกต์ใช้ มีการบันทึกเป็นเอกสาร ตามรูปแบบของการวิจัย เช่นมีการตั้งสมมุติฐาน มีการกำหนด ปัญหาที่ชัดเจน สมเหตุสมผล มีวัตถุประสงค์ชัดเจน มีการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ตีความและสรุป ผลการวิจัย ที่สามารถให้คำตอบตรงตามวัตถุประสงค์ การส่งเสริมงานวิจัยของมหาวิทยาลัย ต้อง ประกอบด้วย การมีนโยบายด้านการวิจัย มีหลักเกณฑ์สนับสนุนการวิจัย การรับทุนวิจัยจากแหล่ง ภายนอก การดูแลด้านสิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญา และการสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัย รวมทั้งมีการยกย่องผู้มีผลงานวิชาการและการจัดทำ Profile ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ

3. การบริการทางวิชาการ

มี 2 ลักษณะคือ การบริการวิชาการแก่สังคมแบบให้เปล่า และการบริการวิชาการแบบมี รายได้

4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ส่วนใหญ่เป็นการจัดพิธีการทางศาสนา ที่ให้นักศึกษาและบุคลากรเข้าร่วม นอกจากนี้ยังมี กิจกรรมแบบอื่น ๆ เช่นการจัดสร้างถาวรวัตถุ การทอดกฐินพระราชทาน การทอดผ้าป่าสามัคคี

กิจการนักศึกษา ต้องดำเนินการให้เป็นไป ตามข้อบังคับของแต่ละมหาวิทยาลัย ที่ว่าด้วย วินัยนักศึกษา ระเบียบว่าด้วยสโมสรนักศึกษา การดูแลด้านการแต่งกาย กิจกรรมนักศึกษา

การรับผิดชอบต่อสังคม (University Social Responsibility : USR) เป็นกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ที่ดำเนินการโดยนักศึกษา บุคลากรของสถาบัน กิจกรรมดังกล่าวเช่น การพัฒนาชุมชน การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส การพัฒนาสิ่งแวดล้อม

บทบาทหน้าที่และภารกิจของผู้บริหารในการบริหารงานสถาบันอุดมศึกษา (ภาคเอกชน)

มหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน มีความแตกต่างกันในเชิงกฎหมาย ที่ใช้ควบคุมและแนวทางการควบคุม มาตรฐานวิชาการ โดยมหาวิทยาลัยของรัฐ ดำเนินการภายใต้กฎหมายจัดตั้งของตนเอง มีรัฐลงทุนให้ทั้งในเรื่องที่ดิน อาคารสิ่งก่อสร้าง สามารถควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ ของตนเองได้ ภายใต้เกณฑ์มาตรฐาน ที่ส่วนกลางกำหนด มีโอกาสในการคัดเลือกนักศึกษามากกว่าสามารถดำเนินการสรรหานายกสภามหาวิทยาลัยได้ ภายใต้กฎหมายของตนเอง ในขณะที่มหาวิทยาลัยเอกชน ต้องดำเนินการภายใต้ พ.ร.บ.อุดมศึกษาเอกชน การดำเนินงานด้านวิชาการอยู่ภายใต้การควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ต้องลงทุนด้วยตนเอง และไม่มีโอกาสในการคัดเลือกนักศึกษา เหมือนอุดมศึกษาของรัฐ ต้องบริหารงบประมาณอย่างเหมาะสม เพราะต้องคำนึงถึงการลงทุนระยะยาว ส่วนที่ดีกว่าของอุดมศึกษาเอกชนคือนักศึกษาสามารถเลื่อนไหล เปลี่ยนคณะได้ และการบริหารการเงิน ที่มีความคล่องตัวกว่าอุดมศึกษาของรัฐ ด้วยธรรมชาติที่แตกต่างผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของภาคเอกชน จึงต้องคิดโจทย์ที่แตกต่างกับภาครัฐ สิ่งที่ภาคเอกชนควรต้องคำนึงถึงคือ ทำอย่างไรจะได้นักศึกษาคุณภาพดีจำนวนมาก และจะพัฒนาคุณภาพบัณฑิตอย่างไร ภายใต้ทรัพยากรที่ลงทุนเอง การบริหารงบประมาณ ต้องเน้นแนวคิดต้นทุนเพื่อให้มหาวิทยาลัยอยู่รอดได้

กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ (PRECEDE Framework) (Green and Kreuter, 2005: 218)

ในการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคล ว่ามีสาเหตุของการเกิดพฤติกรรม หรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม มาจากปัจจัยอะไรข้างนั้น มีแนวคิดในการวิเคราะห์อยู่ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

กลุ่มที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยภายในตัวบุคคล (Intra Individual Causal Assumption) กลุ่มนี้มีแนวคิดที่ว่า สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมหรือปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม

มาจากองค์ประกอบภายในบุคคล ได้แก่ ความรู้ เจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม แรงจูงใจ หรือความตั้งใจ
ใฝ่พฤติกรรม เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกตัวบุคคล (Extra Individual Causal Assumption) กลุ่มนี้มีแนวคิดที่ว่า สาเหตุของการเกิดพฤติกรรม มาจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม และระบบโครงสร้างทางสังคม เช่นระบบการเมือง การเศรษฐกิจ การศึกษา การศาสนา องค์ประกอบด้านประชากร และลักษณะทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยหลายปัจจัย (Multiple Causal Assumption) กลุ่มนี้มีแนวคิดที่ว่า พฤติกรรมของบุคคล มีสาเหตุจากทั้งปัจจัยภายในบุคคล และปัจจัยภายนอกบุคคล ซึ่งจากการศึกษาของนักพฤติกรรมศาสตร์ในกลุ่มนี้ ได้สรุปว่าปัจจัยที่มีอิทธิต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล คือ

- 1) ความยากง่ายในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข
- 2) การประเมินผลประสิทธิภาพของบริการสาธารณสุข
- 3) โลกทัศน์เกี่ยวกับอาการของโรค ความรุนแรงและการเสี่ยงต่อการเกิดโรค
- 4) องค์ประกอบทางสังคมและเครือข่ายทางสังคม
- 5) ความรู้
- 6) องค์ประกอบด้านประชากร

โดยแนวคิดในกลุ่มที่ 3 จะนำทฤษฎี จิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาสังคม สังคมศาสตร์ ประชากรศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุของพฤติกรรมและพยายามหาทางแก้ปัญหาโดยการผสมผสานในวิชาชีพสาขาต่าง ๆ เข้ามาร่วมดำเนินการด้วยกัน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ (PRECEDE Framework) ซึ่งเป็นรูปแบบการวิเคราะห์ปัจจัยภายในตัวบุคคลและภายนอกบุคคลของ กรีนและครอยเตอร์ (Green and Kreuter, 2005: 218) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

PRECEDE Framework เป็นคำย่อมาจาก Predisposing , Reinforcing and Enabling Causes in Educational Diagnosis and Evaluation. เป็นกระบวนการวิเคราะห์ เพื่อการวางแผนการดำเนินงานสุขศึกษา มีแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมบุคคล มีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย (Multiple Factors) ดังนั้นจะต้องมีการวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญ ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมนั้น ๆ เพื่อนำมาเป็น

ข้อมูลในการวางแผนและกำหนดกลวิธีในการดำเนินงานสุขศึกษา เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อไป กระบวนการวิเคราะห์ใน PRECEDE Framework เป็นการวิเคราะห์แบบย้อนกลับ โดยเริ่มจาก Outcome ที่ต้องการหรืออีกนัยหนึ่ง คือ คุณภาพชีวิตของบุคคลที่พึงประสงค์ แล้วพิจารณาถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสาเหตุ ที่เนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคล การวิเคราะห์ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 7 ขั้นตอน ตามแนวทางสุขภาพ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำมาประยุกต์ใช้ กับการค้นหาปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ทางสังคม (Phase 1 : Social Diagnosis)

เป็นการพิจารณาและวิเคราะห์ “คุณภาพชีวิต” ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนแรกของการวิเคราะห์ โดยการประเมินสิ่งที่เกี่ยวข้อง หรือตัวกำหนดคุณภาพชีวิต ของประชากรกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เช่น ผู้ป่วย นักเรียน กลุ่มคนวัยทำงาน ผู้ใช้แรงงาน หรือผู้บริโภคสิ่งที่ประเมินได้ จะเป็นเครื่องชี้วัดและเป็นตัวกำหนดระดับคุณภาพชีวิต ของประชาชนกลุ่มเป้าหมายนั้น ๆ ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์กลุ่มบุคคลในสถาบันอุดมศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ทางระบาดวิทยา (Phase 2 : Epidemiological Diagnosis)

เป็นการวิเคราะห์ว่ามีปัญหาสุขภาพที่สำคัญอะไรบ้าง ซึ่งปัญหาสุขภาพเหล่านี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาสังคม หรือได้รับผลกระทบจากปัญหาสังคม ในขณะที่เดียวกันปัญหาสุขภาพ ก็มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตเช่นกัน ข้อมูลทางระบาดวิทยา จะชี้ให้เห็นถึงการเจ็บป่วย การเกิดโรคและภาวะสุขภาพตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเจ็บป่วย และเกิดการกระจายของโรค การวิเคราะห์ทางระบาดวิทยา จะช่วยให้สามารถจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานสุขศึกษา ได้อย่างเหมาะสมต่อไป ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์ปัญหาทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ทางพฤติกรรม (Phase 3 : Behavioral Diagnosis)

จากปัจจัยปัญหาด้านสุขภาพอนามัยที่ได้ในขั้นตอนที่ 1-2 จะนำมาวิเคราะห์ต่อเพื่อหาสาเหตุที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็นสาเหตุอันเนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคล และสาเหตุที่ไม่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เช่นสาเหตุจากพันธุกรรม หรือสภาวะเศรษฐกิจ เป็นต้น โดยกระบวนการสุขศึกษาจะให้ความสนใจ ประเด็นที่เป็นสาเหตุ อันเนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคลเป็นสำคัญ ผู้วิจัยนำมา

สังเคราะห์หาสาเหตุพฤติกรรมทางวิชาการของบุคคลผู้ทำหน้าที่บริหารงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ทางการศึกษา (Phase 4 : Educational Diagnosis)

ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ เพื่อหาปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ ทั้งที่เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล และปัจจัยภายนอกตัวบุคคล เพื่อนำมาเป็นข้อมูล ในการวางแผนสุขภาพ โดยขั้นตอนนี้จะแบ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม ผู้วิจัยนำมาใช้ในการค้นหารูปแบบปัจจัยส่งเสริมงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

ปัจจัยนำ (Predisposing Factors) หมายถึง ปัจจัยที่เป็นพื้นฐาน และก่อให้เกิดแรงจูงใจ ในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล หรือในอีกด้านหนึ่งปัจจัยนี้จะเป็นความพอใจ (Preference) ของบุคคล ซึ่งได้มาจากประสบการณ์ในการเรียนรู้ (Education Experience) ความพอใจนี้อาจมีผลทั้งในทางสนับสนุน หรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ปัจจัยซึ่งเป็นองค์ประกอบของ ปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้ ทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม การรับรู้ นอกจากนี้ยังรวมถึง สถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจ (Socio-Economic Status) และอายุ เพศ ระดับการศึกษา ขนาดของครอบครัว ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ จะมีผลต่อการวางแผนโครงการทางสุขภาพด้วย ผู้วิจัยนำมาใช้กับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาที่บริหารงานซึ่งเน้นด้านวิชาการ ประกอบอีกด้วย

ความรู้ (Knowledge) เป็นปัจจัยนำที่สำคัญ ที่จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม แต่การเพิ่มความรู้ ไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเสมอไป ถึงแม้ความรู้จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม และความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรม แต่ความรู้อย่างเดียวไม่เพียงพอ ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จะต้องมียปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย

การรับรู้ (Perceive) หมายถึง การที่ร่างกายรับสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ผ่านมาจากประสาทสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่ง แล้วตอบสนองเอาสิ่งเร้านั้นออกมา เป็นลักษณะของจิตที่เกิดขึ้นจากการผสมกัน ระหว่างพวกประสาทสัมผัสชนิดต่าง ๆ และความคิด ร่วมกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ การรับรู้เป็นตัวแปรทางจิตสังคม ที่เชื่อว่ามีผลกระตุ้นต่อพฤติกรรมของบุคคล

ความเชื่อ (Believe) คือ ความมั่นใจในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นปรากฏการณ์ หรือความคิดว่าวัตถุหรือสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเป็นจริง ให้ความไว้วางใจ เช่น แบบแผนความเชื่อทางสุขภาพ (Health Belief Model) ซึ่งเน้นว่าพฤติกรรมสุขภาพ จะขึ้นอยู่กับความเชื่อใน 3 ด้าน คือความเชื่อต่อโอกาส

เสี่ยงของการเป็นโรค หรือได้รับเชื้อโรค ความเชื่อเกี่ยวกับความรุนแรงของสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และความเชื่อเกี่ยวกับผลตอบแทนที่จะได้จากการแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้อง

ค่านิยม (Value) หมายถึง การให้ความสำคัญ ให้ความสำคัญในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งค่านิยมของบุคคลก็ขัดแย้งกันเอง เช่นผู้ที่ให้ความสำคัญต่อสุขภาพ แต่ขณะเดียวกันเขาก็พอใจในการสูบบุหรี่ด้วย ซึ่งความขัดแย้งของค่านิยมเหล่านี้ ก็เป็นสิ่งที่จะวางแผนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วย

ทัศนคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกที่ค่อนข้างจะคงที่ ของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคล วัตถุ การกระทำ ความคิด ความรู้สึก ดังกล่าวมีทั้งที่มีผลดีและผลเสียในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล

ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors) หมายถึง สิ่งที่เป็นแหล่งทรัพยากรที่จำเป็น ในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ชุมชนรวมทั้ง ทักษะที่จะช่วยให้บุคคล สามารถแสดงพฤติกรรมนั้นๆได้และความสามารถที่จะใช้แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับราคา ระยะเวลา เวลา ฯลฯ นอกจากนั้นสิ่งที่สำคัญ ก็คือ การหาได้ง่าย (Available) และความสามารถเข้าถึงได้ (Accessibility) ปัจจัยเอื้อจึงเป็นสิ่งช่วยให้การแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นไปได้ง่ายยิ่งขึ้น

ปัจจัยเสริม (Reinforcing Factors) หมายถึง ปัจจัยที่แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติหรือพฤติกรรมสุขภาพ ได้รับการสนับสนุนหรือไม่เพียงใด ลักษณะและแหล่งของปัจจัยเสริม จะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัญหาในแต่ละเรื่องเช่น การดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียน หรือสถานศึกษาในกลุ่มเป้าหมาย ที่เป็นนักเรียน ปัจจัยเสริมที่สำคัญ ได้แก่ เพื่อนนักเรียน ครู อาจารย์หรือบุคคลในครอบครัว เป็นต้น ปัจจัยเสริม อาจเป็นการกระตุ้นเตือน การให้รางวัลที่เป็นสิ่งของ คำชมเชย การยอมรับ การเอาเป็นแบบอย่าง การลงโทษ การไม่ยอมรับการกระทำนั้น ๆ หรืออาจเป็นกฎระเบียบที่บังคับควบคุม ให้บุคคลนั้น ๆ ปฏิบัติตามก็ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้บุคคลจะได้รับจากบุคคลอื่นที่มีอิทธิพลต่อตนเองและอิทธิพลของบุคคลต่าง ๆ นี้ ก็จะแตกต่างกันไปตามพฤติกรรมของบุคคลและสถานการณ์ โดยอาจจะช่วยสนับสนุนหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ก็ได้

การดำเนินงานในขั้นตอนการวิเคราะห์ทางการศึกษา จะเป็นการพิจารณาว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม นั้น มีปัจจัยเฉพาะอะไรบ้าง ที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพในลักษณะที่ต้องการได้ ถ้าได้มีการปรับปรุงแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงใหม่ให้เหมาะสม จัดลำดับ

ความสำคัญของปัจจัย จัดกลุ่มปัจจัย และความยากง่ายของการเปลี่ยนแปลงปัจจัยต่าง ๆ เหล่านั้น ก็จะทำให้การวางแผนในขั้นต่อไปมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

จากปัจจัยทั้งสามดังกล่าว กรีนและครอยเตอร์ (Green and Kreuter, 2005: 218) ได้นำมาแสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยง ระหว่างปัจจัยทั้งสาม กับพฤติกรรมสุขภาพที่เป็นปัญหาเฉพาะ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ ระหว่างสาเหตุทางพฤติกรรมกับปัจจัยดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 5 การเลือกกลยุทธ์ทางการศึกษา (Selection of Educational Strategies)

เมื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมได้แล้ว ขั้นต่อไปจะเป็นการเลือกกลยุทธ์ และเทคนิคในการดำเนินงานด้านสุขศึกษามาใช้ ทั้งนี้โดยพิจารณาถึงความเหมาะสม และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านข้างต้นด้วย เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพในที่สุด นอกจากนี้การกำหนดกลยุทธ์ การดำเนินงานจะต้องคำนึงถึงการผสมผสานเทคนิคกลวิธีด้านสุขศึกษาที่หลากหลายเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้กับกลยุทธ์การบริหารงานทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ทางการบริหาร (Phase 6 : Administrative Diagnosis)

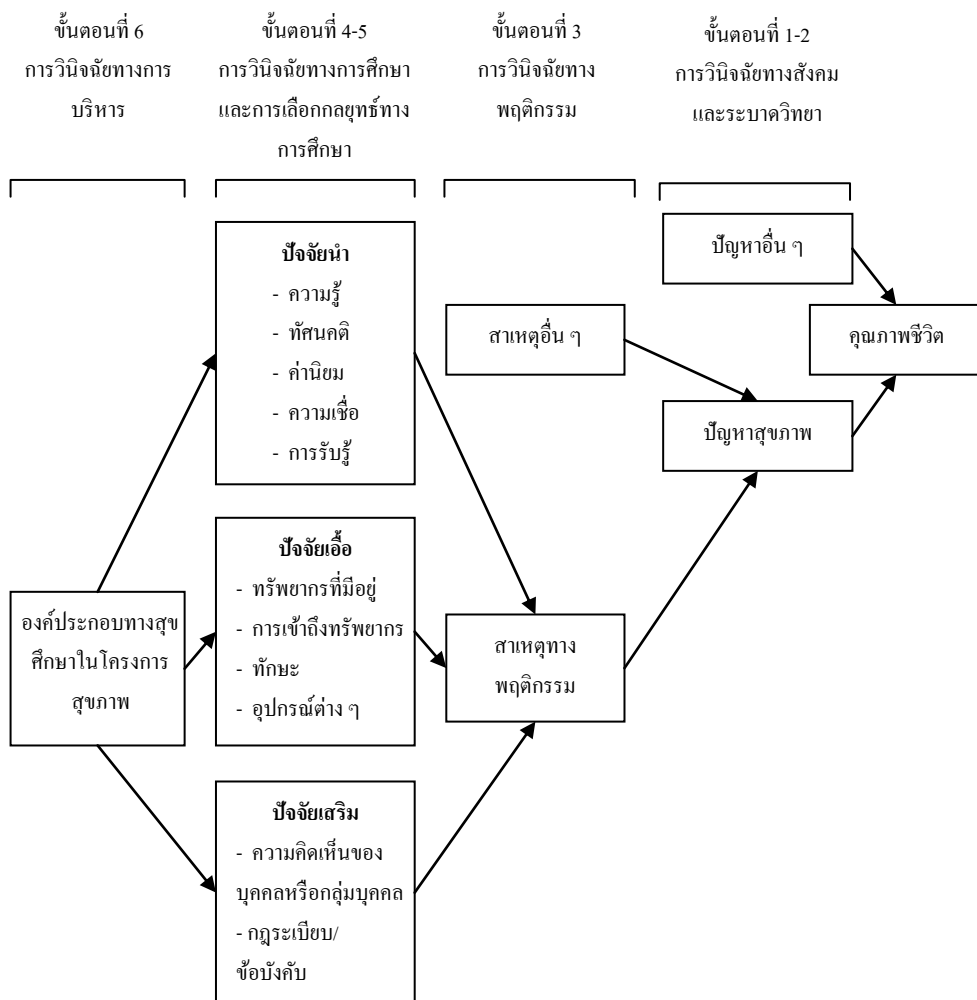
ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อประเมินถึงปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ที่จะมีผลต่อการดำเนินโครงการที่ได้วางแผนไว้ โดยปัจจัยดังกล่าวอาจมีผลทั้งในด้านบวก คือทำให้โครงการสำเร็จ บรรลุเป้าหมาย หรือมีผลตรงข้าม คือกลายเป็นข้อจำกัดของโครงการ ปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ งบประมาณ ระยะเวลา ความสามารถของผู้ดำเนินการ ตลอดจนทรัพยากรอื่น ๆ ในองค์กรดังนั้นในการวางแผนเพื่อดำเนินงานใด ๆ จะต้องให้ความสำคัญกับขั้นตอนนี้ไม่น้อยไปกว่าในขั้นตอนอื่น ๆ และจะต้องมีการวิเคราะห์และพิจารณาให้ครอบคลุมทุกด้านเหมือนกับการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรม

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินผล (Phase 7 : Evaluation)

ขั้นตอนนี้ไม่มีแสดงอยู่ในที่ใดแต่จะมีปรากฏอยู่ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยขั้นนี้ต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมิน และดัชนีชี้วัดไว้อย่างชัดเจนแล้ว การประเมินผลใน PRECEDE Framework จะประกอบด้วย การประเมินใน 3 ระดับ คือการประเมินโครงการหรือโปรแกรมสุขภาพ การประเมินผลกระทบของโครงการหรือโปรแกรม ที่มีต่อปัจจัยทั้ง 3 ด้านและ

ท้ายสุด คือ การประเมินผลลัพธ์ของโครงการ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคคล ซึ่งการประเมินในขั้นตอนนี้จะเป็นการดำเนินงานระยะยาว

PRECEDE Framework เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นแต่สำหรับในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ซึ่งเป็นการศึกษาในขั้นต้นเพื่อหารูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งตรงกับแนวคิดในขั้นตอนที่ 4 ของกระบวนการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำขั้นตอนนี้ มากำหนดเป็นกรอบแนวคิด ในการศึกษาวิจัยโดยได้เลือกศึกษาเฉพาะบางตัวแปรในแต่ละกลุ่มปัจจัย ที่ผู้วิจัยมีความสนใจและคาดว่าจะมีผลต่อตัวแปรที่กำหนดดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 กลุ่มปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อตัวแปรที่กำหนด

ที่มา: Green and Kreuter, 2005: 218

การบริหารงานวิชาการระดับอุดมศึกษา (พรชูลี อาชวอำรุง, 2554, ออนไลน์) มีรายละเอียดดังนี้

การบริหารองค์ความรู้เป็นเรื่องใหม่ และการอุดมศึกษาจำเป็นจะต้องเรียนรู้มากขึ้น เกี่ยวกับเรื่องนี้เศรษฐกิจของโลกได้ปรับเปลี่ยน จากเศรษฐกิจที่เน้นการผลิตด้านอุตสาหกรรม สู่อุตสาหกรรมที่ทุกวันนี้รู้จักกันในนามของเศรษฐกิจขับเคลื่อนด้วยความรู้ (Knowledge-Driven Economy หรือ Knowledge-Based Economy) (KBE) ในลักษณะที่คุณค่าต่าง ๆ ได้มาจากองค์ความรู้ การปรับเปลี่ยนในลักษณะนี้ อุตสาหกรรมขับเคลื่อนด้วยความรู้ ซึ่งมีความรู้เป็นพื้นฐานเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) 3 ประการ ด้วยกัน (Lee, 2001: 1) คือ

1. จากความเจริญงอกงามซึ่งมีทรัพยากรเป็นฐานสู่ความเจริญงอกงาม ซึ่งขับเคลื่อนโดยนวัตกรรม

ในการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ประการแรกนี้ คือ การเคลื่อนไหวจากเศรษฐกิจที่มีอุตสาหกรรมและกสิกรรมเป็นฐาน สู่ความรู้เป็นพื้นฐาน (KBE) ความเจริญงอกงามทั้งหลาย เกิดขึ้นจากนวัตกรรมมากขึ้นทุกที ส่วนหนึ่งของความงอกงามนี้ เป็นผลมาจากผลงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา ตัวป้อนทางแรงงานและการลงทุนยังคงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ แต่ความงอกงามใหม่ ๆ ส่วนใหญ่นั้น เกิดขึ้นจากนวัตกรรม บริษัทฯ และกิจกรรมทางด้านเครือข่ายสารสนเทศ เป็นตัวอย่างซึ่งมีกำไรถึง 70-75% จากลิขสิทธิ์ทางปัญญา ความรู้และนวัตกรรม และเพียง 30% หรือน้อยกว่าจากแรงงานและทรัพยากรอื่น ๆ

2. จากการขาดแคลนทรัพยากรและผลตอบแทนที่ลดลงสู่ความรู้มหาศาล และผลตอบแทนที่เพิ่มพูนขึ้น

ในอดีตนั้น ความเจริญงอกงามส่วนใหญ่ มาจากทรัพยากรต่าง ๆ บุคคลที่ร่ำรวยที่สุดในโลก เกี่ยวข้องกันกับแหล่งทรัพยากร เช่น น้ำมัน ร็อกกี้เฟลเลอร์ (Rockefeller) และสุลต่านแห่งบรูไน เป็นตัวอย่างที่ดี ทุกวันนี้บุคคลที่ร่ำรวยที่สุดในโลก เป็นผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับความรู้ เช่น บิล เกตต์ (Bill Gates) ในอดีตทรัพยากรมีอยู่จำกัดน้อยมาก และเราเห็นว่าทรัพยากรนั้นลดน้อยลงทุกที ทุกวันนี้เราใช้ความรู้ซึ่งมีอยู่โดยเสรีทั่วไป ความรู้เป็นปัจจัยที่มีเอกลักษณ์ คือยิ่งมีการใช้และมีการแลกเปลี่ยนกันเท่าใด ยิ่งก่อให้เกิดผลตอบแทนสูงขึ้นเท่านั้น ดังตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนในเรื่องของเศรษฐกิจบนเครือข่ายข้อมูล (Internet) และนี่ก็คือกระบวนทัศน์ที่เปลี่ยนแปลงเป็นประการที่สอง

3. จากการปรับให้สิ่งที่รู้จักดีแล้วให้สมบูรณ์แบบขึ้นในสิ่งแวดล้อมคงที่สู่การไขว่คว้าสิ่งที่ยังไม่รู้จัก ซึ่งยังไม่สมบูรณ์ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงไม่ต่อเนื่องและรวดเร็ว

เรามีประสบการณ์ของการเปลี่ยนแปลงจากความมั่นคง จากความคงที่ไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ไม่ต่อเนื่องและรวดเร็ว ในปัจจุบันตัวอย่างในเรื่องนี้ได้แก่ วงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ที่สั้นลงทุกทีและความผันผวนของทักษะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรวดเร็วกว่าสองเท่า วิศวกรซึ่งได้รับการฝึกฝนอบรมเมื่อ 6 ปีที่แล้ว มีความสามารถที่เป็นประโยชน์ในปัจจุบันแค่เพียงครึ่งเดียวของวิศวกรที่เพิ่งได้รับการอบรมในปัจจุบันเพราะว่าโลกได้เคลื่อนไหวไปไกล และเทคโนโลยีก็เปลี่ยนแปลง ไปมากดังที่เรียกกันว่า "ปริญญาครึ่งชีวิต" วันคืนได้ผ่านพ้นไปแล้วที่เราจะคาดหวังได้ว่าทักษะซึ่งได้รับการถ่ายทอดในสถาบันอุดมศึกษาจะคงอยู่และใช้ได้ชั่วชีวิต ขณะนี้เรากำลังก้าวเข้าสู่ยุคที่จำเป็นจะต้องพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและทำให้ความสามารถของตัวนั้นก้าวผ่านการเปลี่ยนแปลงให้จิ่งได้นั่นคือ เรียนรู้เรียนรู้ซ้ำใหม่ ลบสิ่งที่เรียนรู้ไว้เดิม และเรียนรู้ใหม่อีกครั้ง ทุกวันนี้เราไม่สามารถที่จะทำสิ่งที่เรารู้จักดีนั้นสมบูรณ์แบบ ได้อุปมาเสมือนหนึ่งการนั่งอยู่ในรถไฟ และถ่ายภาพของทิวทัศน์ที่สวยงามภายนอกถ้าเราพยายามที่จะใช้เวลาที่จะทำให้ภาพออกมาอย่างสมบูรณ์แบบ คงจะเป็นไปไม่ได้เพราะทัศนียภาพเหล่านั้นผ่านไปอย่างรวดเร็ว ในขณะที่รถไฟแล่นไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน ดังนั้นแทนที่จะทำให้สิ่งที่เรารู้จักแล้วมีความสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น ความสำคัญกลายเป็นการไขว่คว้าสิ่งที่ยังไม่รู้จัก ยังไม่เข้าใจในลักษณะที่ไม่สมบูรณ์แบบ ความเข้าใจผิดที่ปรากฏอยู่ทั่วไปนั้นมีอยู่ว่า เศรษฐกิจที่มีความรู้เป็นพื้นฐานนั้น เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และอุตสาหกรรมไฮเทค ตลอดจนธุรกิจที่มีการสร้างสรรค์สูงสุด สัจธรรมที่เกี่ยวกับ KBE ก็คือทุกคนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทุกฝ่ายในระดับอุดมศึกษานั้น จำเป็นที่จะต้องรู้จักและใช้ KBE นี้ในการปฏิบัติงานของตน ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมไฮเทค หรืออุตสาหกรรมพื้นบ้าน และการเกษตรกรรม ทั้งนี้เป็นเพราะไม่ว่าจะทำงานใด ๆ ก็ตาม ทุกคนจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ และนำความรู้ที่ได้มานั้นไปใช้เพื่อก่อให้เกิดความแตกต่าง

ตารางที่ 2.1 ภาพที่เปลี่ยนไปสำหรับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย

วันวาน	วันนี้	พรุ่งนี้
เพื่อบรรลุความเป็นเลิศทางวิชาการ	การจัดการความเป็นเลิศทางวิชาการ	นวัตกรรมเกี่ยวกับความเป็นเลิศทางวิชาการ
การปรับปรุงอย่างค่อยเป็นค่อยไป	การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	การปรับปรุงแบบหน้ามือเป็นหลังมือ
การลดค่าใช้จ่าย	การจัดการเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย	การสร้างค่านิยม
การใช้ข้อมูล	การใช้สารสนเทศ	การใช้ความรู้
ความเป็นเลิศอยู่ที่ระดับคณะวิชา	ความเป็นเลิศอยู่ระหว่างคณะวิชา	ความเป็นเลิศทั้งสถาบัน
ประชาคมที่ท่วมเทอูทิศตน	ประชาคมคุณภาพ	ประชาคมดีเด่นระดับโลก
ฝึกฝนเพื่อความฉลาดเฉลียว	ฝึกฝนเพื่อพัฒนา	ฝึกฝนเพื่อให้มีงานทำ
ความคิดในการแก้ปัญหา	ความคิดด้านคุณภาพ	ความคิดเกี่ยวกับนวัตกรรม

ที่มา: พรชูลี อาชาวอำรุง, 2554: ออนไลน์

นัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลงสู่เศรษฐกิจขับเคลื่อนโดยความรู้ นั้น ส่งผลกระทบต่อสถาบันอุดมศึกษา โดยทำให้สถาบันเหล่านี้จำเป็นต้องมีความตระหนักเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น เพื่อที่จะยังคงสนองตอบและชี้แนะสังคมได้ตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา รายการต่อไปนี้เป็นแนวทางที่จะมีประโยชน์ในอนาคตอันใกล้ต่อสถาบันอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยควรที่จะนำเอาองค์ประกอบของการแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ และการนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้ เข้ามาเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติพันธกิจของมหาวิทยาลัยมากขึ้นในลักษณะที่ทำให้มหาวิทยาลัยกลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และก่อให้เกิดระบบการจัดการความรู้ อย่างเป็นรูปธรรม มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ควรจะร่วมมือกันเพื่อแสวงหาสมการที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด อันจะเป็นมาตรฐานของทุก ๆ มหาวิทยาลัย เพื่อก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์เครือข่ายและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ในลักษณะการนี้ มหาวิทยาลัยในฐานะกลุ่ม อาจจะมีเพิ่มและจัดเก็บความรู้ที่แต่ละฝ่ายเข้าถึง เพื่อก่อให้เกิดความแตกต่างในพันธกิจของตน และในคุณภาพของโปรแกรมซึ่งจัดให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคม

ด้วยการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีและทักษะต่าง ๆ ที่ทันสมัยอย่างรวดเร็วเช่นกัน มหาวิทยาลัยมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการเน้นการฝึกฝนเพื่อให้มีความสามารถในการทำงาน ความสนใจพิเศษควรมีไว้ให้แก่การศึกษาและการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องคงจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้ามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ปรับเปลี่ยนให้วิธีการปฏิบัติงานของตนใหม่อยู่เสมอ เพื่อที่จะสนองตอบต่อเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

อินเทอร์เน็ตและความรู้ซึ่งมีอยู่ทั่วไปอย่างเสรีและไม่ต้องซื้อหา ทำให้นิสิตนักศึกษาและลูกค้ำของมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน มีความรู้มากขึ้นและมีความสามารถในการแยกแยะมากขึ้น จึงทำให้ในบางกรณีบุคคลเหล่านี้อาจจะมีพลังอำนาจทางวิชาการ หรือเข้าถึงความรู้ได้มากกว่าคณาจารย์ด้วยตามเหตุผลดังกล่าวนี้ คณาจารย์ควรจะพัฒนาให้เกิดความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อจะแลกเปลี่ยนความรู้ในลักษณะที่ทำให้คณาจารย์สามารถพัฒนาตนเองให้เท่าทันกับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าว

ความรู้จะมีประโยชน์น้อยมาก ถ้ายังคงอยู่ในเอกัตบุคคล ประโยชน์ของความรู้เพิ่มขึ้นเมื่อมีการแลกเปลี่ยนกัน ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัยควรมีหุ้นส่วน เพื่อจะทำงานร่วมกันในการสร้างความรู้และใช้ความรู้ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่างในโปรแกรมทางวิชาการ

สาระสำคัญที่เป็นแกนกลางของพันธกิจของสถาบันการศึกษาทุก ๆ ระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับอุดมศึกษาก็คือความรู้ ดังที่ได้กล่าวถึงในพันธกิจของการอุดมศึกษาว่าเป็นการสร้าง การถ่ายทอดและการเผยแพร่ความรู้ สถาบันจึงควรพัฒนาและยังคงมาตรฐานแห่งความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยใช้ความรู้และทักษะของประชาคมให้ดียิ่งขึ้น ไม่ว่าจะอยู่ในระดับใด หน้าที่ใด สถานที่ใด เพื่อบรรลุพันธกิจดังกล่าว

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยนั้นคงเส้นคงวากับเอกสารที่เขียนเกี่ยวกับการจัดการความรู้ การวิเคราะห์ข้อความพันธกิจของมหาวิทยาลัย เป็นตัวอย่างซึ่งแสดงให้เห็นความพ้องต้องกันระหว่างสถาบัน ว่าทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบที่จะติดตามและเผยแพร่ความรู้ ข้อความดังกล่าวนี้อ้างถึงภารกิจสำคัญทางสังคม ที่มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องยึดถือไว้เป็นสัจธรรม ถ้าจะกล่าวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ได้บ่งชี้เป้าหมายร่วมกันหลายเป้าหมายด้วยข้อความที่กล่าวถึงการค้นพบ การได้มาและการสร้างความรู้ (วิจัย) การถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ (การสอน) การใช้ความรู้เพื่อแก้ปัญหาของ

มนุษยชาติ เพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะ และการอนุรักษ์ความรู้ในท้องสมุด พิพิธภัณฑต่าง ๆ (อนุรักษ์วัฒนธรรม) ในลักษณะเดียวกันได้บ่งชี้นิยามตามหน้าที่ของวัตถุประสงค์การอุดมศึกษาโดยเสนอแง่มุมหรือความรับผิดชอบที่สมกัน 3 ประการ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาเอ็กต์บุคคลให้มีความรู้ความสามารถและทักษะกว้างขวาง บรรลุวุฒิภาวะและมีหลักการอันเป็นเอกลักษณ์ในตน
2. ความรับผิดชอบของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในการแสวงหา สร้าง ขยาย และเผยแพร่ความรู้และวัฒนธรรม
3. ความรับผิดชอบของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเพื่อความผาสุกในสังคม

ความคิดเหล่านี้ ปรากฏในงานประวัติศาสตร์ เช่น จอห์น เฮนรี่ นิวแมน (John Henry Newman) ผู้เขียนเรื่อง "The idea of a university (1960)" ที่เขียนเป็นครั้งแรกในปี 1851 นิวแมนได้ชี้ให้เห็นความสำคัญสูงสุดของมหาวิทยาลัยเสรี (Libera University) โดยโต้แย้งว่า การได้มาซึ่งความรู้ นั้นเป็นเป้าหมายในตัวเอง และกล่าววามหาวิทยาลัยเป็นอยู่อย่างสมเหตุสมผล และจำเป็นต่อสังคม เพื่อให้สิ่งที่สังคมต้องการ นั่นคือความรู้ซึ่งมีคุณค่าในตัวเองนอกจากนั้น ยังโต้แย้งเพื่อตอบสนองต่อความคิดทางการอุดมศึกษา เพื่อฝึกฝนผู้คนสู่โลกของการทำงานว่า ความรู้นั้นควรเป็นทางสู่สิ่งซึ่งยิ่งใหญ่กว่า นิวแมนได้กล่าวเอาไว้ว่า ถ้าร่างกายซึ่งแข็งแรงมีสุขภาพดีนั้น เป็นสิ่งที่ดีในตัวเองสติปัญญาซึ่งมีสุขภาพดี ก็ควรเป็นเช่นเดียวกัน

มหาวิทยาลัยเป็นองค์กรซึ่งมีความรู้เป็นฐานในธรรมชาติของตนเองและองค์กรลักษณะนี้ประชาคมได้ความรู้และทักษะที่จำเป็นจากหลาย ๆ แหล่งทั้งภายในและภายนอกสถาบันและนำเอาความรู้และทักษะเหล่านั้นมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน โดยที่มีความตระหนกอยู่เสมอว่าทุกคนทำงานอยู่ภายในชุมชนวิชาการที่ไม่เน้นผลกำไรแต่เน้นความก้าวหน้าของสังคม ในปัจจุบันการจัดการความรู้ปรากฏอยู่ทั่วไป และได้รับความเอาใจใส่อย่างสูงในวงการธุรกิจ มีการจัดการระบบที่มีกระบวนการจัดการซึ่งเรียกว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านความรู้ (Knowledge Worker) ซึ่งถือว่าเป็นตัวการอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กรนั้น ๆ

โดยที่มหาวิทยาลัยปัจจุบันนั้น กำลังมีบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปสู่การประมวลความคิดเกี่ยวกับการฝึกฝนผู้คนสู่วิชาชีพต่าง ๆ ให้แก่สังคม โดยจบไปเป็นบัณฑิตที่มีความสามารถทางวิชาชีพหรือเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ การอุดมศึกษาจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงพันธกิจของการพัฒนาคนสู่งาน

จากมุมมองของผู้ปฏิบัติงานด้านความรู้ ปรากฏสิ่งที่ขัดแย้งกันระหว่างความเป็นจริงในชั้นเรียนในมหาวิทยาลัย และสิ่งที่พบในโลกแห่งการทำงาน ความขัดแย้งเหล่านี้ยิ่งชัดเจนมากขึ้นเมื่อผู้ปฏิบัติงานเข้าสู่มหาวิทยาลัยเพื่อศึกษาต่อ เมื่อพวกเขาพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงน้อยมากในเวลา ร้อย ๆ ปีที่ผ่านมา

อาจจะเป็นไปได้ว่ามหาวิทยาลัย ไม่สามารถสนองต่อความต้องการของบุคลากรในโลกแห่งการทำงานทุกวันนี้ได้และองค์ประกอบต่าง ๆ ใหม่ ๆ ควรจะมีการบรรจุองค์ประกอบใหม่ ๆ เข้าไปในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อลดช่องว่างที่กำลังขยายกว้างขึ้นทุกทีระหว่างการอุดมศึกษาแบบดั้งเดิมกับความต้องการของโลกปัจจุบันที่เน้นความเข้มข้นของความรู้ใหม่ ๆ ความรู้ที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว และมีนวัตกรรมเป็นฐานองค์ประกอบดังกล่าวก็คือการบริหารความรู้ในการอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นระบบหลัก ซึ่งจะต้องได้รับการทุ่มเทอุทิศจากประชาคมของมหาวิทยาลัยทั่วทุกคนนั่นเอง

ในโลกศตวรรษที่ 21 นี้ ความรู้คืออำนาจ ความรู้มีอยู่ในตัวคนมากกว่าที่บันทึกไว้ ดังนั้นการบริหารความรู้ จึงเป็นสิ่งที่ขาดเสียมิได้สำหรับการอุดมศึกษา

ทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ

ซุมส์คัตต์ อินทร์รักษ์ (2547:25) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ จำเป็นต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับธรรมชาติขององค์การ ผู้บริหารต้องสร้างทักษะในการบริหาร เพื่อพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ในการบริหารงานวิชาการ ทฤษฎีการบริหารของ Henri Fayol สามารถนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมุ่งเน้นให้ความสำคัญในการบริหารจัดการ Henri Fayol เป็นชาวฝรั่งเศสและเป็นผู้นำคนหนึ่งในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร Fayol ทำงานอยู่ในโรงงานแร่และโลหะ เขาได้รับความสำเร็จอย่างงดงามในการบริหารงาน Fayol ได้ช่วยกอบกู้สถานการณ์อันสิ้นหวังของบริษัทจนทำให้มีผลกำไรงดงาม แนวคิดของ Fayol อยู่ที่การแสวงหากฎเกณฑ์ในการบริหารงานที่มีลักษณะเป็นสากล ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักบริหารที่ต้องมีภาระหน้าที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบ ต่อองค์การ Fayol ได้เสนอองค์ประกอบขั้นมูลฐานของการบริหารไว้ ดังนี้

1. การวางแผน (To Plan)

2. การจัดองค์การ (To Organize)
3. การบังคับบัญชา (To Command)
4. การประสานงาน (To Coordinate)
5. การควบคุม (To Control)

นอกจากนี้ Fayol ยังได้เสนอหลักการสำหรับผู้บริหารที่ควรนำไปใช้ในการบริหารงานอีก 4 ประการ ดังนี้

1. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบต่อผลงานที่อยู่ในขอบข่ายความรับผิดชอบของตน แม้ว่าภาระหน้าที่นั้นจะได้มอบหมายให้แก่ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติจัดทำก็ตาม ข้อพึงระลึกในการมอบหมายงาน คือ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบจะต้องได้สัดส่วนกัน

2. เอกภาพในการบริหารงานเป็นสิ่งจำเป็นที่นักบริหารจะต้องสนใจ และจัดให้มีขึ้นในหน่วยงานของตน หน่วยงานใดที่ขาดเอกภาพในการบังคับบัญชาจะเกิด ความยุ่งยากสับสนในการปฏิบัติงาน

3. การบริหารงานขององค์การจะต้องจัดให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน เพื่อบรรลุเป้าหมายหลักขององค์การ แม้ว่าองค์การนั้นจะมีหลายหน่วยงานก็ตาม แต่วัตถุประสงค์หลักขั้นพื้นฐานขององค์การย่อมตรงกัน และนักบริหารต้องจัดให้ หน่วยงานทุกหน่วยที่อยู่ในความรับผิดชอบปฏิบัติสนองวัตถุประสงค์หลักขององค์การเสมอ

4. นักบริหารต้องเสาะแสวงหา วิธีการที่จะอำนวยความสะดวกและประหยัดต่อการบริหาร

Fayol ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางบริหารที่จะช่วยลดขั้นตอนการทำงานให้สั้นเข้า การติดต่อรายงานให้การดำเนินงานไปตามสายการบังคับบัญชา บางกรณีเป็นสิ่งที่ไร้ประโยชน์ สิ้นเปลือง และก่อให้เกิดความชักช้าในการปฏิบัติงาน

อย่างไรก็ดี ข้อเสนอที่น่าสนใจอันเกิดจากแนวคิดของ Fayol คือ หลักการเกี่ยวกับการบริหาร 14 ประการ ที่ผู้บริหารควรเอาใจใส่ ได้แก่

1. การแบ่งแยกการทำงาน (Division of Work)
2. อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน (Authority)
3. วินัยจรรยา (Discipline)
4. เอกภาพในการควบคุม (Unity of Command)

5. เอกภาพในการอำนวยการ (Unity of Direction)
6. ประโยชน์ส่วนตนต้องรองจากประโยชน์ขององค์การ (Subordinate of Individual to General Interest)
7. ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration)
8. การรวมอำนาจมาไว้ในส่วนกลาง (Centralization)
9. สายการบังคับบัญชา (Chain of Command)
10. คำสั่งและระเบียบข้อบังคับ (Order and Regulation)
11. ความเสมอภาค (Equity)
12. ความมั่นคงในการทำงาน (Stability of Personnel)
13. ความดำริริเริ่มในการงาน (Initiative)
14. ความยึดมั่นและร่วมแรงร่วมใจ (Esprit de Corps)

ข้อที่นำสังเกตจากทฤษฎีและหลักเกณฑ์การจัดการของ Fayol จะมุ่งแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุดในการบริหารที่จะมีลักษณะเป็นสากล สามารถนำไปใช้ได้ทุกองค์การ Fayol มุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงานในระดับผู้บังคับบัญชาเป็นส่วนใหญ่ทฤษฎีการบริหารของ Fayol มีความเหมาะสมกับการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

ในการบริหารงานวิชาการ มีขั้นตอนหรือกระบวนการในการบริหารงานที่มุ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ Fayol ได้กำหนดขั้นตอนในการบริหารงานที่เหมาะสมกับการบริหารงานวิชาการไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม ดังนี้

1. การวางแผน เป็นกระบวนการที่สำคัญในการบริหาร เป็นภาระหน้าที่และเป็นการใช้ศิลปะของภาวะผู้นำที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการจึงจำเป็นต้องทราบถึงหลักสำคัญในการวางแผน เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้ได้ผลยิ่งขึ้น

2. การจัดองค์การ เป็นกระบวนการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ที่จะสามารถทำให้องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วย คน (People) หน้าที่การงาน (Function) และปัจจัยทางกายภาพต่าง ๆ (Physical Factors) ขององค์การ หรือการบริหารงานวิชาการ

3. การบังคับบัญชา เป็นการบริหารงานวิชาการตามอำนาจหน้าที่ ตามระเบียบแบบแผน วิธีการและมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้น โดยอาศัยศิลปะการเป็นผู้นำ หลักมนุษยสัมพันธ์ของผู้บังคับบัญชาต่อผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา

4. การประสานงาน เป็นเรื่องของการร่วมมือในการบริหารงานวิชาการ เป็นเรื่องเกี่ยวกับภาระทางใจที่สำคัญ ดังนั้น การประสานงานจึงเป็นการประสานใจที่มีส่วนสำคัญ ในการส่งผลให้การบริหารงานวิชาการบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้

5. การควบคุม เป็นการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน และความก้าวหน้าในการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลง การพัฒนางาน และผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไข ปรับปรุง และเป็นข้อมูลในการพัฒนางานต่อไป

จากที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า ทฤษฎีการบริหารของ Fayol ซึ่งเป็นกระบวนการในการวางแผนการจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม มีความเหมาะสมในการบริหารงานวิชาการ เป็นวิธีการบริหารงานวิชาการที่เป็นสากล มีขั้นตอนหรือกระบวนการบริหารงานที่ต่อเนื่อง สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำไปสู่การพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการขององค์กรในที่สุด

รูปแบบการสอนใหม่ : การปรับกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ (พงกะพรรณ ตะกลมทอง และคณะ, 2556: ออนไลน์)

ความหมายการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหาร

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียน เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่ง คือการให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน(ภิญโญ สาร, 2526: 324) การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุดหรือการบริหารที่ให้พลเมืองมีความรู้ มีคุณธรรม สามารถประกอบสัมมา

อาซีฟ ดำรงตนเป็นพลเมืองดี ช่วยกันพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป(อุทัย ธรรมเตโช, 2531: 6) การบริหารวิชาการประกอบด้วยงานหลายอย่าง สิ่งสำคัญของงานด้านวิชาการ คือ หลักสูตรเป็นตัวกำกับงานด้านวิชาการ ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำ ในการนำไปใช้ในแต่ละสถานศึกษาจึงแตกต่างกันไป การจัดโปรแกรมการศึกษาขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งผู้เรียนด้วย การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุง การพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535: 16)

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญในการจัดระบบงานให้รัดกุม และมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น จึงมีนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการไว้ดังนี้

งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน เป็นชีวิตจิตใจของสถาบันที่เดียว ส่วนงานด้านอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถาบันดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น (พนัส หันนาคินทร์, 2524: 235) ผู้บริหารการศึกษาทุกคนควรจะได้รับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน (ภิญโญ สาร, 2526: 232) งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535: 15)

สมิธ (Smith, 1993: 215) ได้ศึกษาและจัดลำดับความสำคัญของงานวิชาการไว้เป็นอันดับแรก งานในความรับผิดชอบของผู้บริหารแบ่งเป็น 7 ประเภท ดังนี้

งานบริหารงานวิชาการ	ร้อยละ 40
งานบริหารบุคลากร	ร้อยละ 20
งานบริหารการเงิน	ร้อยละ 5
งานบริหารอาคารสถานที่	ร้อยละ 5

งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน ร้อยละ 5

งานบริหารทั่วไป ร้อยละ 5

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษาเพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการนับเป็นงานที่สำคัญของโรงเรียน เป็นหน้าที่หลักของโรงเรียน ถือเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน โรงเรียนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการของโรงเรียนที่จะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดี

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการมีขอบข่ายครอบคลุมเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดทำแผนงาน เกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการการสอน ตลอดจนการวัด และประเมินผล รวมทั้งติดตามผลและสื่อการสอนรวมถึงการพัฒนาผู้สอน ตลอดจนการดำเนินกิจการของโรงเรียนจะต้องเป็นไปตามหลักสูตร และระเบียบพิธีการของการเรียนการสอนจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมทุกระยะ ด้วยการจัดเนื้อหาวิชาให้ทันสมัย บางครั้งก็มีการเพิ่มวิชาใหม่ ๆ เข้าไปด้วยผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างแท้จริงนั้นเกิดจากการเรียนการสอน ดังนั้น เมื่อหลักสูตรเปลี่ยนก็จำเป็นต้องอบรมครูตามไปด้วย เพราะการใช้หลักสูตรในโรงเรียนจะมีส่วนเกี่ยวข้องไปถึงการจัดตารางสอนการจัดชั้นเรียน วิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอนและการประเมินผลด้วย ถ้ามองในด้านของงานสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานควบคุมดูแลหลักสูตร การสอน อุปกรณ์การสอน การจัดการเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และประสิทธิภาพสถานศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ , 2535:

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีขอบข่ายครอบคลุมหลายด้าน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนทุกด้าน ซึ่งสามารถสรุปขอบเขตของงานวิชาการได้ ดังนี้ งานการจัดหลักสูตร งานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน งานการใช้วิธีการสอนและการใช้สื่อการเรียนการสอน งานการวัดผลการเรียนการสอน และการนิเทศการสอน

หลักการบริหารงานวิชาการ

ในการบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ดังนั้นในหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม
2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้
4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขอบข่ายและภารกิจงานวิชาการ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงศึกษาธิการ

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การบริหารงานวิชาการ

ในการบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ดังนั้นในหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 15) ได้กล่าวถึงหลักการในการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ หมายถึง การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน

คือ นักเรียนนักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร โดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลาและช้ากว่ากำหนด

2. หลักแห่งประสิทธิผล หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือนักเรียน นักศึกษามีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณภาพ และการจัดการได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถดำเนินการบริหารงานวิชาการได้ตามภาระงาน ที่กฎกระทรวงศึกษาธิการและประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดยกเว้นภาระงานดังต่อไปนี้ มิใช่อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

1. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
2. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

3. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

ส่วนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสถานศึกษาประเภทที่หนึ่งและประเภทที่สองก็สามารถดำเนินการบริหารงานวิชาการได้ทุกรายการตามภาระงานที่กฎกระทรวงศึกษาธิการ และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเช่นกัน

หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการบริหารงานวิชาการ (ยาเป็น เรื่องจรูญศรี, 2552: ออนไลน์)

การบริหารโดยทั่วไปมีความมุ่งหมายเพื่อต้องการให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ การบริหารจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ซึ่งมีเทคนิควิธีเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยอาศัยหลักการและกระบวนการ ก่อนที่จะกล่าวถึงหลักการและกระบวนการจึงต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐาน ของการบริหารและงานวิชาการ ดังนี้

1. ความหมายของการบริหารและการบริหารงานวิชาการ

การบริหารในฐานะที่เป็นศาสตร์ (Science) ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎี หลักการและเหตุผล จำเป็นต้องกระทำอย่างเป็นระบบและมีกระบวนการ การบริหารมีความหมายและความสำคัญตามทัศนะการบริหาร หมายถึง ขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินงานที่ผู้บริหารต้องทำหน้าที่ดำเนินการให้ผู้ปฏิบัติได้ดำเนินงานจนเสร็จสิ้น ได้ผลงานตามที่ต้องการ การบริหารเป็นศิลป์ในการปฏิบัติงานให้กิจกรรมต่าง ๆ ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ นอกจากนี้การบริหารคือการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการนำเอาทรัพยากรการบริหาร (Administrative Resources) มาประกอบกันตามกระบวนการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จึงกล่าวได้ว่าการบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งต้องมีการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การประเมินผล และการนำไปปรับปรุงพัฒนา เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานหรือ องค์กร

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหนึ่งในหลาย ๆ งานในหน่วยงานหรือสถานศึกษา ซึ่งนักการศึกษาเห็นว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนให้เกิดผลดีแก่นักเรียน และมีประสิทธิภาพสูงสุด การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี

และมีประสิทธิภาพสูงสุด และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 16) ได้แสดงทัศนะว่า การบริหารงานวิชาการมองในแง่ของกระบวนการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จึงสรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมในงานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนหรือผู้รับบริการ กระบวนการดังกล่าวนี้ ได้แก่ การวางแผน การจัดระบบโครงสร้าง และการกำหนดบทบาทหน้าที่ การจัดดำเนินงานทางวิชาการ การผลิตสื่อและอุปกรณ์การศึกษา การวัดและประเมินผล การจัดบรรยากาศเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การจัดแหล่งหรือศูนย์สารสนเทศ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ และการนิเทศภายในเพื่อให้งานวิชาการมีคุณภาพ

2. หลักการบริหารงานวิชาการ

หลักการบริหารงานวิชาการเป็นแนวคิดเพื่อปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องมีหลักการที่สำคัญ ๆ ดังนี้

2.1 หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารงานเพื่อนำไปสู่ความ เป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือผลผลิตและกระบวนการ เป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

หลักการไคเซ็น (KAIZEN) มีเป้าหมายในการเสนอแนะเพื่อแสดงถึงคุณภาพไว้ 6 ประการ

- 1) ผลผลิตเพิ่มขึ้น
- 2) คุณภาพสูงขึ้น
- 3) ต้นทุนลดลง
- 4) ตรงตามเวลาที่กำหนดหรือประหยัดเวลามากขึ้น
- 5) มีความปลอดภัยมากขึ้น

6) บุคลากรและผู้รับบริการมีขวัญและกำลังใจสูงขึ้น

หลักการของไคเซ็นมีกระบวนการ 7 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) สังเกต ค้นหาจุดที่เป็นปัญหา เช่น ความสูญเสียเปล่า ความไม่สม่ำเสมอ สุนทรียภาพ เช่น ปัญหาด้านคุณภาพ ต้นทุนสูง ความปลอดภัยน้อย เวลาต้องล่าช้าอยู่เป็นประจำ
- 2) สืบสวน ตรวจสอบ สภาพการณ์ปัจจุบัน
- 3) คิดค้น ออกความคิดว่าหากทำเช่นนี้แล้วจะเป็นอย่างไรบ้าง
- 4) สะสม การจัดระบบ จัดหมวดหมู่
- 5) ปฏิบัติ ดำเนินการปรับปรุง โดยทดลองทำและสังเกตดูว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร
- 6) ติดตามตรวจสอบประสิทธิผล จนกว่าผลลัพธ์จะคงที่
- 7) สรุป ทำรายงาน เขียนข้อเสนอแนะ

2.2 หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนา มาอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอตลอดเวลา โดยทุกคนในหน่วยงานมีส่วนร่วมเสนอแนะปรับปรุงและพัฒนา หลักการมีส่วนร่วมต้องการให้ทุกคนได้ร่วมกันทำงาน ซึ่งลักษณะของงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย อาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการ ซึ่งจะมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจาก การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผล

2.3 หลักการ 3 องค์ประกอบ (3-E_s) ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประหยัด

1) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรในขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ มีประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์และเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

2) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ได้ผลผลิต (Outputs) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้น รวมทั้งการคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามมักใช้คำสองคำนี้ควบคู่กันคือมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3) หลักประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อย การลงทุนน้อย การใช้กำลัง หรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรทางการบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้น การลงทุนในทางวิชาการจึงต้องคำนึงถึงความประหยัดด้วยเช่นเดียวกัน ผู้บริหารจะใช้กลวิธีอย่างไรในการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพโดยอาศัยความ ประหยัดบุคลากร งบประมาณ วัสดุและเทคโนโลยี และใช้เวลาน้อยอีกด้วย

2.4 หลักความเป็นวิชาการ (Academic) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผลประเมินผล หลัก การนิเทศการศึกษาและหลักการวิจัย เป็นต้น หลักการต่าง ๆ เหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญ ก่อให้เกิดลักษณะความเป็นวิชาการที่ต้องอาศัยองค์ความรู้เพื่อทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดในหลักการเฉพาะเรื่องในบทต่อไป

สรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการต้องคำนึงถึงการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ทำให้ดีที่สุด นำ ไปสู่คุณภาพที่คาดหวัง คำนึงถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา โดยให้บุคลากรทุกฝ่าย ได้รับผิตชอบร่วมกันทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ คำนึงถึงประสิทธิภาพประสิทธิผลและความประหยัด การ ดำเนินงานทางวิชาการโดยอาศัยหลักการดังกล่าวย่อมนจะสามารถบรรลุความสำเร็จ คือความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence)

3. ทฤษฎีทางการบริหาร

การบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องนำศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ ธรรมชาติขององค์การ ผู้บริหารต้องสร้างทักษะในการบริหาร เพื่อพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพ สูงสุด ทฤษฎีทางการบริหารที่นำมากล่าวถึงมีดังนี้

3.1 การบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) ผู้ก่อตั้งคนแรกของ ความคิดนี้ และได้นำมาใช้ได้เป็นผลสำเร็จ ได้แก่ Frederick W. Taylor มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสิ่งที่ ต้องการไว้ สำหรับการปฏิบัติงาน แทนที่ผู้ปฏิบัติงานต้องทำตามตนเองคิด เทเลอร์ พยายามหาวิธีที่ดี ที่สุด ซึ่งได้หลักการมีขั้นตอน ดังนี้

1) การวิเคราะห์งาน (Analyze Task) ผู้บริหารจะต้องทำการวิเคราะห์งานก่อนว่า มีองค์ประกอบหรือส่วนงานอะไรบ้าง มีมาตรฐานอะไรบ้าง อุปกรณ์เครื่องมือ และการจัดเวลารวมทั้ง เวลาพักผ่อน และเวลาที่ยืดหยุ่นได้

2) กำหนดคุณสมบัติของบุคคลเข้าปฏิบัติงาน (Design One Best Way to Perform It) ผู้บริหารต้องพิจารณาว่าบุคคลที่มีคุณลักษณะเช่นไร มีความเหมาะสมกับงาน โดยพิจารณาทั้งด้านความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถทางร่างกาย วุฒิการศึกษา อายุ และ ประสบการณ์ เป็นต้น

3) คัดเลือกบุคคล (Select Workers) เป็นขั้นที่ผู้บริหารต้องคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานโดยใช้เกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนดไว้

4) ฝึกอบรมบุคลากร (Train Workers) เพื่อให้บุคลากรมีทักษะการปฏิบัติงาน จำเป็นต้องมีการแนะนำ ชี้แจง ฝึกประสบการณ์ ให้เกิดความชำนาญ โดยอาศัยการอบรม หรือการประชุม การสัมมนาเพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

5) การให้สิ่งจูงใจหรือแรงเสริม (Pay Incentives) ผู้บริหารต้องจัดค่าตอบแทนให้บุคลากร เพื่อจูงใจในการปฏิบัติงาน สร้างความพึงพอใจแก่บุคลากรทุกฝ่าย และเป็นการเพิ่ม ประสิทธิภาพอีกด้วย

การปฏิบัติงานตามหลักการห้าขั้นตอนนี้ ทำให้เทเลอร์ประสบความสำเร็จและมีผลผลิตเพิ่มขึ้น บุคลากรมีความพึงพอใจไม่เหน็ดเหนื่อยปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น ผู้บริหารยังต้องทำหน้าที่วางแผน จัดองค์กร ให้คำชี้แนะ และควบคุมการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถนำหลักการดังกล่าวของเทเลอร์ไปใช้กับการบริหารงานวิชาการได้เช่นเดียวกัน

3.2 ทฤษฎีการบริหารเชิงการจัดการ (Administrative Management) ผู้คิดค้นหาวิธีการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ และคิดในเรื่องการจัดการ ได้แก่ Henri Fayol โดยเน้นให้ความสำคัญกับหน้าที่ทางการบริหารจัดการ ซึ่งมีหลักการดังต่อไปนี้

1) การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นการกำหนดภารกิจและความรับผิดชอบให้บุคลากร

2) มอบอำนาจความรับผิดชอบ (Authority) ให้ผู้ปฏิบัติได้ทำตามบทบาทหน้าที่ และรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น รวมทั้งคำนึงถึงการให้รางวัล และผลตอบแทนที่เหมาะสม

- 3) กฎระเบียบ (Discipline) จัดให้มีกฎและระเบียบ หรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติได้เข้าใจตรงกัน และจำเป็นต้องอาศัยการแนะนำ การนิเทศที่ดี
- 4) เอกภาพการสั่งการ (Unity of Command) งานควรได้รับคำแนะนำ หรือคำสั่งจากผู้บริหารหรือหัวหน้างานเท่านั้น
- 5) เอกภาพของการกำหนดทิศทาง (Unity of Direction) ผู้บริหารต้องกำหนดทิศทาง เป้าหมาย แต่ละงานให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการประสานงาน การสร้างเอกภาพ และการเน้นการปฏิบัติ
- 6) การรวมความสนใจของแต่ละคนให้เป็นหนึ่งเดียว (Subordination of Individual Interests to General Interest) ความ ทะเยอทะยาน ความเห็นแก่ตัว ความขี้เกียจ ความอ่อนแอ ความเบื่อกว่า และสิ่งไม่พึงประสงค์ ของบุคคลเป็นสาเหตุมีผลต่อพฤติกรรมองค์การ โดยส่วนรวม ผู้บริหารจำเป็นต้องละลายสิ่งเหล่านั้นให้หมดไป และสร้างตัวอย่างที่ดีและการนิเทศที่เหมาะสมและยุติธรรม
- 7) การให้รางวัลหรือค่าตอบแทนแก่บุคลากร (Remuneration of Personnel) ผู้บริหารจัดรางวัลหรือค่าตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานดีขึ้น
- 8) การรวมศูนย์ (Centralization) องค์การจำเป็นต้องมีการประสานงาน การสั่งการ โดย อาศัยส่วนกลาง อย่างไรก็ตามอาจมีความจำเป็นต้องกระจายอำนาจหรือความรับผิดชอบ ขึ้นอยู่กับ สถานการณ์และลักษณะงาน การรวมศูนย์จะทำให้สามารถกำหนดศักยภาพของบุคลากรไปในทิศทางเดียวกัน
- 9) สายงานของการบริหาร (Scalar Chain) เป็นการกำหนดสายบังคับบัญชาจาก เบื้อง บนสู่ระดับล่าง ซึ่งจะช่วยกำหนดทิศทางให้มีเอกภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามการที่มีสายงานบริหารยาวเกินไป การสื่อสารก็ย่อมมีอุปสรรค และการตัดสินใจที่ไม่ดี ส่งผลต่อการบริหารจัดการด้วยเช่นเดียวกัน
- 10) การลำดับชั้นการบังคับบัญชา (Line Order) เป็นการวางคนให้เหมาะกับสายงานเดียวกันได้เพื่อสะดวกต่อการประสาน กำกับ ติดตามผล
- 11) ความเท่าเทียมกัน (Equity) ผู้บริหารต้องให้ความเท่าเทียมและยุติธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งผลต่อความซื่อสัตย์และการปฏิบัติงานที่ดี

12) ความมีเสถียรภาพของบุคลากร (Stability Tenure of Personnel) ผู้บริหารต้องคำนึง ถึงเสถียรภาพหรือความมั่นคงในการปฏิบัติงานของบุคลากร การเปลี่ยนแปลงหน้าที่รับผิดชอบย่อย ๆ ย่อมส่งผลต่อการทำลายขวัญและประสิทธิภาพ

13) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ผู้บริหารจำเป็นต้องให้ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนได้ริเริ่มสร้างสรรค์ให้สามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมายมากที่สุด โดยการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมประเมินผล เป็นต้น

14) การพัฒนาทีมงาน (Esprit de Corps) ผู้บริหารจำเป็นต้องสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือและการประสานงานที่ดี

องค์ประกอบทั้ง 14 ประการนี้จะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่ง Gulick and Urwick ได้สรุปเป็นแนวความคิดทางการบริหารโดยใช้คำย่อว่า “POSDCoRB” ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การสั่งการ การประสานงาน การรายงาน และการจัดสรรงบประมาณ โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงต้องนำหลักการดังกล่าวนี้ ไปประยุกต์ใช้เช่นเดียวกัน เพื่อให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

3.3 ทฤษฎีการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) เป็นทฤษฎีการบริหาร เน้นความสัมพันธ์ของบุคคล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรหรือผู้บริหารกับผู้ร่วมงาน ผู้ให้ความคิดนี้ได้แก่ Elton Mayo ให้ ความสำคัญกับความรู้สึกที่มีต่อกัน เน้นองค์ประกอบทางด้านสังคมและจิตวิทยา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิต และส่งเสริมความมีชีวิตที่ดี Mayo ได้กล่าวไว้ว่า “คนไม่ได้ถูกแยกให้มีความโดดเดี่ยวลำพัง ซึ่งแสวงหาหรือสนใจแต่รายได้หรือการงาน แต่เขายังต้องเป็นสมาชิกอยู่กับกลุ่ม ต้องการความพึงพอใจจากสังคมอีกด้วย” Mayo ได้สรุปปัจจัยที่สำคัญและเป็นองค์ประกอบต่อประสิทธิภาพขององค์การไว้ดังนี้

1) ขวัญ (Moral) บุคลากรจะต้องมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงาน ผู้บริหารต้องคำนึงถึงขวัญและกำลังใจ โดยการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน

2) ระดับความปรารถนา (Level of Aspiration) ทุกคนมีความปรารถนาต่อชีวิต เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ตนเองและครอบครัว หรือสังคม ดังนั้น การตั้งความหวัง เพื่อพัฒนาไปสู่ความปรารถนาสูงสุดย่อมเป็นแรงผลักดันให้การปฏิบัติงานมีความสำเร็จ

3) ความตระหนักในตนเอง (Self-Realization) บุคลากรจะต้องสร้างความตระหนักในบทบาทและหน้าที่ ผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญของทุกคน ทุกส่วน ประกอบกันในองค์การ การรู้และเข้าใจในหน้าที่ของตนเอง จะเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงานร่วมกัน

4) ความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of Belonging) การให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของจะสร้างความผูกพันต่อองค์การมากขึ้น มนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานดี มีความอบอุ่น มีชีวิตชีวาทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของ ต้องการให้องค์กรที่ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ และไม่ละทิ้งหน้าที่ของตนเอง

5) การมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการคิด วางแผนแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ร่วมปฏิบัติ และร่วมประเมินผลการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ก่อให้เกิดความร่วมมือและก่อให้เกิดผลต่อองค์ประกอบอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้วอีกด้วย

การบริหารงานวิชาการอุดมศึกษา (สุตารัตน์ สารสว่าง, 2552: ออนไลน์)

ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษามี 4 ด้านได้แก่ผลิตบัณฑิตวิจัยบริการทางวิชาการและทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม โดยงานทางด้านวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของสถาบันอุดมศึกษา เนื่องจากเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา ที่จะสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรมและคุณสมบัติตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไป

ขอบข่ายของงานวิชาการ

เป็นงานบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ มีขอบข่ายครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการการสอน การวัดติดตามผลและประเมินผล รวมถึงสื่อการสอนการดำเนินงานวิชาการจะต้องเป็นไปตามหลักสูตรและระเบียบวิธีการของการเรียนการสอน ได้แก่

1. การปรับปรุงหลักสูตรโดยต้องเตรียมล่วงหน้าอย่างน้อย 6 เดือน
2. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการเช่นการบริการของห้องสมุดแก่อาจารย์
3. การจัดเนื้อหาวิชาการให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคมโดยสอบถามจากผู้ใช้นักศึกษา
4. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. การเพิ่มวิชาใหม่ๆเพื่อให้เกิดผลอย่างแท้จริงกับผู้เรียน
6. การจัดบริการการสอนการจัดตารางสอนการจัดชั้นเรียน

หลักการบริหารงานวิชาการ

หลักแห่งประสิทธิภาพ หมายถึงการได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยไม่เพิ่มการลงทุนคือนักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตรโดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลาและช้ากว่ากำหนด

หลักแห่งประสิทธิผล หมายถึงผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ คือนักศึกษามีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ มีทักษะสูงพร้อมทำงานได้

ความท้าทายปัจจุบันต่อการอุดมศึกษาไทย

1. ระบบ TQF การประกันคุณภาพ
2. ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี
3. การออกนอกระบบของมหาวิทยาลัย
4. นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการอุดมศึกษา
5. การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย
6. การเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค (Education Hub)
7. ความเป็นเลิศทางวิชาการและได้บัณฑิตที่มีคุณธรรมเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
8. ผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด
9. การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา (กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา: กยศ.)
10. การแก้ปัญหาบัณฑิตตกงาน

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (National Qualification Framework of Higher Education NQF) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552: ออนไลน์)

เป็นการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่คาดหวังของบัณฑิตทุกระดับในอุดมศึกษา เพื่อประกันมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและระหว่างประเทศเป็นกรอบอ้างอิงในการประกันคุณภาพการศึกษา และเทียบเคียงการเทียบโอนนักศึกษาระหว่างสถาบัน

ประกอบด้วยมาตรฐานคุณวุฒิการกำหนดคุณลักษณะ ของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับมาตรฐานผล การเรียนรู้ของบัณฑิตแต่ละระดับ 5 ด้าน

1. ด้านคุณธรรม ได้แก่ประพฤติดี ปรับชีวิตได้อย่างเหมาะสม ท่ามกลางความขัดแย้ง มีหลัก คิดเชิงคุณธรรมทั้งส่วนตัวและสังคม
2. ด้านความรู้ ได้แก่ความรู้บนพื้นฐานข้อเท็จจริง นำเสนอข้อมูลที่เป็นจริง เข้าใจหลักการ แนวคิดทฤษฎี
3. ด้านทักษะเชาวน์ปัญญา ได้แก่สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ สามารถประยุกต์ความรู้ แนวคิดหลักการใช้คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ได้แก่สามารถทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม สามารถวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของ ตน
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์และการสื่อสาร ได้แก่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถใช้เทคนิคพื้นฐานทางการสื่อสารได้ดี

วิธีการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย

มีการเปลี่ยนแปลงจากการบรรยายอย่างเดียวในชั้นเรียน ไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่อาจารย์และนักศึกษาได้ร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ การแสวงหาแหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ การทำงานเป็นทีมหรือการใช้กระบวนการกลุ่ม การเผชิญสถานการณ์และกรณีปัญหา การค้นคว้า ทดลองและพิสูจน์เจตย์ที่ทำทหาย การเรียนรู้จากสถานการณ์จำลองหรือการเรียนรู้จากประสบการณ์ ตรง การค้นพบความรู้ได้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสารสนเทศมากมายทั่วโลก

มีการบูรณาการจากการฟัง บรรยาย การทดลอง การลงมือปฏิบัติ การค้นพบคำตอบเป็นการ เชื่อมโยงบทเรียนกับสภาพจริงของธรรมชาติและชุมชน เป็นการผสมผสานศาสตร์ต่าง ๆ นำไปสู่การ ประยุกต์ใช้ที่ได้ผล เรียนรู้จากการเรียนรู้ รู้คิดรู้ทำและรู้ทบทวนผลการเรียนรู้เช่นนี้สืบต่อไปตลอดชีวิต

แนวโน้มการอุดมศึกษา

1. ภารกิจ 4 ด้านจะบูรณาการกันมากขึ้น
2. สถาบันอุดมศึกษาไร้พรมแดนเพิ่มขึ้น
3. ชุมชนประเทศและโลกเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย

4. เครือข่ายทุกรูปแบบเพิ่มพูนศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษา
5. สถาบันอุดมศึกษาเพื่อปวงชนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพิ่มขึ้น

สิ่งที่ต้องปรับ

ด้านหลักสูตร สัดส่วนภาคปฏิบัติภาคสนามในแต่ละรายวิชาเพิ่มขึ้นรายวิชาประเภท Discipline – Based ลดลงรายวิชาประเภท Project - Based, Problem - Based, Independent Study, Seminar, Workshop เพิ่มขึ้นรายวิชาบูรณาการมากขึ้นเชื่อมโยงกับโลกของงานและชุมชนมากขึ้น

ด้านการเรียนการสอน การค้นคว้าการอ่านการเขียนการสรุปความ การนำเสนอการแสดงความคิดเห็น การตั้งคำถาม การเขียนโครงการ การลงมือปฏิบัติจริง การฝึกภาคสนาม การฝึกงาน ทักษะการใช้ภาษาทั้งไทยและอังกฤษและคอมพิวเตอร์ การฝึกคิดและวิเคราะห์ การริเริ่มสร้างสรรค์ การเปิดโลกทัศน์โดยผู้รู้ที่หลากหลาย

ด้านกิจกรรมนอกหลักสูตร การเสริมสร้างสุขภาพกายและจิต การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส การพัฒนาบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ การเพิ่มพูนสุนทรีย์ทางศิลปะและดนตรีการเพิ่มพูนทักษะการสื่อสาร การเพิ่มพูนทักษะผู้นำเป็นต้น

ด้านการวัดและประเมินผล ไม่ใช่วัดด้วยการสอบวัดความรู้ทางวิชาการอย่างเดียว แต่วัดให้สอดคล้องกับกิจกรรม ได้แก่วัดผลของงาน เช่น รายงานการนำเสนอ การสรุป วัดทักษะพื้นฐานวิชาชีพและวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานของวิชา วัดสมรรถนะ (Competency) ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้เช่นความสามารถในการใช้ภาษา คอมพิวเตอร์ ความรู้พื้นฐาน ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล ความสามารถในการใช้เหตุผล เป็นต้น

ด้านคณาจารย์ ขยายคำจำกัดความให้กว้างกว่าคณาจารย์ประจำ มีคณาจารย์มากมายหลายรูปแบบในแหล่งความรู้ต่าง ๆ ปรึบบทบาทเป็น Facilitator และกัลยาณมิตร บูรณาการภารกิจ 4 ด้านวิจัยและพัฒนาควบคู่ไปกับบทบาทใหม่ สร้างองค์ความรู้และสื่อด้านภูมิปัญญาไทยมากขึ้น เป็นตัวอย่างของบัณฑิตที่พึงประสงค์ให้แก่ศิษย์

ด้านการบริหารจัดการ การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลการปฏิรูประบบที่เกี่ยวข้อง เช่น ห้องสมุด ตำแหน่งทางวิชาการ ตารางสอน การวิจัย การบริการวิชาการการเทียบโอนหน่วยกิต Demand - Side Management มากขึ้น

ด้านการพัฒนาเครือข่าย สร้างเครือข่ายสถาบันภาคเอกชนและชุมชน เพื่อระดมทรัพยากรบุคคลทั้งในและนอกสถาบัน ระดมทรัพยากรทางกายภาพ เชื่อมโยงใกล้ชิดกับกลุ่มชุมชนและท้องถิ่น พัฒนาภูมิภาคชุมชนสถาบันให้เข้มแข็ง เปิดโลกกว้างให้แก่นักศึกษาและบุคลากร บัณฑิตพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ผลงานองค์ความรู้เพิ่มขึ้น

ท่ามกลางความท้าทายเหล่านี้ อุปสรรคของฝ่ายบริหารและคณาจารย์ คือหลักสูตรที่ต้องปรับปรุงทุก 4-5 ปี การทำวิจัย ทำผลงานวิชาการ บริการวิชาการให้สังคม ความไม่พร้อมของห้องเรียน อุปกรณ์สื่อการสอน การลงทะเบียน ตารางเรียนสับสน ยังไม่มีการพัฒนาผู้เรียนให้พร้อม และมีความสุขอาจารย์ต้องทำงานบริหารและธุรการไม่มีเวลาเพิ่มพูนความรู้ บุคลากรสายสนับสนุนและช่วยวิชาการมีบทบาทในการดำเนินงาน เพื่อเอื้อให้งานการสอนของคณาจารย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอำนวยความสะดวกในการจัดทำและใช้สื่อการสอน การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การจัดหาวัสดุทางการศึกษา เช่น การจัดห้องสมุดเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของทั้งคณาจารย์และผู้เรียน การอำนวยความสะดวกในงานที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน เช่น การลงทะเบียน การจัดตารางเรียน การพัฒนาผู้เรียนโดยใช้มาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เป็นแนวทางในการประกันคุณภาพงาน การสร้างความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างสายสนับสนุนและช่วยวิชาการ กับคณาจารย์จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการ

แนวทางการประยุกต์ใช้

ทราบและเข้าใจบทบาทของงานสายสนับสนุนและช่วยวิชาการต่องานบริหารวิชาการ ในการที่จะเอื้ออำนวยให้สามารถดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานอุดมศึกษาแห่งชาติ ท่ามกลางความท้าทายต่าง ๆ และแนวโน้มที่ต้องปรับเปลี่ยนของงานบริหารวิชาการ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปสู่การปรับรูปแบบวิธีทำงาน ที่ต้องเชื่อมโยงและบูรณาการมากขึ้น ระหว่างคณาจารย์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาต่าง ๆ รวมถึงการสร้างเครือข่ายกับภาคเอกชนและชุมชน สามารถวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานวิชาการในด้านหลัก ๆ เช่น ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านอุปกรณ์สื่อการสอน ด้านการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากร ด้านบริการให้ได้สาเหตุที่แท้จริงและวางแผนพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างระบบประกันคุณภาพงานในการกิจหลักดังกล่าว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศไทย

ทรงยศ แก้วมงคล (2555: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมของโรงเรียนดังกล่าว อยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยระดับนักเรียน พบว่า พฤติกรรมการเรียนมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเจตคติต่อการเรียนไม่มีอิทธิพล 3) ปัจจัยระดับครู พบว่า วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน คุณลักษณะครู และพฤติกรรมการสอนไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการรายห้องเรียน แต่วุฒิการศึกษาของครู มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ปัจจัยระดับผู้บริหาร พบว่า พฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำ ด้านพฤติกรรมการตัดสินใจ และด้านพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการรายโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนประสบการณ์การบริหารและการฝึกอบรมทางการบริหาร ไม่มีอิทธิพล และ 5) จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้เสนอโมเดลการวิเคราะห์พหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะบางประการสำหรับการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และการวิจัยในอนาคต

พระมหาบุญเสริม ทองศรี (2554: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนป้อมนาคราชสวทยานนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวม และเกือบทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านสภาพของโรงเรียน และด้านครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียน ในเรื่องความพร้อมของโรงเรียน ประเด็นในการจัดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนโดยให้บุคลากรทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการบริหารงานวิชาการ การจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ การกำหนดนโยบายพัฒนางานวิชาการ และการกำหนดระเบียบ

ปฏิบัติ และคู่มือการปฏิบัติงานวิชาการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นอกนั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ในด้านผู้บริหาร ประเด็นการมีวิสัยทัศน์ทางการบริหาร การมีความรับผิดชอบเสียสละเพื่อพัฒนางานวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านครูผู้สอน แทบทุกประเด็นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมแล้วด้านครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านชุมชน ประเด็นการเปิดโอกาสให้สถานศึกษาใกล้เคียงได้เข้ามาใช้บริการด้านวิชาการของโรงเรียน มีการปฏิบัติในระดับมาก ด้านทรัพยากรโดยภาพรวมทุกประเด็นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านเกือบทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านบริหารจัดการหลักสูตร และด้านจัดการเรียนการสอนที่มีการมีการดำเนินงานปรากฏตามเป้าหมาย มีการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานตลอดทั้งมีการปรับปรุง และพัฒนาอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโดยภาพรวมของการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้จัดดำเนินการทุกเรื่อง นับตั้งแต่การวางแผนงานวิชาการ การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการประเมินผลอย่างมีระบบแบบแผนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านบริหารจัดการหลักสูตร และด้านจัดการเรียนการสอน มีผลการดำเนินงานปรากฏตามเป้าหมาย มีการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานตลอดทั้งมีการปรับปรุง และพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนมีการร่วมกันกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร และรับรู้เป็นแนวทางเดียวกัน นำมาปฏิบัติตลอดปีการศึกษา

เพชริน สงค์ประเสริฐ (2551: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ และครูฝ่ายวิชาการมี 4 องค์ประกอบของ 1) ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนประกอบด้วย พฤติกรรมของผู้นำด้านการจัดองค์ประกอบเพื่อการเรียนการสอน การวางแผนองค์ประกอบเพื่อการสอน การพัฒนาหลักสูตรและการบริหารการเรียนการสอน การจัดโครงการพัฒนาบุคลากร การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน 2) ขั้นตอนการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา ประกอบด้วย การรับรู้และค้นหาปัญหา การรวบรวมและ

วิเคราะห์ข้อมูล การวางแผนปฏิบัติการ การนำไปปฏิบัติ การประเมินผลลัพธ์ 3) ภารกิจและ
 ขอบข่ายงานวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล
 ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม
 และเทคโนโลยีการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา
 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
 4) กระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผนงานวิชาการ การนำไป
 ปฏิบัติ การตรวจสอบประเมินผลงานวิชาการ การปรับปรุงงานวิชาการ

2. รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่
 สร้างขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ
 ทางการเรียนการสอน 2) องค์ประกอบเกี่ยวกับขั้นตอนการทำงานเป็นทีม 3) องค์ประกอบด้าน
 ภารกิจและขอบข่ายงานวิชาการ 4) องค์ประกอบด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ รูปแบบการ
 บริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นนี้ รายละเอียด
 ปรากฏในคู่มือการดำเนินการซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. การทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน ส่งผลให้ผู้บริหาร/หัวหน้างานวิชาการมีพฤติกรรมและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับบทบาท
 ผู้นำทางวิชาการ และบริบทของสถานศึกษา บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
 หลักการและขั้นตอนการทำงานเป็นทีม สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนได้อย่างเป็นรูปธรรม

4. การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน หลังจากการทดลอง ยืนยัน รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีม
 4 องค์ประกอบ ที่พัฒนาขึ้นว่ามีความเป็นไปได้และเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คัมภีร์ สุดแท้ (2552: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ
 สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มี 2 องค์ประกอบหลัก 17
 องค์ประกอบย่อย ดังต่อไปนี้ องค์ประกอบหลักที่ 1 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียน
 ขนาดเล็ก มี 11 องค์ประกอบย่อย คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
 การวางแผนด้านวิชาการ การเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหนังสือ สื่อ

นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การแนะนำการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาบุคคล ครอบครัว ชุมชนและองค์กรอื่นที่จัดการศึกษา องค์กรประกอบหลักที่ 2 กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มี 6 องค์กรประกอบย่อย คือ การระบุเป้าหมาย การจัดทำแผนกลยุทธ์ การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์การส่งเสริม ควบคุม กำกับ ติดตาม นิเทศ การตรวจสอบและประเมินผล และการสะท้อนผล รายงานผล การดำเนินงาน และการนำผลการประเมินไปใช้

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โรงเรียนดำเนินการตามขั้นตอนในรูปแบบอย่างครอบคลุม ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และนำผลการประเมินไปใช้ ทำให้การบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กเป็นไปอย่างเป็นระบบ ช่วยแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพมากขึ้น

3. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า

3.1 ผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งโดยรวมและองค์กรประกอบหลักทั้ง 2 องค์กรประกอบ มีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก

3.2 ผลการประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กไปใช้ พบว่า มีปัญหาคือครูไม่สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ การทุ่มเทพพัฒนางานวิชาการอย่างเดียวไม่ทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้ ครูไม่สามารถพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานครบทุกสาระการเรียนรู้ได้ และมีการเสนอแนะในการแก้ปัญหา คือ โรงเรียนควรจัดหาแผนการจัดการเรียนรู้สำเร็จรูปที่มีคุณภาพดีให้ครู ควรนำกระบวนการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กไปประยุกต์ใช้ทั้งระบบ ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

บุญเพิ่ม สอนภักดี (2554: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีม โรงเรียนเทศบาลวัดคลองโพธิ์ เทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักการทำงานเป็นทีม โรงเรียนเทศบาลวัดคลองโพธิ์ เทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ ที่ได้จากการวิเคราะห์ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่ ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ ครู และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน มี 6 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 Planning : P ขั้นการวางแผน ขั้นตอนที่ 2 Undertaking : U ขั้นการดำเนินการ ขั้นตอนที่ 3 Knowledge : K ขั้นการพัฒนาโดยทำให้ความรู้ ขั้นตอนที่ 4 Design And Development : D ขั้นการออกแบบและพัฒนากิจกรรมขั้นตอนที่ 5 Enhancement : E ขั้นการส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพ ขั้นตอนที่ 6 Evaluation : E ขั้นประเมินผล เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2. รูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักการทำงานเป็นทีม โรงเรียนเทศบาลวัดคลองโพธิ์เทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ที่สร้างขึ้น ที่มีชื่อเรียกว่า PUKDEE MODEL ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 Planning : P ขั้นการวางแผน ขั้นตอนที่ 2 Undertaking : U ขั้นการดำเนินการ ขั้นตอนที่ 3 Knowledge : K ขั้นการพัฒนาโดยทำให้ความรู้ ขั้นตอนที่ 4 Design And Development : D ขั้นการออกแบบและพัฒนากิจกรรมขั้นตอนที่ 5 Enhancement : E ขั้นการส่งเสริม เพิ่มประสิทธิภาพ ขั้นตอนที่ 6 Evaluation : E ขั้นประเมินผล เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน รายละเอียดปรากฏในคู่มือการดำเนินการซึ่งผลการประเมินพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลักการทำงานเป็นทีม โรงเรียนเทศบาลวัดคลองโพธิ์ เทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ อยู่ในระดับมาก โดยมีผลการดำเนินงานรายด้าน ดังนี้ 1) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก 2) ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ มีการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนได้ระดับมาก 3) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ผลปรากฏว่าครูทำการประเมินผลตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก 4) ด้านการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคมและท้องถิ่น สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โรงเรียนได้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

บุญเพ็ง กุละนาม (2550: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพ การใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ปัญหา การใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
3. ผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน มีสภาพการใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน
4. ผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน มีปัญหาการใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน

ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับไว้ด้วย

ไพฑูริย์ แกบเงิน (2552: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง
3. ผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 1 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 1 ที่มีลักษณะการเปิดสอนแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 1 ที่มีลักษณะการเปิดสอนแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. ในการวิจัยครั้งนี้ได้เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 1 ในส่วนของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการมุ่งความสัมพันธ์ในฐานะเอกบุคค และด้านการดำรงไว้ซึ่งอำนาจส่วนบุคคล สำหรับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน คือ ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวองค์กรหน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ที่ต้องพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ต่อไป

นราลักษณ์ ชันธรุจี (2547: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น อุดรธานี เลย และหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น อุดรธานี เลย และหนองคาย มีการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ใน

ระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) ปัจจัยด้านการปฏิบัติหน้าที่ทางการบริหารของผู้บริหารคุณลักษณะทางวิชาชีพของครูผู้สอน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ความพร้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ การจัดการงบประมาณ และบรรยากาศในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนรางวัลพระราชทาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 5 ปัจจัย เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จากมากไปหาน้อยคือ ปัจจัยด้านการจัดการงบประมาณ (Beta = 0.373) ด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพของครูผู้สอน (Beta = 0.227) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (Beta = 0.199) ด้านบรรยากาศในโรงเรียน (Beta = 0.146) และด้านความพร้อมของอาคารสถานที่ (Beta = 0.108) โดยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนรางวัลพระราชทานได้ร้อยละ 72.80

อุ๊ต ตรีอุดม (2547: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการปฏิบัติทั้ง 12 ด้าน ทั้งโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยมีระดับการปฏิบัติมากถึงปานกลาง คือ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และองค์กร และโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการปฏิบัติปานกลางถึงมาก คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และปฏิบัติระดับมากถึงปานกลาง คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับการปฏิบัติมากถึงมากที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และปฏิบัติระดับมากถึงปานกลาง คือการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การแนะแนวการศึกษา และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่วนการเปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียนพบว่า ระดับการปฏิบัติของ

ผู้บริหารทั้งโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ส่วนมากมีการปฏิบัติที่เหมือนกัน โดยมีระดับการปฏิบัติมากถึงปานกลาง

ทักษิณ อารยะจารุ (2548: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรกิจคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรกิจคุณภาพของผู้บริหารในภาพรวมและ ทุกขั้นตอนอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข การบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรกิจคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงานและขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัญหาที่พบมากที่สุดและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรกิจคุณภาพในแต่ละขั้นตอนมีดังนี้ ปัญหาในขั้นตอนการวางแผน คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แนวทางแก้ปัญหา คือ ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม เชิญวิทยากรมาให้ความรู้และการศึกษาดูงาน ปัญหาในขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดผลและประเมินผล ทำให้ไม่สามารถจัดทำเอกสารการวัดผลประเมินผลได้ แนวทางแก้ปัญหา คือ ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม นิเทศกำกับ ติดตาม เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ และ จัดหาเอกสารให้ศึกษาด้วยตนเอง ปัญหาในขั้นตอนการตรวจสอบ คือ ไม่มีการตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา แนวทางแก้ปัญหา คือ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและหน่วยงานระดับเหนือควรช่วยเหลือในการตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาในขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แนวทางแก้ปัญหา คือ ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม และหน่วยงานระดับเหนือควรช่วยเหลือในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

กมล สุทธาวาส (2546: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียนหัวหน้าหมวดวิชา และครูสายผู้สอน ต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดน่าน ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ด้านการนิเทศงานวิชาการ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านระบบการวัดผลและประเมินผลการเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้า

หมวดวิชา มีความเห็นว่า สามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทุกด้าน ส่วนครูสายผู้สอน มีความคิดเห็นว่า สามารถปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทุกด้าน

2. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูสายผู้สอน ต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดน่าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชา มีความคิดเห็นแตกต่างจากครูสายผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 7 ด้าน ส่วนผู้บริหารโรงเรียนกับหัวหน้าหมวดวิชา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 3 ด้าน คือ การวางแผนงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียน การสอน ด้านระบบการวัดและการประเมินผลการเรียน

บันลือ ดอกเตย (2545: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า . การบริหารงานวิชาการและปัจจัยแรงจูงใจในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาครในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน 2. ปัจจัยแรงจูงใจในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ด้านความต้องการความก้าวหน้าและด้านความต้องการความสัมพันธ์ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานของปัจจัยแรงจูงใจ ด้านความต้องการความก้าวหน้าสูงสุด รองลงมาคือ ปัจจัยแรงจูงใจด้านความต้องการความสัมพันธ์

งานวิจัยในต่างประเทศ

เอฟเวอร์เรท (Everett, Patricia A. 1996; abstract) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางสังคมและวิชาการที่ส่งเสริมความมั่นคงในโรงเรียนมัธยมชนบทในเขตยากจนใน 2 เขตพื้นที่ของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของจอร์เจีย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อนักเรียนยากจนในโรงเรียนคือผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ซึ่งทำให้เด็กออกกลางคันถึงร้อยละ 85 ตัวแปรต่อไปคือการแข่งขัน ผลการเรียนจากโรงเรียนมัธยมศึกษาและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตร ผลที่ทำให้ต้องออกจากโรงเรียนส่วนมากมาจากการขาดเรียน ความเข้มข้นทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาและกิจกรรมนอกหลักสูตร ตัวแปรสำคัญคือการแข่งขันไม่ใช่ตัวแปรเพศ

สไนเดอร์ (Snyder, Marlene J., 1995; abstract) ทำการวิจัยเรื่อง การลงทุนในปัจจุบัน ส่งเสริมคณะในมหาวิทยาลัยให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความสนใจส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมส่งผลให้คณะวิชาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน จนทำให้เกิดการแทรกซึมของเทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการทำงานและเป็นสมาชิกมากขึ้น ปัจจัยองค์การที่มีนโยบายสนับสนุนทั้งอุปกรณ์และโปรแกรมทำให้เกิดโอกาสในการพัฒนาทั้งการบริหารและเทคนิคการใช้งาน ปัจจัยบุคคล เช่น การหลงใหลในเทคโนโลยี ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ เพศ และแนวทางการพัฒนาคณะวิชา มีอิทธิพลต่อการใช้เทคโนโลยีในการสอน ทั้งนี้ เสนอ 4 ปัจจัย ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการสอนได้แก่ 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) อุปกรณ์ใช้งาน 3) การสนับสนุน 4) การพัฒนาองค์การ

เบอร์น (Bern, Sharais M., 2009: abstract) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการคัดเลือกกับความก้าวหน้าทางวิชาการของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างการคัดเลือกกับความก้าวหน้าทางวิชาการในทางบวกในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในรายละเอียดพบว่า ตัวแปรค่าระดับคะแนนสามารถพยากรณ์ความก้าวหน้าทางวิชาการได้ คะแนนวิชาการและคะแนนความสามารถอื่นทั่วไปพยากรณ์ความก้าวหน้าทางวิชาการได้

โรท (Roat, Cheryl A., 2008: abstract) ทำการวิจัยเรื่อง ตัวพยากรณ์การคัดเลือกทางวิชาการของนักศึกษาปริญญาตรีพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ทางวิชาการที่ดีที่สุดคือค่าคะแนนเฉลี่ยรายวิชาและที่สำคัญที่สุดคือ พบความไม่คงที่ในการพยากรณ์โดยการแปลความจากค่าเฉลี่ยในแต่ละโปรแกรมวิชาจึงควรพิจารณาอย่างระมัดระวังในการคัดเลือกนักศึกษาพยาบาลและควรพิจารณาหลายด้านในส่วนของการวิจัยควรพิจารณาจากหลายกิจกรรมก่อนสรุปว่าเป็นตัวพยากรณ์ความสำเร็จ

ฟราย (Fry, Marry K., 2006: abstract) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการสัมมนา นักศึกษาใหม่กับผลสำเร็จทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า การสัมมนานักศึกษาใหม่กับผลสำเร็จทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า การสัมมนานักศึกษาใหม่แบบกลุ่มมีความสัมพันธ์กับผลคะแนนเฉลี่ยทางวิชาการ ผู้เข้าสัมมนามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้ไม่เข้าสัมมนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าคะแนนเฉลี่ยจากระดับมัธยมศึกษาไม่เกี่ยวข้องกับเพศ จริยธรรม และแบบของการคัดเลือกนักศึกษา รูปแบบการสัมมนาสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 91.9 นอกนั้นไม่มีข้อมูลพยากรณ์

ดิทมาร์ (Dittmar, Diane M., 2000: abstract) ทำการวิจัยเรื่อง การดูแลนักศึกษาปี 1 2 ในเรื่อง พฤติกรรมทางวิชาการและความก้าวหน้า: ผลกระทบจากการคัดเลือกนักศึกษาในคณะ บริหารจัดการ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาของนักศึกษารับตรงและนักศึกษาที่ไม่ได้รับตรง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจะไม่แตกต่างกันเมื่อขึ้นไปศึกษาในชั้นปีที่ 2 ในงานวิจัยนี้ได้ ดำเนินการโดยใช้วิธีการสัมมนาทางวิชาการที่กำหนดตารางเวลาอย่างแน่นอน

โรเจอร์ส (Rogers, Daryn R., 2011: abstract) ทำการวิจัยเรื่อง การทำงานด้านวิชาการที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัจจัยเอกสารที่แสดงปัจจัยที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการให้คำปรึกษา ผลการวิจัยพบว่า จากการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาในเอกสารทางวิชาการที่เชื่อมโยง กับปัญหาในการทำงานการให้คำปรึกษาเมื่อผู้รับคำปรึกษากล่าวถึงปัญหาการทำงานในส่วนงาน วิชาการ การวิเคราะห์เนื้อหานี้ได้พิจารณาในเรื่องเอกสารที่ไม่มีประสิทธิภาพในการให้คำปรึกษาซึ่ง การวิจัยเชิงคุณภาพที่พบข้อมูลหลายอย่างที่ชี้บ่งได้อย่างจำกัดและบางส่วนสามารถขยายแนวคิดใน การแก้ปัญหาได้ ปัญหาธรรมดาบางส่วนก็ทำให้ผู้ให้คำปรึกษาไม่สามารถชี้เฉพาะลงได้ ข้อมูลบางครั้ง ไม่มีประโยชน์สำหรับการทำงานทางวิชาการและไม่ควรนำมาพิจารณา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตรฉบับนี้ มุ่งค้นคว้ารูปแบบการบริหารวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร รวม 7 สถาบันทั่วประเทศ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ตามวิธีการของทาชาคอริและเทดด์ลี (Tashakkori and Teddlie, 1998) โดยผสมผสานวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เข้าด้วยกัน มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารตามที่ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำสุดของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก ได้แก่ อธิการบดี 1 คน รองอธิการบดี 2 คน คณบดีหรือเทียบเท่า 4 คน รองคณบดีคณะละ 2 คน จาก 4 คณะ ได้ 8 คน ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการศูนย์/สำนัก 10 คน ประธาน/ผู้อำนวยการหลักสูตร 10 คน หัวหน้างาน/โครงการ 5 คน รวมประชากรผู้บริหารสถาบันจำนวน 40 คน จาก 7 สถาบันเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร รวมประชากรทั้งสิ้น 280 คน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร

สถาบันอุดมศึกษา เครือข่ายเบญจมิตร	อธิการบดี	รอง อธิการบดี	คณบดี	รอง คณบดี	ผอ./รอง ศูนย์/ สำนัก	ประธาน/ ผอ. หลักสูตร	หัวหน้า งาน/ โครงการ	รวม
วิทยาลัยราชพฤกษ์	1	2	4	8	10	10	5	40
วิทยาลัยเซารัสสปางกอก	1	2	4	8	10	10	5	40
วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ	1	2	4	8	10	10	5	40
มหาวิทยาลัยธนบุรี	1	2	4	8	10	10	5	40
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	1	2	4	8	10	10	5	40
วิทยาลัยอินเทอร์เทคลำปาง	1	2	4	8	10	10	5	40
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	1	2	4	8	10	10	5	40
รวม	7	14	28	56	70	70	35	280

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยผู้วิจัยแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็นกลุ่มย่อยและสุ่มมา ร้อยละ 60 จากสถาบันละ 40 คน ได้สถาบันละ 24 คน จาก 7 สถาบัน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 168 คน ซึ่งสูงกว่าตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970:607-608) ที่กำหนดไว้ 162 คน และยอมรับได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 60)

สถาบันอุดมศึกษา เครือข่ายเบญจมิตร	อธิการบดี	รอง อธิการบดี	คณบดี	รอง คณบดี	ผอ./รอง ศูนย์/ สำนัก	ประธาน/ ผอ. หลักสูตร	หัวหน้า งาน/ โครงการ	รวม
วิทยาลัยราชพฤกษ์	1	1	2	5	6	6	3	24
วิทยาลัยเซารัสสปางกอก	1	1	2	5	6	6	3	24
วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ	1	1	2	5	6	6	3	24
มหาวิทยาลัยธนบุรี	1	1	2	5	6	6	3	24
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	1	1	2	5	6	6	3	24
วิทยาลัยอินเทอร์เทคลำปาง	1	1	2	5	6	6	3	24
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	1	1	2	5	6	6	3	24
รวม	7	7	14	25	42	42	21	168

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเรื่องรูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาในหลากหลายความคิด และได้ประมวลสรุปแนวคิดปัจจัยส่งเสริม (Supporting Factors) ของกรีนและครอยเตอร์ (Green and Kreuter, 2005: 218) และแนวคิดการบริหารวิชาการตามมาตรฐานอุดมศึกษา (2554: 7) แล้วนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อหาข้อมูลปัจจุบันจากประสบการณ์ตรงของผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อสร้างรูปแบบการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 4 ท่าน ดังนี้

1) ผศ.ดร.เศาวนิต เศาณานนท์

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

2) รศ.มาลินี จุฑาปะมา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3) ดร.วิทวัส ดิษยะศริน สัตยารักษ์

อธิการบดีมหาวิทยาลัยหาดใหญ่

4) ผศ.สุวรรณี สิมะกรพันธ์

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิประมวลสรุปได้ดังนี้

1) องค์ประกอบของปัจจัยส่งเสริม (Supporting Factors) การบริหารงานวิชาการ

3 ด้าน จำนวน 36 ข้อ คือ

1.1) ปัจจัยนำ (Predisposing Factors) 12 ข้อ

1.2) ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors) 12 ข้อ

1.3) ปัจจัยเสริม (Reinforcing Factors) 12 ข้อ

2) องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน จำนวน 35 ข้อ คือ

2.1) การวางแผนรับนักศึกษาและการผลิตบัณฑิต 7 ข้อ

2.2) การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 7 ข้อ

2.3) การประเมินผลการเรียนรู้	7 ข้อ
2.4) การประกันคุณภาพการเรียนการสอน	7 ข้อ
2.5) การพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานวิชาการ	7 ข้อ

รวมองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยสร้างแบบสอบถามได้ 71 ข้อ

1.2 ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อการวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร จำนวน 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่งเสริม (Supporting Factors) จำนวน 3 องค์ประกอบหลัก จำนวน 36 ข้อ

ตอนที่ 2 การบริหารวิชาการ (Academic Administration) จำนวน 5 องค์ประกอบหลัก จำนวน 35 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert's Scales) ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Congruence : IOC) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 4 ท่าน ดังนี้

- 1) รศ. ดร.วิรัช วรรณรัตน์

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

- 2) รศ. ดร.โกสุม สายใจ

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

3) รศ. ดร.ชุตินา วัฒนศิริ

อาจารย์ที่ปรึกษาสำนักวิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

4) ผศ. ดร.สุมิตรา ต่านพาณิชย์

ผู้อำนวยการโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.95 ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงข้อที่ได้คะแนนน้อยตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าแอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .94 แล้วนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสอบถามตามแบบสอบถามที่สร้างขึ้น มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

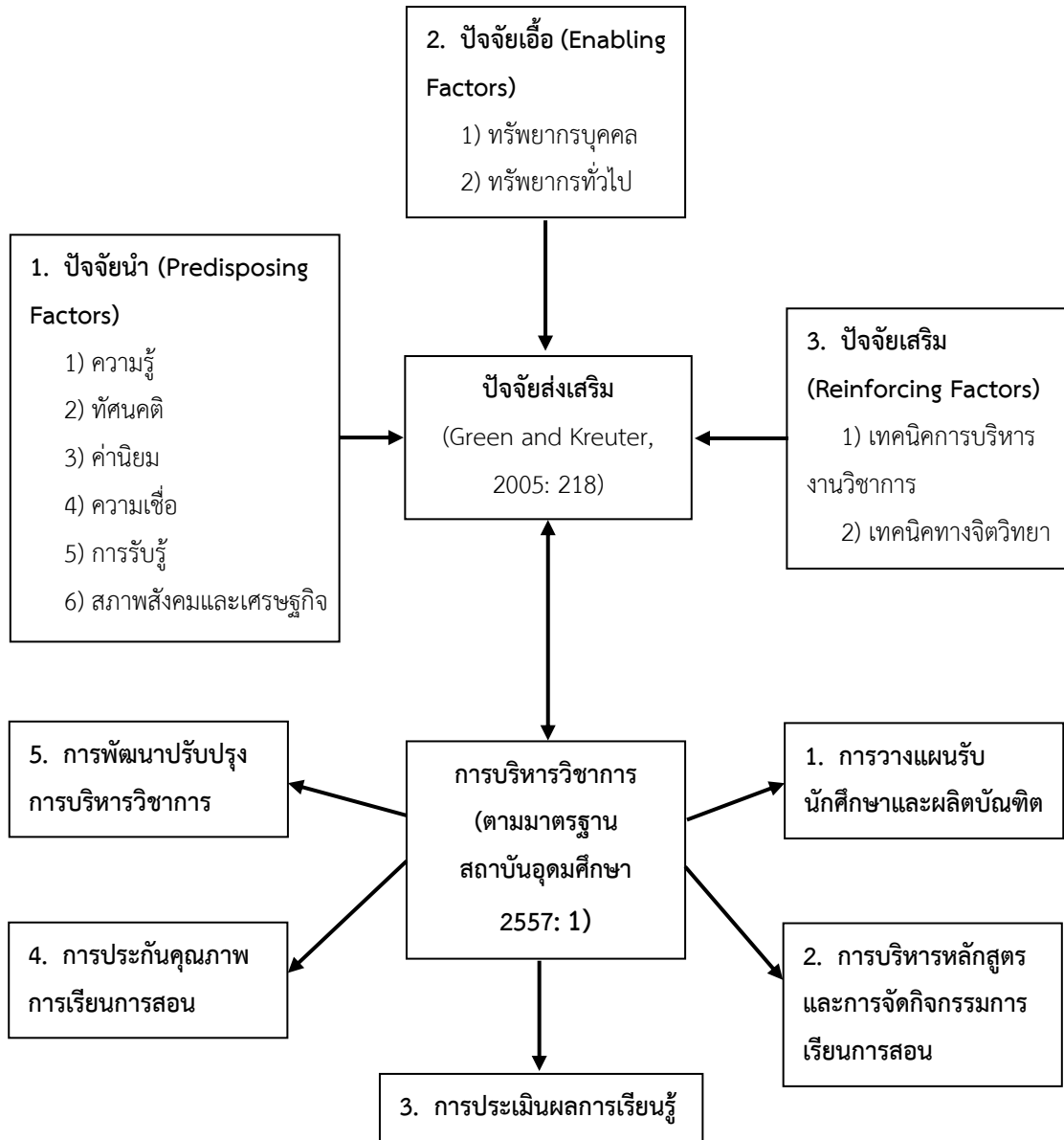
1. ส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากวิทยาลัยราชพฤกษ์ไปยังสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร จำนวน 7 แห่ง
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์โดยให้ตอบและส่งกลับมายังผู้วิจัยในเวลาที่กำหนด และติดตามบางส่วนด้วยตนเอง
3. ติดตามและตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับคืน เพื่อดูความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 168 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 168 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 นำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริม (Supporting Factors) ของกรีนและครอยเตอร์ (Green and Kreuter, 2005: 218) ผู้วิจัยได้ประยุกต์ข้ามองค์ความรู้จากองค์ความรู้ด้านสุขภาพสู่องค์ความรู้ด้านการบริหารวิชาการ และสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการปฏิบัติจริงในสถาบันอุดมศึกษาจากอธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และผู้อำนวยการโครงการบัณฑิตศึกษา แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาสังเคราะห์รวมกันเป็นรูปแบบที่ 1 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ดังปรากฏเป็นภาพที่ 3.1 ต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารวิชาการจากการวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี

ภาพที่ 3.1 รูปแบบที่ 1 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการจากการวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ และจัดระเบียบข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริม (Supporting Factors) การบริหารงานวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ตามความ

ความเห็นของผู้บริหารงานวิชาการ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง โดยเปรียบเทียบผลที่ได้กับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยในภาพรวมและรายข้อ

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ (Academic Administration) ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารงานวิชาการ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง โดยเปรียบเทียบผลที่ได้กับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยในภาพรวมและรายข้อตามค่าระดับการปฏิบัติงานทั้ง 2 ตอน โดยประยุกต์จากบุญชม ศรีสะอาด (2542: 187) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาแปลความหมายของค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงาน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า ระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า ระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า ระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายความว่า ระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายความว่า ระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. หาค่าความสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารงานวิชาการ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (สุวริย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546: 140) ดังนี้

– 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์เชิงลบเต็มที่

– .76 ถึง – .99 หมายถึง มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับมากที่สุด

– .56 ถึง – .75 หมายถึง มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับมาก

– .26 ถึง – .55 หมายถึง มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลาง

– .01 ถึง – .25 หมายถึง มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับน้อย

0 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์

.01 ถึง .25 หมายถึง มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อย

.26 ถึง .55	หมายถึง มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง
.56 ถึง .75	หมายถึง มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก
.76 ถึง .99	หมายถึง มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากที่สุด
1.00	หมายถึง มีความสัมพันธ์เชิงบวกเต็มที่

วิธีการสังเคราะห์รูปแบบปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการจากการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ในข้อที่ 3 ผู้วิจัยกำหนดค่าตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์มากที่สุด 5 ตัวแปร และนำมาจัดรูปแบบปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการใหม่อีกครั้งเป็นรูปแบบที่ 2 และตัดค่าความสัมพันธ์ที่ต่ำทิ้งไป ปรากฏเป็นรูปแบบที่ 2 ดังได้แสดงผลการสังเคราะห์รูปแบบที่ 2 ในผลการวิจัยในบทที่ 4

การสังเคราะห์ข้อมูลจากกระบวนการวิจัยตอนที่ 3 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดกลุ่มสนทนาดังนี้

การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยนำรูปแบบที่ 2 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการที่สังเคราะห์ได้จากการวิจัยนั้น มาดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการจำนวน 8 ท่าน (Lia, Litosseliti, 2007: 17) โดยวิธี Nominal Delphi Technique จากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 4 ท่าน ดังนี้

1) รศ. ดร.วิไล ตั้งจิตสมคิด

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

2) ผศ. ดร.ปนัดดา ยิ้มสกุล

คณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

3) รศ. ดร.วิจิตต์ สังข์รัตน์

อดีตอาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

4) รศ. ตรูเนตร อัชชสวัสดิ์

อดีตผู้ช่วยคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

และจัด Field Formal จากผู้ทรงคุณวุฒิภายใน มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ จำนวน 5 ท่าน

ดังนี้

1) รศ. ดร.โกสุม สายใจ

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

2) รศ. ดร.ชุตินา วัฒนาศิริ

อาจารย์ที่ปรึกษาสำนักวิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

3) ผศ. ดร.นิภา พงศ์วิรัตน์

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

4) ผศ. ชนม์นิภา วรกวิน

อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

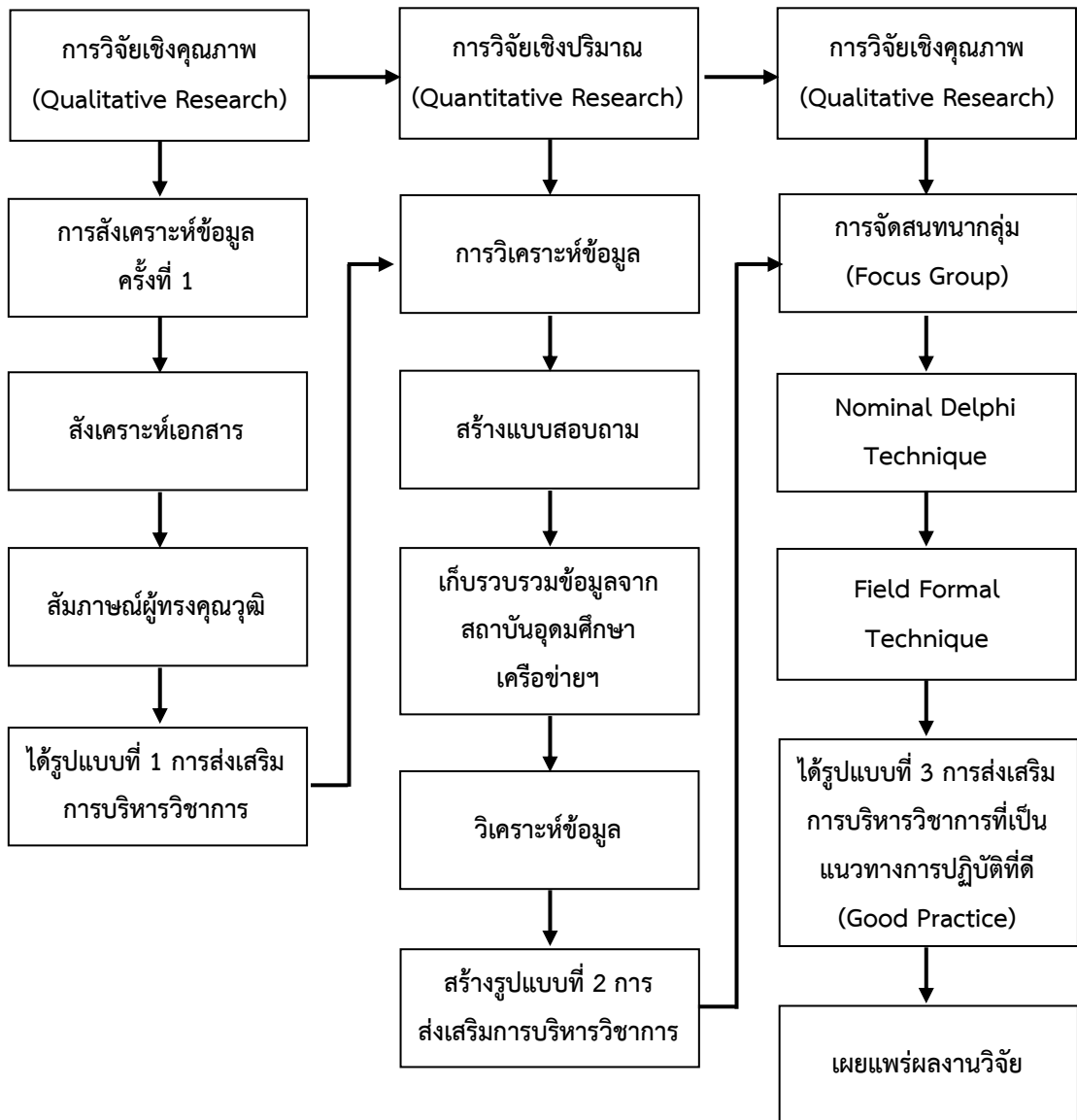
5) อาจารย์ ผ่องใส ถาวรจักร์

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์(ผู้ดำเนินการ)

ผลจากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากรูปแบบที่ 2 มาปรับปรุงให้เป็นรูปแบบที่ 3 การส่งเสริมการบริหารวิชาการที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) เพื่อนำมาเผยแพร่ต่อไป

ซึ่งสามารถสรุปเป็นภาพกระบวนการวิจัยได้ดังนี้

กระบวนการวิจัย (Research Process)

ภาพที่ 3.3 กระบวนการวิจัย (Research Process)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 นี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 7 สถาบันมาวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 3 ตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

X	แทน	ปัจจัยส่งเสริม (Supporting Factors)
X ₁	แทน	ปัจจัยนำ (Predisposing Factors)
X ₂	แทน	ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors)
X ₃	แทน	ปัจจัยเสริม (Reinforcing Factors)
Y	แทน	การบริหารวิชาการ
Y ₁	แทน	การวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต
Y ₂	แทน	การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
Y ₃	แทน	การประเมินผลการเรียนรู้
Y ₄	แทน	การประกันคุณภาพการเรียนการสอน
Y ₅	แทน	การพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละตัวแปร (Number)
r	แทน	ค่าความสัมพันธ์ (Correlation)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับของปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับของการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารงานวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร” นั้นปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำ กับการบริหารวิชาการด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

ตัวแปร	X	X ₁	X _{1.1}	X _{1.2}	X _{1.3}	X _{1.4}	X _{1.5}	X _{1.6}	X _{1.7}	X _{1.8}	X _{1.9}	X _{1.10}	X _{1.11}	X _{1.12}
Y	.62	.43												
Y ₁	.55	.33												
Y _{1.1}			.21	.21	.06	.02	.21	.35	.08	.20	.27	.14	.01	-.13
Y _{1.2}			.20	.21	.09	.02	.29	.35	.08	.26	.28	.20	.00	-.14
Y _{1.3}			.22	.20	.18	.16	.22	.35	.19	.27	.19	.20	.05	.03
Y _{1.4}			.16	.14	.12	.08	.17	.28	.11	.14	.16	.13	-.05	-.09
Y _{1.5}			.13	.17	.16	.09	.14	.33	.09	.25	.20	.16	-.01	-.13
Y _{1.6}			.09	.18	.06	.03	.20	.39	.18	.19	.19	.12	.12	.19
Y _{1.7}			.07	.14	-.05	-.03	.05	.25	.08	.18	.19	.13	.12	.21

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ในภาพรวม ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารงานวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตรเป็นบวกอยู่ในระดับมาก ($r = .62$) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบปรากฏผลดังนี้

ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำกับการบริหารงานวิชาการด้านการวางแผนรับนักศึกษาและการผลิตบัณฑิตในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .33$) มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ คือการพัฒนางานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ สัมพันธ์กับ การให้บริการแก่คณาจารย์ด้านการผลิตตำราเอกสารเพื่อการจัดการเรียนการสอน ($r = .39$) สัมพันธ์กับมีการทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานทางวิชาการ ($r = .35$) สัมพันธ์กับการประชาสัมพันธ์งานวิชาการและการรับนักศึกษา ($r = .35$) สัมพันธ์กับการรับสมัคร การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา และบันทึกข้อมูลในระบบ ($r = .35$) และสัมพันธ์กับการจัดการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศนักศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ($r = .33$)

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อกับการบริหารงานวิชาการด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

ตัวแปร	X ₂	X _{2.1}	X _{2.2}	X _{2.3}	X _{2.4}	X _{2.5}	X _{2.6}	X _{2.7}	X _{2.8}	X _{2.9}	X _{2.10}	X _{2.11}	X _{2.12}
Y	.40												
Y ₁	.36												
Y _{1.1}		.16	-.04	.04	.07	.12	.01	.05	.16	.26	.30	.34	.27
Y _{1.2}		.13	.02	.09	.10	.10	.12	.13	.19	.16	.26	.23	.19
Y _{1.3}		.18	.00	.02	.09	.16	.08	.21	.29	.28	.39	.41	.33
Y _{1.4}		.04	-.06	-.06	.02	.05	-.02	.16	.23	.16	.31	.38	.30
Y _{1.5}		.15	-.02	.08	.19	.17	.10	.12	.25	.21	.17	.29	.11
Y _{1.6}		.28	.28	.18	.29	.33	.29	.26	.35	.32	.41	.46	.39
Y _{1.7}		.27	.22	.20	.30	.29	.25	.25	.44	.33	.39	.50	.53

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อกับการบริหารวิชาการด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิตในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .36$) มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์ในการทำงานวิชาการอย่างพอเพียงและทันสมัยอยู่เสมอ สัมพันธ์กับ การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคมรอบสถาบันอย่างกว้างขวางเพื่อสร้างประสบการณ์การพัฒนาแก่บัณฑิต ($r = .53$) การดูแลจัดการอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีอย่างพอเพียงและมีคุณภาพสูง สัมพันธ์กับการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคมรอบ ๆ สถาบันอย่างกว้างขวางเพื่อสร้างประสบการณ์พัฒนาแก่บัณฑิต ($r = .50$) สัมพันธ์กับ การให้บริการแก่คณาจารย์ด้านการผลิตตำรา เอกสารเพื่อการจัดการเรียนการสอน ($r = .46$) ระบบระเบียบการใช้งบประมาณและการติดตามผลอย่างใกล้ชิด สัมพันธ์กับ การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคมรอบ ๆ สถาบันอย่างกว้างขวางเพื่อสร้างประสบการณ์พัฒนาแก่บัณฑิต ($r = .44$) และการดูแลจัดการอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีอย่างพอเพียงและมีคุณภาพสูง สัมพันธ์กับ การรับสมัคร การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา และบันทึกข้อมูลในระบบ ($r = .41$)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริม กับการบริหารวิชาการ ด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมมิตร

ตัวแปร	X ₃	X _{3.1}	X _{3.2}	X _{3.3}	X _{3.4}	X _{3.5}	X _{3.6}	X _{3.7}	X _{3.8}	X _{3.9}	X _{3.10}	X _{3.11}	X _{3.12}
Y	.69												
Y ₁	.66												
Y _{1.1}		.45	.51	.47	.21	.21	.52	.27	.41	.42	.24	.32	.25
Y _{1.2}		.42	.44	.43	.17	.10	.26	.18	.27	.37	.23	.23	.21
Y _{1.3}		.44	.51	.44	.18	.09	.27	.28	.43	.40	.33	.20	.36
Y _{1.4}		.43	.46	.37	.13	.09	.22	.25	.37	.42	.28	.25	.26
Y _{1.5}		.33	.40	.48	.27	.08	.27	.25	.32	.42	.20	.37	.20
Y _{1.6}		.30	.31	.36	.31	.31	.33	.29	.37	.24	.28	.33	.38
Y _{1.7}		.30	.35	.21	.18	.34	.31	.43	.42	.27	.42	.25	.39

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริมกับการบริหารวิชาการด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิตในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับมาก ($r = .66$) มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การติดตามผลการประเมินงานมีการให้รางวัลและการลงโทษทุกปี สัมพันธ์กับ การจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทิน ปฏิบัติงานทางวิชาการ ($r = .52$) การประกาศแผนการทำงานให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างชัดเจน โปร่งใสและตรวจสอบได้ สัมพันธ์กับ การทำแผนงาน โครงการ ปฏิทิน ปฏิบัติงานทางวิชาการ ($r = .51$) สัมพันธ์กับ มีการรับสมัคร การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาและบันทึกข้อมูลในระบบ ($r = .51$) การให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนานักศึกษาอย่างเต็มกำลัง สัมพันธ์กับ การจัดการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศนักศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ($r = .48$) และมีการจัดทำแผนงานโครงการ ปฏิทิน ปฏิบัติงานทางวิชาการ ($r = .47$)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำ กับการบริหารวิชาการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

ตัวแปร	X	X ₁	X _{1.1}	X _{1.2}	X _{1.3}	X _{1.4}	X _{1.5}	X _{1.6}	X _{1.7}	X _{1.8}	X _{1.9}	X _{1.10}	X _{1.11}	X _{1.12}
Y ₂	.44	.36												
Y _{2.1}			.30	.28	.18	.16	.14	.31	.12	.12	.17	.09	-.07	-.11
Y _{2.2}			.18	.20	.20	.19	.15	.24	.11	.12	.16	.14	.01	-.03
Y _{2.3}			.27	.30	.21	.18	.17	.29	.12	.26	.23	.14	-.09	-.13
Y _{2.4}			.25	.35	.16	.14	.22	.37	.13	.30	.32	.28	.05	-.14
Y _{2.5}			.23	.25	.21	.25	.14	.29	.24	.31	.31	.28	.03	-.07
Y _{2.6}			.16	.24	.26	.21	.08	.21	.24	.20	.20	.16	.13	-.07
Y _{2.7}			.18	.23	.29	.28	.15	.31	.17	.26	.22	.20	-.02	-.10

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำกับการบริหารวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .36$) มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การพัฒนางานวิชาการและผลงานของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ สัมพันธ์กับ การจัดอาจารย์ผู้สอน และกิจกรรมทางวิชาการที่เหมาะสมกับหลักสูตร ($r = .37$) การส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความรู้ทางวิชาการในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ สัมพันธ์กับ การจัดอาจารย์ผู้สอนและกิจกรรมทางวิชาการที่เหมาะสมกับหลักสูตร ($r = .35$) การรับรู้ว่างานวิชาการคือศักดิ์ศรีของหน่วยงาน สัมพันธ์กับ การจัดอาจารย์ผู้สอนและกิจกรรมทางวิชาการที่เหมาะสมกับหลักสูตร ($r = .32$) การพัฒนางานวิชาการและผลงานของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ สัมพันธ์กับ การบริหารหลักสูตรการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวหน้าทันสมัย ($r = .31$) สัมพันธ์กับ มีการขึ้นทะเบียนนักศึกษา การจบการศึกษาของนักศึกษา การทำเอกสารรับรองการจบการศึกษาที่เป็นไปตามข้อกำหนด ($r = .31$) การรับรู้ว่างานวิชาการคือศักดิ์ศรีของหน่วยงาน สัมพันธ์กับ การจัดทำตารางเรียนตารางสอน ประสานงานด้านการเรียนการสอนกับคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้มีการเชิญมาเป็นวิทยากร ($r = .31$) และการเชื่อว่างานวิชาการคือการสร้างความก้าวหน้าของหน่วยงาน สัมพันธ์กับ มีการจัดทำตารางเรียนตารางสอน ประสานงานด้านการเรียนการสอนกับคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้มีการเชิญมาเป็นวิทยากร ($r = .31$)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อกับการบริหารวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของสถาบันอุดมศึกษา เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

ตัวแปร	X ₂	X _{2.1}	X _{2.2}	X _{2.3}	X _{2.4}	X _{2.5}	X _{2.6}	X _{2.7}	X _{2.8}	X _{2.9}	X _{2.10}	X _{2.11}	X _{2.12}
Y ₂	.26												
Y _{2.1}		.07	-.02	.02	.04	.05	.02	.19	.12	.30	.27	.35	.33
Y _{2.2}		.13	.00	.03	.10	.11	.09	.19	.16	.17	.20	.26	.24
Y _{2.3}		.09	-.05	.04	.11	.09	.06	.15	.26	.20	.20	.20	.19
Y _{2.4}		.20	.05	.15	.15	.17	.19	.28	.34	.27	.27	.28	.27
Y _{2.5}		.16	.02	.13	.20	.18	.17	.19	.20	.19	.07	.14	.13
Y _{2.6}		.11	.00	.06	.13	.13	.07	.22	.24	.13	.14	.20	.18
Y _{2.7}		.14	.05	.11	.19	.18	.16	.18	.29	.15	.18	.18	.12

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อกับการบริหารวิชาการด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิตในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .26$) มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การดูแลจัดการอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีอย่างพอเพียงและมีคุณภาพสูง สัมพันธ์กับ การบริหารหลักสูตร การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวหน้าทันสมัย ($r = .35$) การมีระบบระเบียบการใช้งบประมาณและการติดตามผลอย่างใกล้ชิด สัมพันธ์กับ มีการจัดอาจารย์ผู้สอนและกิจกรรมทางวิชาการที่เหมาะสมกับหลักสูตร ($r = .34$) การจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์ในการทำงานวิชาการอย่างพอเพียงและทันสมัยอยู่เสมอ สัมพันธ์กับ การบริหารหลักสูตรการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวหน้าทันสมัย ($r = .33$) การจัดอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องฝึกประสบการณ์ ด้านวิชาการต่าง ๆ สัมพันธ์กับการบริหารหลักสูตร การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวหน้าทันสมัย ($r = .30$) และมีระบบระเบียบการใช้งบประมาณและการติดตามผลอย่างใกล้ชิด สัมพันธ์กับ มีการขึ้นทะเบียนนักศึกษา การจบการศึกษาของนักศึกษา การทำเอกสารรับรองการจบการศึกษาที่เป็นไปตามข้อกำหนด ($r = .29$)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริม กับการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของสถาบันอุดมศึกษา เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

ตัวแปร	X ₃	X _{3.1}	X _{3.2}	X _{3.3}	X _{3.4}	X _{3.5}	X _{3.6}	X _{3.7}	X _{3.8}	X _{3.9}	X _{3.10}	X _{3.11}	X _{3.12}
Y ₂	.48												
Y _{2.1}		.40	.32	.29	.09	.10	.14	.10	.20	.34	.28	.21	.23
Y _{2.2}		.31	.40	.35	.15	.07	.17	.15	.25	.31	.24	.19	.26
Y _{2.3}		.30	.41	.46	.22	.05	.20	.25	.32	.41	.11	.25	.09
Y _{2.4}		.44	.46	.44	.16	.07	.19	.26	.27	.45	.13	.27	.17
Y _{2.5}		.34	.42	.41	.20	.05	.19	.15	.22	.35	.27	.19	.23
Y _{2.6}		.29	.39	.46	.22	-.02	.06	.22	.31	.34	.25	.23	.14
Y _{2.7}		.38	.35	.45	.19	.03	.15	.15	.22	.42	.07	.28	.08

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริมกับการบริหารวิชาการด้านการบริหารวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .48$) มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนานักศึกษาอย่างเต็มกำลัง สัมพันธ์กับ การจัดรายวิชาเรียนตามหลักสูตรของคณะและสาขาวิชาตามมาตรฐานของสภาวิชาชีพและมาตรฐาน TQF ($r = .46$) และสัมพันธ์กับ การเทียบโอนและยกเว้นการเรียนรายวิชา การเพิ่มถอนรายวิชาตามระเบียบของ สกอ. ($r = .46$) การประกาศแผนการทำงานให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างชัดเจนโปร่งใสและตรวจสอบได้ สัมพันธ์กับ การจัดอาจารย์ผู้สอนและกิจกรรมทางวิชาการที่เหมาะสมกับหลักสูตร ($r = .46$) การให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนานักศึกษาอย่างเต็มกำลัง สัมพันธ์กับ มีการขึ้นทะเบียนนักศึกษา การจบการศึกษาของนักศึกษา การทำเอกสารรับรองการจบการศึกษาที่เป็นไปตามข้อกำหนด ($r = .45$) ผู้บริหารมีส่วนร่วมคิดกับบุคลากรในการจัดงานและกิจกรรมด้านวิชาการ สัมพันธ์กับ มีการจัดอาจารย์ผู้สอนและกิจกรรมทางวิชาการที่เหมาะสม ($r = .45$)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำ กับการบริหารวิชาการด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เบญจมิตร

ตัวแปร	X	X ₁	X _{1.1}	X _{1.2}	X _{1.3}	X _{1.4}	X _{1.5}	X _{1.6}	X _{1.7}	X _{1.8}	X _{1.9}	X _{1.10}	X _{1.11}	X _{1.12}
Y ₃	.50	.43												
Y _{3.1}			.32	.24	.24	.22	.23	.28	.09	.22	.19	.20	-.02	-.18
Y _{3.2}			.28	.28	.21	.23	.21	.33	.12	.22	.31	.31	.08	-.09
Y _{3.3}			.35	.29	.25	.22	.22	.39	.19	.28	.32	.40	.08	-.05
Y _{3.4}			.28	.30	.19	.26	.16	.30	.20	.25	.30	.34	-.01	.00
Y _{3.5}			.34	.25	.21	.27	.18	.37	.10	.20	.16	.17	-.05	-.13
Y _{3.6}			.31	.31	.23	.21	.26	.38	.22	.25	.29	.29	.02	-.05
Y _{3.7}			.32	.36	.20	.17	.17	.38	.11	.18	.22	.19	-.01	-.12

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำกับการบริหารวิชาการด้านการประเมินผลการเรียนรู้ในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .43$) มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือการรับรู้ว่างานวิชาการจะสร้างชื่อเสียงให้หน่วยงาน สัมพันธ์กับ มีการตรวจสอบคุณสมบัติและการรับรองผลการเรียนของนักศึกษาทุกภาคเรียน ($r = .40$) การพัฒนางานวิชาการและผลงานของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ สัมพันธ์กับ มีการตรวจสอบคุณสมบัติและการรับรองผลการเรียนของนักศึกษาทุกภาคเรียน ($r = .39$) สัมพันธ์กับ มีการบันทึกคะแนนผลการสอบ ตรวจสอบผลคะแนน การประกาศผล และการรับรองผลการเรียนของนักเรียนตามข้อกำหนด ($r = .38$) สัมพันธ์กับ มีการตรวจสอบระบบการจัดการศึกษา และการจัดทำปฏิญญาบัตร รวมทั้งรับผิดชอบการประสานงานมอบปฏิญญาบัตร ($r = .38$) และสัมพันธ์กับ มีการดำเนินการจัดสอบ อุปกรณ์ และเอกสารการสอบอย่างเป็นระบบ และแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ ($r = .37$)

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อกับการบริหารวิชาการด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เบญจมิตร

ตัวแปร	X ₂	X _{2.1}	X _{2.2}	X _{2.3}	X _{2.4}	X _{2.5}	X _{2.6}	X _{2.7}	X _{2.8}	X _{2.9}	X _{2.10}	X _{2.11}	X _{2.12}
Y ₃	.27												
Y _{3.1}		.14	-.02	.05	.10	.07	.01	.12	.19	.22	.17	.20	.13
Y _{3.2}		.18	-.01	.11	.10	.19	.13	.18	.26	.23	.32	.29	.25
Y _{3.3}		.19	.04	.09	.15	.18	.10	.21	.24	.12	.22	.21	.19
Y _{3.4}		.16	.08	.12	.18	.19	.18	.16	.32	.13	.22	.18	.19
Y _{3.5}		.15	-.06	-.01	.11	.14	.09	.20	.20	.25	.31	.32	.35
Y _{3.6}		.13	.09	.07	.16	.12	.18	.26	.31	.15	.18	.22	.25
Y _{3.7}		.05	.02	-.02	.08	.04	.05	.14	.21	.21	.24	.33	.29

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อกับการบริหารวิชาการด้านการประเมินผลการเรียนรู้ในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .27$) มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์ในการทำงานวิชาการอย่างพอเพียงและทันสมัยอยู่เสมอ สัมพันธ์กับ มีการดำเนินการจัดสอบ อุปกรณ์ และเอกสารการสอบอย่างเป็นระบบ และแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ ($r = .35$) ท่านดูแลจัดการอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีอย่างพอเพียงและมีคุณภาพสูง สัมพันธ์กับ มีการตรวจสอบระบบการจัดการศึกษา และการจัดทำปฏิญญาบัตร รวมทั้งรับผิดชอบการประสานงานมอบปฏิญญาบัตร ($r = .33$) สัมพันธ์กับ มีการดำเนินการจัดสอบ อุปกรณ์ และเอกสารการสอบอย่างเป็นระบบ และแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ ($r = .32$) การจัดห้องอาหาร ห้องน้ำ สนามกีฬา และห้องสมุดอย่างพอเพียง ให้เกิดความสะดวกต่อผู้เรียนและผู้สอน สัมพันธ์กับ การกำกับดูแลในการวัดและการประเมินผลการศึกษาของอาจารย์ทุกคนในหลักสูตร ($r = .41$) การมีระบบระเบียบการใช้งบประมาณและการติดตามผลอย่างใกล้ชิด สัมพันธ์กับ การจัดตารางสอบ จัดกรรมการคุมสอบ และการประสานการสอบ ควบคุมดูแลการดำเนินการประเมินผลหลายรูปแบบ ($r = .32$)

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริม กับการบริหารวิชาการ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทาง วิชาการเบญจมิตร

ตัวแปร	X ₃	X _{3.1}	X _{3.2}	X _{3.3}	X _{3.4}	X _{3.5}	X _{3.6}	X _{3.7}	X _{3.8}	X _{3.9}	X _{3.10}	X _{3.11}	X _{3.12}
Y ₃	.55												
Y _{3.1}		.48	.46	.50	.19	.03	.14	.14	.08	.29	.22	.23	.11
Y _{3.2}		.43	.50	.55	.21	.07	.22	.19	.29	.35	.30	.16	.24
Y _{3.3}		.47	.54	.55	.25	.10	.20	.20	.31	.34	.24	.14	.21
Y _{3.4}		.47	.43	.47	.29	.17	.21	.20	.29	.34	.26	.19	.19
Y _{3.5}		.47	.48	.41	.18	.12	.19	.17	.28	.27	.35	.17	.32
Y _{3.6}		.44	.44	.44	.26	.17	.14	.26	.27	.34	.18	.25	.21
Y _{3.7}		.52	.56	.50	.21	.06	.14	.21	.19	.33	.21	.17	.21

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริมกับการบริหารวิชาการด้านการประเมินผลการเรียนรู้ในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .55$) มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การประกาศแผนการทำงานให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ สัมพันธ์กับ มีการตรวจสอบระบบการจัดการศึกษา และการจัดทำปฏิญญาบัตร รวมทั้งรับผิดชอบการประสานงานมอบปฏิญญาบัตร ($r = .56$) การให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนานักศึกษาอย่างเต็มกำลัง สัมพันธ์กับ การกำกับดูแลในการวัดและการประเมินผลการศึกษาของอาจารย์ทุกคนในหลักสูตร ($r = .55$) สัมพันธ์กับ การตรวจสอบคุณสมบัติและการรับรองผลการเรียนของนักศึกษาทุกภาคเรียน ($r = .55$) การประกาศแผนการทำงานให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ สัมพันธ์กับ มีการตรวจสอบคุณสมบัติและการรับรองผลการเรียนของนักศึกษาทุกภาคเรียน ($r = .54$) มีแผนการทำงานทางวิชาการตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา สัมพันธ์กับ มีการตรวจสอบระบบการจัดการศึกษา และการจัดทำปฏิญญาบัตร รวมทั้งรับผิดชอบการประสานงานมอบปฏิญญาบัตร ($r = .52$)

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำ กับการบริหารวิชาการด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอน ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

ตัวแปร	X	X ₁	X _{1.1}	X _{1.2}	X _{1.3}	X _{1.4}	X _{1.5}	X _{1.6}	X _{1.7}	X _{1.8}	X _{1.9}	X _{1.10}	X _{1.11}	X _{1.12}
Y ₄	.47	.31												
Y _{4.1}			.12	.15	-.01	-.02	.01	.15	.16	.10	.08	.15	.11	.02
Y _{4.2}			.28	.33	.26	.17	.20	.27	.04	.10	.17	.26	.04	-.07
Y _{4.3}			.21	.28	.26	.18	.20	.29	.07	.09	.19	.15	-.02	-.21
Y _{4.4}			.23	.26	.25	.15	.12	.29	.02	.12	.16	.16	-.10	-.09
Y _{4.5}			.15	.19	.19	.11	.01	.17	.05	.01	.07	.08	.05	.00
Y _{4.6}			.22	.23	.18	.20	.09	.27	.16	.15	.28	.26	.12	-.09
Y _{4.7}			.23	.23	.16	.20	.15	.38	.08	.12	.16	.24	.07	-.01

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำกับการบริหารวิชาการด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอนในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .31$) มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การพัฒนางานวิชาการและผลงานของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ สัมพันธ์กับ มีการเผยแพร่ความรู้ด้านประกันคุณภาพให้กับนักศึกษาและส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ ($r = .38$) การส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความรู้ทางวิชาการในการปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ สัมพันธ์กับ การร่วมจัดประชุม ทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน ($r = .33$) การพัฒนางานทางวิชาการและผลงานของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ สัมพันธ์กับ การร่วมจัดทำเอกสารหลักฐานประกอบเล่ม SAR ของหน่วยงานตามตัวบ่งชี้ที่ สกอ. และ สมศ. กำหนด ($r = .29$) สัมพันธ์กับ มีการติดตามและประเมินตนเองตามเอกสาร SAR และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในปีถัดไป ($r = .29$) การรับรู้่างานวิชาการคือศักดิ์ศรีของหน่วยงาน สัมพันธ์กับ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานประกันคุณภาพตามผลการประเมินของ สกอ. และ สมศ. ($r = .28$) การส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความรู้ทางวิชาการในการปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ สัมพันธ์กับ การร่วมจัดทำเอกสารหลักฐานประกอบเล่ม SAR ของหน่วยงานตามตัวบ่งชี้ที่ สกอ. และ สมศ. กำหนด ($r = .28$) และใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานวิชาการในสถาบัน สัมพันธ์กับ ร่วมจัดประชุม ทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน ($r = .28$)

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อกับการบริหารวิชาการด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอน ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

ตัวแปร	X ₂	X _{2.1}	X _{2.2}	X _{2.3}	X _{2.4}	X _{2.5}	X _{2.6}	X _{2.7}	X _{2.8}	X _{2.9}	X _{2.10}	X _{2.11}	X _{2.12}
Y ₄	.32												
Y _{4.1}		.22	.23	.21	.17	.22	.27	.33	.26	.20	.24	.23	.23
Y _{4.2}		.27	.13	.17	.20	.19	.14	.27	.25	.16	.19	.24	.24
Y _{4.3}		.10	.02	-.01	.01	.09	.06	.19	.14	.18	.18	.22	.18
Y _{4.4}		.14	.04	.03	.11	.06	.07	.11	.18	.22	.19	.28	.23
Y _{4.5}		.21	.24	.13	.23	.20	.16	.27	.19	.18	.16	.24	.18
Y _{4.6}		.14	.09	.13	.13	.20	.19	.17	.19	.17	.18	.18	.16
Y _{4.7}		.21	.06	.12	.21	.22	.16	.11	.16	.20	.26	.38	.26

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อกับการบริหารวิชาการด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอนในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .32$) มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การดูแลจัดอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีอย่างพอเพียงและมีคุณภาพสูง สัมพันธ์กับ มีการเผยแพร่ความรู้ด้านการประกันคุณภาพให้กับนักศึกษาและส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำการประกันคุณภาพ ($r = .38$) การมีแผนการใช้งบประมาณอย่างเพียงพอ สัมพันธ์กับ การร่วมทำแผนกลยุทธ์ของวิชาการสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์สถาบันและภารกิจของอุดมศึกษา ($r = .33$) การดูแลจัดอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีอย่างพอเพียงและมีคุณภาพสูง สัมพันธ์กับ การติดตามและประเมินตนเองตามเอกสาร SAR และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในปีถัดไป ($r = .28$) มีแผนการใช้งบประมาณอย่างเพียงพอ สัมพันธ์กับ ร่วมจัดประชุม ทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน ($r = .27$) สัมพันธ์กับ มีการประสานงานกับฝ่ายประกันคุณภาพของสถาบันและคณะสาขาวิชาในการพัฒนางานคุณภาพวิชาการ ($r = .27$) การให้ขวัญและกำลังใจและแนะนำทางก้าวหน้าอยู่เสมอ สัมพันธ์กับ การร่วมทำแผนกลยุทธ์ของวิชาการสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์สถาบันและภารกิจของอุดมศึกษา ($r = .27$) การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรอย่างเป็นระบบเชื่อถือได้ สัมพันธ์กับ การร่วมจัดประชุม ทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน ($r = .27$)

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริมกับการบริหารวิชาการ ด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอน ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

ตัวแปร	X ₃	X _{3.1}	X _{3.2}	X _{3.3}	X _{3.4}	X _{3.5}	X _{3.6}	X _{3.7}	X _{3.8}	X _{3.9}	X _{3.10}	X _{3.11}	X _{3.12}
Y ₄	.52												
Y _{4.1}		.38	.31	.25	.17	.28	.32	.30	.29	.22	.21	.17	.17
Y _{4.2}		.44	.55	.40	.21	.10	.20	.28	.27	.26	.15	.18	.14
Y _{4.3}		.45	.43	.38	.18	.07	.14	.27	.24	.24	.09	.17	.20
Y _{4.4}		.41	.45	.34	.21	.19	.18	.20	.22	.30	.23	.21	.15
Y _{4.5}		.27	.33	.18	.30	.22	.06	.28	.23	.10	.16	.17	.13
Y _{4.6}		.42	.42	.44	.22	.14	.18	.25	.15	.28	.24	.19	.10
Y _{4.7}		.40	.40	.36	.10	.12	.14	.29	.22	.32	.27	.29	.23

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริมกับการบริหารวิชาการด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอนในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .52$) มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การประกาศแผนการทำงานให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ สัมพันธ์กับ การร่วมจัดประชุม ทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน ($r = .55$) สัมพันธ์กับ มีการติดตามและประเมินตนเองตามเอกสาร SAR และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในปีถัดไป ($r = .45$) มีแผนการทำงานทางวิชาการตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา สัมพันธ์กับการร่วมจัดทำเอกสารหลักฐานประกอบเล่ม SAR ของหน่วยงานตามตัวบ่งชี้ที่ สกอ. และ สมศ. กำหนด ($r = .45$) สัมพันธ์กับ การร่วมจัดประชุมทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน ($r = .44$) การให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนานักศึกษาอย่างเต็มกำลัง สัมพันธ์กับ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานประกันคุณภาพตามผลการประเมินของ สกอ. และ สมศ. ($r = .44$)

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำ กับการบริหารวิชาการด้านการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมมิตร

ตัวแปร	X	X ₁	X _{1.1}	X _{1.2}	X _{1.3}	X _{1.4}	X _{1.5}	X _{1.6}	X _{1.7}	X _{1.8}	X _{1.9}	X _{1.10}	X _{1.11}	X _{1.12}
Y ₅	.59	.32												
Y _{5.1}			.28	.19	.08	.17	.06	.30	.24	.18	.15	.06	.13	.19
Y _{5.2}			.36	.30	.21	.29	.33	.48	.24	.30	.32	.30	.23	.04
Y _{5.3}			.35	.29	.17	.15	.24	.37	.18	.20	.29	.20	.06	-.06
Y _{5.4}			.05	.05	.00	.01	.06	.27	.07	.18	.11	.04	.03	.07
Y _{5.5}			-.04	-.05	-.07	-.08	.00	.19	.16	.08	.06	.06	.10	.18
Y _{5.6}			.04	-.01	-.11	-.03	.05	.18	.01	.04	.13	.04	.04	.15
Y _{5.7}			.15	.04	.01	-.02	.12	.27	.08	.11	.09	.08	.06	.20

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำกับการบริหารวิชาการด้านการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .32$) มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การพัฒนางานวิชาการและผลงานของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ สัมพันธ์กับ การกำกับติดตามการดำเนินงานและรายงานสรุปผลคุณภาพการบริหารวิชาการต่อผู้บริหารสถาบัน ($r = .48$) สัมพันธ์กับ การปรับระบบการทำงานวิชาการตามระบบ TQF ของ สกอ. และมาตรฐานบัณฑิตของสภาวิชาชีพ ($r = .37$) การใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานวิชาการในสถาบัน สัมพันธ์กับ การกำกับติดตามการดำเนินงานและรายงานสรุปผลคุณภาพการบริหารวิชาการต่อผู้บริหารสถาบัน ($r = .36$) สัมพันธ์กับ การปรับระบบการทำงานวิชาการตามระบบ TQF ของ สกอ. และมาตรฐานบัณฑิตของสภาวิชาชีพ ($r = .35$) การให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากกว่างานอื่น สัมพันธ์กับ การกำกับติดตามการดำเนินงานและรายงานสรุปผลคุณภาพการบริหารวิชาการต่อผู้บริหารสถาบัน ($r = .33$)

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อกับการบริหารวิชาการด้านการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

ตัวแปร	X ₂	X _{2.1}	X _{2.2}	X _{2.3}	X _{2.4}	X _{2.5}	X _{2.6}	X _{2.7}	X _{2.8}	X _{2.9}	X _{2.10}	X _{2.11}	X _{2.12}
Y ₅	.44												
Y _{5.1}		.15	.12	.08	.20	.10	.11	.29	.21	.37	.30	.36	.44
Y _{5.2}		.19	-.03	.12	.18	.14	.07	.28	.23	.41	.39	.38	.39
Y _{5.3}		.12	-.07	.06	.04	.10	.07	.17	.15	.23	.25	.25	.21
Y _{5.4}		.17	-.01	.04	.17	.18	.14	.19	.19	.33	.40	.49	.40
Y _{5.5}		.25	.14	.10	.21	.28	.27	.19	.20	.32	.38	.45	.36
Y _{5.6}		.14	.04	.06	.17	.25	.17	.12	.22	.39	.47	.47	.44
Y _{5.7}		.29	.16	.21	.27	.26	.24	.22	.28	.40	.45	.43	.41

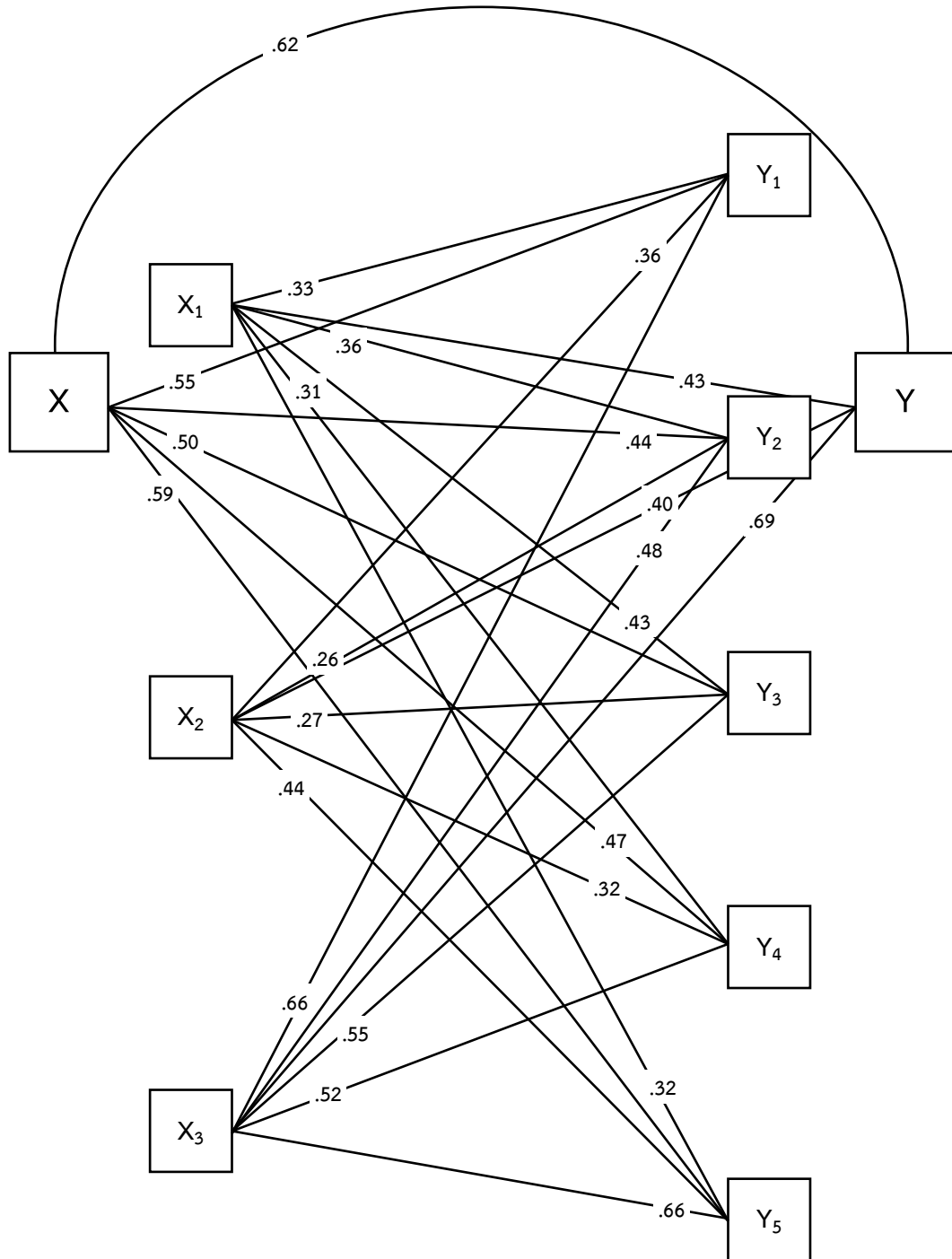
จากตารางที่ 4.14 พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อกับการบริหารวิชาการด้านการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .44$) มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การดูแลจัดอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีอย่างพอเพียงและมีคุณภาพสูง สัมพันธ์กับ มีการประชุมอบรมส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผ่านระบบ e-learning, e-book ฯลฯ ($r = .49$) สัมพันธ์กับ มีการพัฒนาระบบงานธุรการ สารบรรณ งบประมาณ และพัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เพียงพอต่อการพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าและทันสมัย ($r = .47$) การจัดห้องอาหาร ห้องน้ำ สนามกีฬา และห้องสมุดอย่างพอเพียง ให้เกิดความสะดวกต่อผู้เรียนและผู้สอน สัมพันธ์กับ มีการพัฒนาระบบงานธุรการ สารบรรณ งบประมาณ และพัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เพียงพอต่อการพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าและทันสมัย ($r = .47$) สัมพันธ์กับ การทำวิจัยเพื่อประเมินงานวิชาการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการบริหารวิชาการเป็นประจำ ($r = .45$) และการดูแลจัดการอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีอย่างพอเพียงและมีคุณภาพสูง สัมพันธ์กับ มีการจัดบอร์ดนิทรรศการ จัดทำเอกสารเผยแพร่ และส่งเสริมงานวิจัย การผลิตตำราทางวิชาการ และเอกสารประกอบการสอน ($r = .45$)

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริม กับการบริหารวิชาการ ด้านการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมมิตร

ตัวแปร	X ₃	X _{3.1}	X _{3.2}	X _{3.3}	X _{3.4}	X _{3.5}	X _{3.6}	X _{3.7}	X _{3.8}	X _{3.9}	X _{3.10}	X _{3.11}	X _{3.12}
Y ₅	.66												
Y _{5.1}		.23	.27	.25	.21	.27	.21	.25	.31	.21	.25	.22	.20
Y _{5.2}		.38	.40	.40	.12	.14	.25	.24	.27	.39	.29	.23	.33
Y _{5.3}		.39	.47	.41	.20	.15	.27	.26	.32	.37	.39	.20	.32
Y _{5.4}		.28	.24	.21	.16	.29	.26	.27	.30	.23	.37	.28	.49
Y _{5.5}		.24	.20	.19	.21	.30	.32	.31	.31	.24	.42	.35	.45
Y _{5.6}		.26	.25	.25	.21	.31	.40	.29	.36	.27	.51	.28	.50
Y _{5.7}		.24	.16	.19	.18	.38	.34	.31	.33	.25	.30	.32	.44

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริมกับการบริหารวิชาการด้านการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .44$) ที่มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ ผู้นำชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนร่วมในงานวิชาการของสถาบัน สัมพันธ์กับ มีการพัฒนาระบบงานธุรการ สารบรรณ งบประมาณ และพัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เพียงพอต่อการพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าและทันสมัย ($r = .51$) ผู้ปกครองและประชาชนมีส่วนร่วมในงานวิชาการของสถาบัน สัมพันธ์กับ มีการพัฒนาระบบงานธุรการ สารบรรณ งบประมาณ และพัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เพียงพอต่อการพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าและทันสมัย ($r = .50$) สัมพันธ์กับ มีการประชุมอบรมส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผ่านระบบ e-learning, e-book ฯลฯ ($r = .49$) การประกาศแผนการทำงานให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างชัดเจนโปร่งใสและตรวจสอบได้ สัมพันธ์กับ การปรับระบบการทำงานวิชาการตามระบบ TQF ของ สกอ. และมาตรฐานบัณฑิตของสภาวิชาชีพ ($r = .47$) ผู้ปกครองและประชาชน มีส่วนร่วมในงานวิชาการของสถาบัน สัมพันธ์กับ มีการจัดบอร์ดนิทรรศการ จัดทำเอกสารเผยแพร่ และส่งเสริมงานวิจัย การผลิตตำราทางวิชาการ และเอกสารประกอบการสอน ($r = .45$)

ที่น่าสนใจคือ ปัจจัยเสริมมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการทางบวกในระดับมากเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ปัจจัยเสริมสัมพันธ์กับการวางแผนการรับนักศึกษาและการผลิตบัณฑิตกับการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการ ดังแสดงเป็นภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา
เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับของปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือ
ทางวิชาการเบญจมิตร**

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “เพื่อศึกษาระดับปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร” นั้นปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.16 ระดับปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

ข้อที่	ปัจจัยส่งเสริม	ระดับการปฏิบัติ				
		n	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับที่
	ปัจจัยส่งเสริม (X)	168	4.29	0.30	มาก	-
	1. ปัจจัยนำ (X_1)	168	4.46	0.31	มาก	1
X _{1.1}	ท่านใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานวิชาการในสถาบัน	168	4.58	0.53	มากที่สุด	3
X _{1.2}	ท่านส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความรู้ทางวิชาการในการปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ	168	4.54	0.53	มากที่สุด	4
X _{1.3}	ท่านคิดว่างานวิชาการมีความสำคัญมากต่อการจัดการระดับอุดมศึกษา	168	4.68	0.49	มากที่สุด	1
X _{1.4}	ท่านรู้สึกว่างานวิชาการมีประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบันและประเทศชาติมาก	168	4.66	0.47	มากที่สุด	2
X _{1.5}	ท่านให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากกว่างานอื่น	168	4.45	0.54	มาก	7
X _{1.6}	ท่านพัฒนางานวิชาการและผลงานของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ	168	4.45	0.58	มาก	7
X _{1.7}	ท่านเชื่อว่าคุณภาพงานวิชาการคือคุณภาพของสถาบัน	168	4.54	0.50	มากที่สุด	4
X _{1.8}	ท่านเชื่อว่างานวิชาการคือการสร้างความก้าวหน้าของหน่วยงาน	168	4.50	0.50	มาก	6
X _{1.9}	ท่านรับรู้ว่างานวิชาการคือศักดิ์ศรีของหน่วยงาน	168	4.45	0.52	มาก	7
X _{1.10}	ท่านรับรู้ว่างานวิชาการจะสร้างชื่อเสียงให้หน่วยงาน	168	4.53	0.57	มากที่สุด	5
X _{1.11}	ท่านคิดว่าสภาพสังคมรอบสถาบันมีผลต่องานวิชาการ	168	4.20	0.60	มาก	8
X _{1.12}	ท่านคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประชาชนมีผลต่องานวิชาการ	168	4.03	0.74	มาก	9

ตารางที่ 4.16 ระดับปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
เบญจมิตร (ต่อ)

ข้อที่	ปัจจัยส่งเสริม	ระดับการปฏิบัติ				
		n	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับที่
	2. ปัจจัยเอื้อ (X_2)	168	4.18	0.46	มาก	3
X _{2.1}	ท่านสรรหาและคัดเลือกบุคลากรอย่างเป็นระบบ เชื่อถือได้	168	4.33	0.60	มาก	1
X _{2.2}	ท่านเน้นระบบการคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพสูงมาทำงาน	168	4.16	0.64	มาก	6
X _{2.3}	ท่านใช้ทรัพยากรบุคคลตรงตามความสามารถ และ ความถนัด	168	4.30	0.57	มาก	3
X _{2.4}	ท่านใช้ทรัพยากรบุคคลอย่างคุ้มค่าและมี ประสิทธิภาพ	168	4.33	0.53	มาก	1
X _{2.5}	ท่านให้การดูแลรักษาบุคลากรทางวิชาการเป็นอย่างดี	168	4.26	0.58	มาก	4
X _{2.6}	ท่านให้ขวัญกำลังใจและแนะนำทางก้าวหน้าอยู่เสมอ	168	4.32	0.59	มาก	2
X _{2.7}	ท่านมีแผนการใช้งบประมาณอย่างเพียงพอ	168	4.17	0.56	มาก	5
X _{2.8}	ท่านมีระบบระเบียบการใช้งบประมาณและการ ติดตามผลอย่างใกล้ชิด	168	4.17	0.56	มาก	5
X _{2.9}	ท่านจัดอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องฝึกประสบการณ์ ด้านวิชาการต่าง ๆ	168	4.08	0.60	มาก	7
X _{2.10}	ท่านจัดห้องอาหาร ห้องน้ำ สนามกีฬา และห้องสมุด อย่างพอเพียงให้เกิดความสะดวกต่อผู้เรียนและผู้สอน	168	4.01	0.59	มาก	9
X _{2.11}	ท่านดูแลจัดการอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยี อย่างพอเพียง และมีคุณภาพสูง	168	4.05	0.57	มาก	8
X _{2.12}	ท่านจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์ในการทำงานวิชาการอย่าง พอเพียงและทันสมัยอยู่เสมอ	168	4.08	0.58	มาก	7
	3. ปัจจัยเสริม (X_3)	168	4.24	0.36	มาก	2
X _{3.1}	ท่านมีแผนการทำงานทางวิชาการตามพันธกิจ สถาบันอุดมศึกษา	168	4.45	0.52	มาก	1
X _{3.2}	ท่านประกาศแผนการทำงานให้บุคลากรทุกคนทราบ อย่างชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้	168	4.43	0.54	มาก	2
X _{3.3}	ท่านให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านวิชาการ เพื่อพัฒนานักศึกษาอย่างเต็มกำลัง	168	4.45	0.51	มาก	1

ตารางที่ 4.16 ระดับปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
เบญจมิตร (ต่อ)

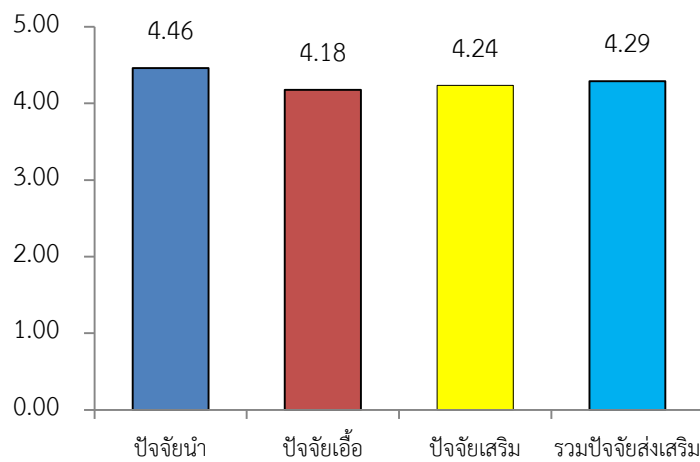
ข้อที่	ปัจจัยส่งเสริม	ระดับการปฏิบัติ				
		n	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับที่
X _{3.4}	ท่านติดตามผลการดำเนินงานทางวิชาการเพื่อพัฒนางาน อยู่เสมอ	168	4.30	0.53	มาก	4
X _{3.5}	ท่านแจ้งเรื่องการให้รางวัล และการลงโทษในการ ทำงานวิชาการให้ทุกคนรับทราบได้	168	3.98	0.70	มาก	10
X _{3.6}	ท่านติดตามผลการประเมินงาน มีการให้รางวัลและการ ลงโทษทุกปี	168	4.10	0.65	มาก	8
X _{3.7}	ท่านส่งเสริมการยึดมั่นในกฎ ระเบียบ วินัย และ ข้อบังคับในการทำงานเป็นแบบอย่างที่ดี	168	4.23	0.50	มาก	6
X _{3.8}	ท่านเปิดโอกาสให้บุคลากรรับทราบกฎ ระเบียบ วินัย และข้อบังคับในการทำงานในหลายช่องทาง	168	4.27	0.53	มาก	5
X _{3.9}	ผู้บริหารมีส่วนร่วมคิดกับบุคลากรในการจัดงานและ กิจกรรมด้านวิชาการ	168	4.40	0.57	มาก	3
X _{3.10}	ผู้นำชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ของสถาบัน	168	4.10	0.60	มาก	8
X _{3.11}	อาจารย์และนักศึกษามีส่วนร่วมในงานวิชาการของ สถาบัน	168	4.17	0.59	มาก	7
X _{3.12}	ผู้ปกครองและประชาชน มีส่วนร่วมในงานวิชาการ ของสถาบัน	168	3.99	0.66	มาก	9

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ระดับการปฏิบัติงานโดยใช้ปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษา
เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงจากมากที่สุดลงมา ได้แก่ ปัจจัยนำ ($\bar{X} = 4.46$)
ปัจจัยเสริม ($\bar{X} = 4.24$) และปัจจัยเอื้อ ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า

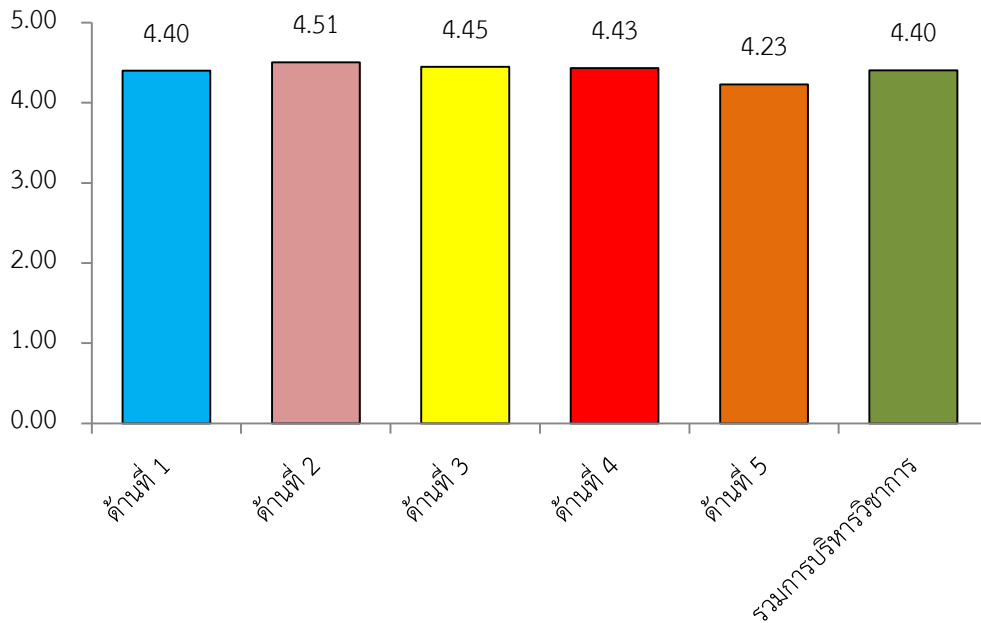
ด้านปัจจัยนำ ตัวชี้วัดที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ ได้แก่
คิดว่างานวิชาการมีความสำคัญมากต่อการจัดการระดับอุดมศึกษา ($\bar{X} = 4.68$) รู้สึกว่างานวิชาการมี
ประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบันและประเทศชาติมาก ($\bar{X} = 4.66$) ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานวิชาการ
ในสถาบัน ($\bar{X} = 4.58$) ส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความรู้ทางวิชาการในการปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ
($\bar{X} = 4.54$) รับรู้ว่าการวิชาการจะสร้างชื่อเสียงให้หน่วยงาน ($\bar{X} = 4.53$)

ด้านปัจจัยเอื้อ ตัวชี้วัดที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ ได้แก่ สรรหาและคัดเลือกบุคลากรอย่างเป็นระบบเชื่อถือได้ ($\bar{X} = 4.33$) ใช้ทรัพยากรบุคคลอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.33$) ให้ขวัญกำลังใจและแนะนำทางก้าวหน้าอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.32$) ใช้ทรัพยากรบุคคลตรงตามความสามารถ และความถนัด ($\bar{X} = 4.30$) ให้การดูแลรักษาบุคลากรทางวิชาการเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.26$)

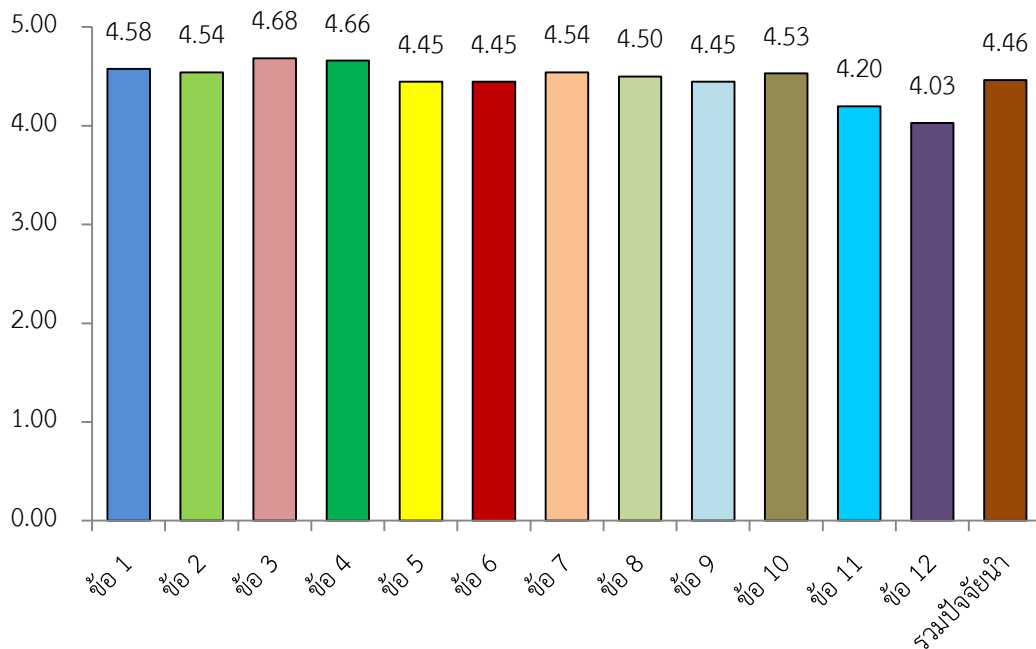
ด้านปัจจัยเสริม ตัวชี้วัดที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ ได้แก่ มีแผนการทำงานทางวิชาการตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา ($\bar{X} = 4.45$) ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนานักศึกษาอย่างเต็มกำลัง ($\bar{X} = 4.45$) ประกาศแผนการทำงานให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 4.43$) ผู้บริหารมีส่วนร่วมคิดกับบุคลากรในการจัดงานและกิจกรรมด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.40$) ติดตามผลการทำงานทางวิชาการเพื่อพัฒนางานอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.30$) ดังแสดงเป็นภาพต่อไปนี้

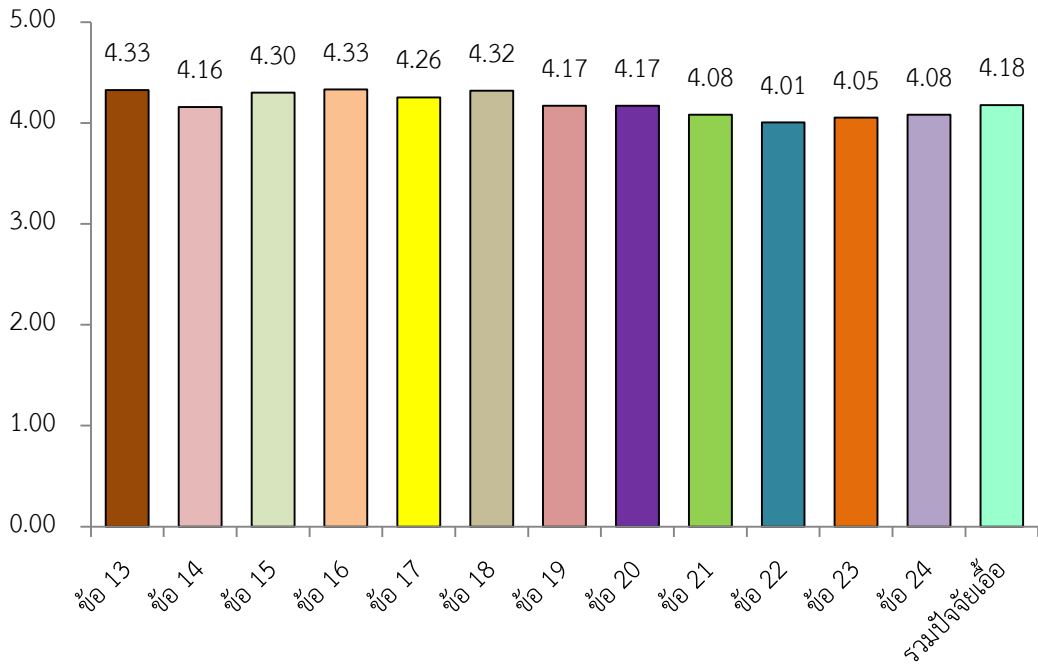
ภาพที่ 4.2 แสดงระดับปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เบญจมิตร ในภาพรวม

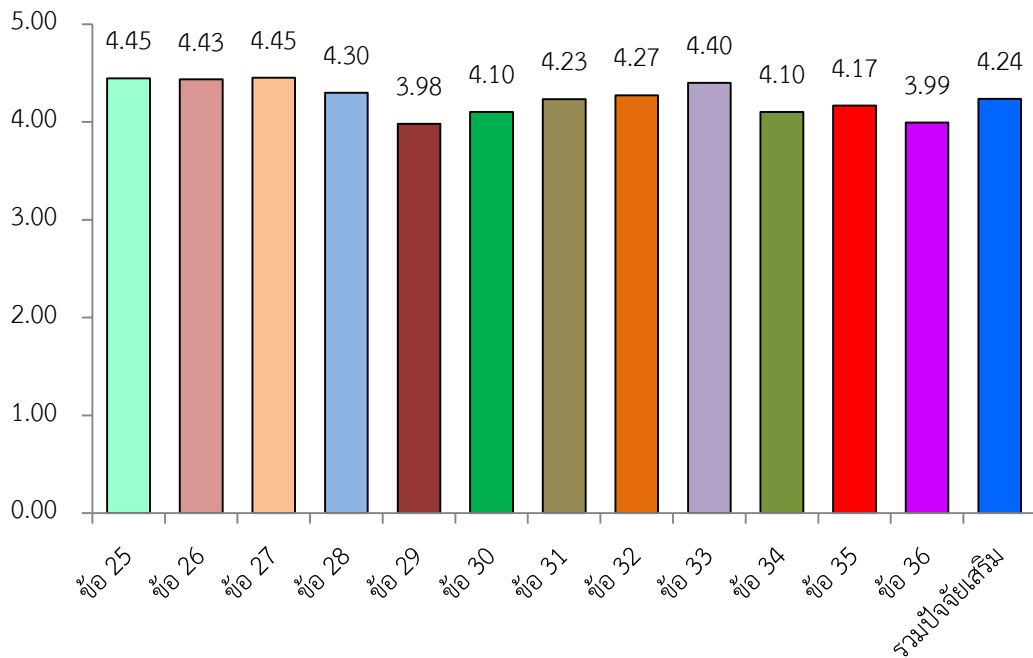
ภาพที่ 4.3 แสดงระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
เบญจมิตร ในภาพรวม

ภาพที่ 4.4 แสดงระดับปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
เบญจมิตร ด้านปัจจัยนำ

ภาพที่ 4.5 แสดงระดับปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
เบญจมิตร ด้านปัจจัยเอื้อ

ภาพที่ 4.6 แสดงระดับปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
เบญจมิตร ด้านปัจจัยเสริม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับของการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “เพื่อศึกษาระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร” นั้นปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.17 ระดับของการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

ข้อที่	การบริหารวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		n	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับที่
	การบริหารวิชาการ (Y)	168	4.40	0.37	มาก	
	1. การวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต (Y ₁)	168	4.40	0.45	มาก	4
Y _{1.1}	มีการทำแผนงาน โครงการ ปฏิทิน ปฏิบัติงาน ทางวิชาการ	168	4.45	0.59	มาก	3
Y _{1.2}	มีการประชาสัมพันธ์ งานวิชาการ และการรับนักศึกษา	168	4.40	0.57	มาก	4
Y _{1.3}	มีการรับสมัคร การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา และบันทึกข้อมูลในระบบ	168	4.45	0.59	มาก	3
Y _{1.4}	มีการทำทะเบียนประวัติ บัตรประจำตัว และงานเอกสารของนักศึกษา	168	4.53	0.54	มากที่สุด	1
Y _{1.5}	มีการจัดการปฐมนิเทศ และปัจฉิมนิเทศ นักศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี	168	4.51	0.62	มากที่สุด	2
Y _{1.6}	มีการให้บริการแก่คณาจารย์ด้านการผลิตตำรา เอกสารเพื่อจัดการเรียนการสอน	168	4.25	0.63	มาก	5
Y _{1.7}	มีการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคมรอบ ๆ สถาบันอย่างกว้างขวาง เพื่อสร้างประสบการณ์การพัฒนาแก่บัณฑิต	168	4.22	0.56	มาก	6
	2. การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Y ₂)	168	4.51	0.49	มากที่สุด	1
Y _{2.1}	มีการบริหารหลักสูตร การพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวหน้า ทันสมัย	168	4.47	0.54	มาก	5
Y _{2.2}	มีการเปิดดำเนินการและปิดหลักสูตรตามระเบียบของ สกอ.	168	4.54	0.53	มากที่สุด	1

ตารางที่ 4.17 ระดับของการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
เบญจมิตร (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		n	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับที่
Y _{2.3}	มีการจัดรายวิชาเรียนตามหลักสูตรของคณะ และสาขาวิชาตามมาตรฐานของสภาวิชาชีพ และมาตรฐาน TQF.	168	4.54	0.55	มากที่สุด	1
Y _{2.4}	มีการจัดอาจารย์ผู้สอน และกิจกรรมทางวิชาการที่เหมาะสมกับหลักสูตร	168	4.49	0.54	มาก	4
Y _{2.5}	มีการจัดตารางเรียน ตารางสอน ประสานงานด้านการเรียนการสอน กับคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้มีการเชิญมาเป็นวิทยากร	168	4.52	0.55	มากที่สุด	3
Y _{2.6}	มีการเทียบโอนและยกเว้นการเรียนรายวิชา การเพิ่มถอนวิชาตามระเบียบของ สกอ.	168	4.53	0.58	มากที่สุด	2
Y _{2.7}	มีการขึ้นทะเบียนนักศึกษา การจบการศึกษาของนักศึกษาการทำเอกสารรับรองการจบการศึกษาที่เป็นไปตามข้อกำหนด	168	4.53	0.56	มากที่สุด	2
	3. การประเมินผลการเรียนรู้ (Y₃)	168	4.45	0.48	มาก	2
Y _{3.1}	ท่านติดตามผลการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนการสอนเป็นประจำ	168	4.44	0.54	มาก	4
Y _{3.2}	ท่านกำกับดูแลในการวัด และการประเมินผลการศึกษาของอาจารย์ทุกคนในหลักสูตร	168	4.40	0.56	มาก	5
Y _{3.3}	มีการตรวจสอบคุณสมบัติและการรับรองผลการเรียนของนักศึกษาทุกภาคเรียน	168	4.49	0.54	มาก	2
Y _{3.4}	มีการจัดทำตารางสอบ จัดกรรมการคุมสอบ และการประสานการสอบ ควบคุมดูแลการดำเนินการประเมินผลหลายรูปแบบ	168	4.50	0.51	มาก	1
Y _{3.5}	มีการดำเนินการจัดสอบ อุปกรณ์ และเอกสารการสอบอย่างเป็นระบบ และแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ	168	4.41	0.57	มาก	6
Y _{3.6}	มีการบันทึกคะแนนผลการสอบ ตรวจสอบผลคะแนนการประกาศผล และการรับรองผลการเรียนของนักศึกษา ตามข้อกำหนด	168	4.49	0.55	มาก	2
Y _{3.7}	มีการตรวจสอบระบบ การจัดการศึกษา และการจัดทำปริญญาบัตร รวมทั้งรับผิดชอบการประสานงานมอบปริญญาบัตร	168	4.48	0.57	มาก	3

ตารางที่ 4.17 ระดับของการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
เบญจมิตร (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		n	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับที่
	4. การประกันคุณภาพการเรียนการสอน (Y_4)	168	4.43	0.42	มาก	3
Y _{4.1}	ร่วมทำแผนกลยุทธ์ของวิชาการ สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์สถาบัน และภารกิจของอุดมศึกษา	168	4.35	0.54	มาก	6
Y _{4.2}	ร่วมจัดประชุมทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน	168	4.52	0.55	มากที่สุด	2
Y _{4.3}	ร่วมจัดทำเอกสารหลักฐานประกอบเล่ม SAR ของหน่วยงานตามตัวบ่งชี้ที่ สกอ. และ สมศ. กำหนด	168	4.54	0.53	มากที่สุด	1
Y _{4.4}	มีการติดตาม และประเมินตนเองตามเอกสาร SAR และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในปีถัดไป	168	4.48	0.56	มาก	3
Y _{4.5}	มีการประสานงานกับฝ่ายประกันคุณภาพของสถาบัน และคณะ สาขาวิชา ในการพัฒนางานคุณภาพงานวิชาการ	168	4.33	0.53	มาก	7
Y _{4.6}	มีการปรับปรุง และพัฒนาการทำงานประกันคุณภาพตามผลการประเมินของ สกอ. และ สมศ.	168	4.44	0.58	มาก	4
Y _{4.7}	มีการเผยแพร่ความรู้ด้านการประกันคุณภาพให้กับนักศึกษา และส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำการประกันคุณภาพ	168	4.39	0.57	มาก	5
	5. การพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ (Y_5)	168	4.23	0.44	มาก	5
Y _{5.1}	ท่านประชุมคณะกรรมการวิชาการ เพื่อพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่องทุกปี	168	4.29	0.56	มาก	3
Y _{5.2}	ท่านกำกับติดตามการดำเนินงาน และรายงานสรุปผลคุณภาพการบริหารวิชาการต่อผู้บริหารสถาบัน	168	4.40	0.56	มาก	2
Y _{5.3}	มีการปรับระบบการทำงานวิชาการตามระบบ TQF ของ สกอ. และมาตรฐานบัณฑิตของสภาวิชาชีพ	168	4.44	0.59	มาก	1
Y _{5.4}	มีการประชุมอบรม ส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ผ่านระบบ e-learning, e-book ฯลฯ	168	4.17	0.68	มาก	4

ตารางที่ 4.17 ระดับของการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
เบญจมิตร (ต่อ)

ข้อที่	การบริหารวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		n	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับที่
Y _{5.5}	มีการจัดบอร์ดนิทรรศการ จัดทำเอกสารเผยแพร่ และส่งเสริมงานวิจัย การผลิตตำราทางวิชาการ และเอกสารประกอบการสอน	168	4.11	0.61	มาก	6
Y _{5.6}	มีการพัฒนาระบบงานธุรการ สารบรรณ งบประมาณ และพัสดุครุภัณฑ์ให้เพียงพอต่อการพัฒนางาน วิชาการให้ก้าวหน้าและทันสมัย	168	4.08	0.60	มาก	7
Y _{5.7}	ทำวิจัยเพื่อประเมินงานวิชาการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการบริหารวิชาการเป็นประจำ	168	4.12	0.63	มาก	5

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงจากมากที่สุดลงมา ได้แก่ การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.51$) การประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.45$) การประกันคุณภาพการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.43$) การวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต ($\bar{X} = 4.40$) และการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า

ด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต ตัวชี้วัดที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ ได้แก่ มีการทำทะเบียนประวัติ บัตรประจำตัว และงานเอกสารของนักศึกษา ($\bar{X} = 4.53$) มีการจัดการปฐมนิเทศ และปัจฉิมนิเทศ นักศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ($\bar{X} = 4.51$) มีการทำแผนงาน โครงการ ปฏิทิน ปฏิบัติงาน ทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.45$) มีการรับสมัคร การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา และบันทึกข้อมูลในระบบ ($\bar{X} = 4.45$) มีการประชาสัมพันธ์ งานวิชาการ และการรับนักศึกษา ($\bar{X} = 4.40$)

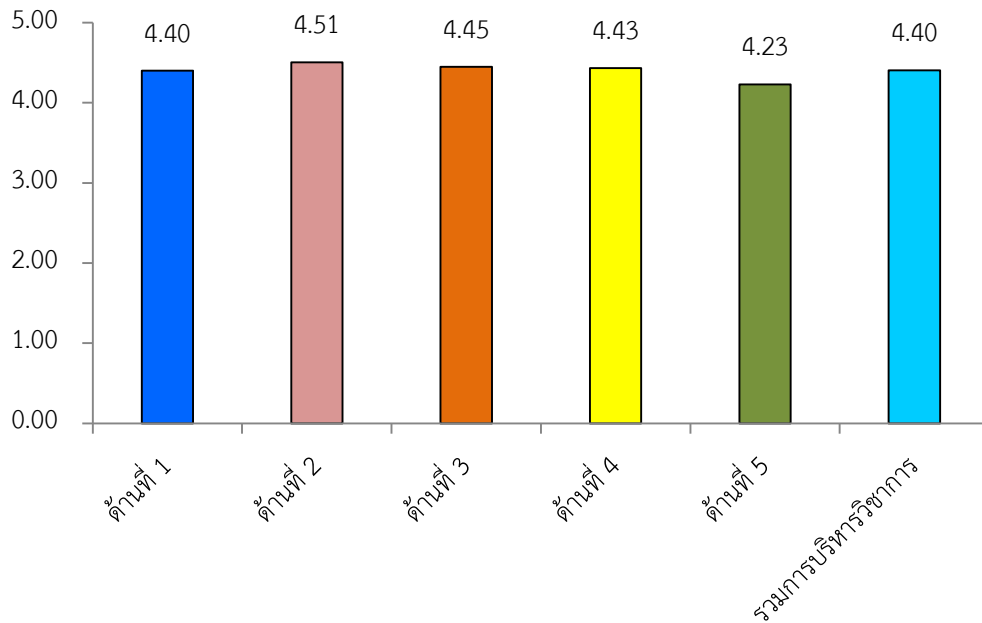
ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตัวชี้วัดที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ ได้แก่ มีการเปิดดำเนินการและปิดหลักสูตรตามระเบียบของ สกอ. ($\bar{X} = 4.54$) มีการจัดรายวิชาเรียนตามหลักสูตรของคณะ และสาขา วิชาตามมาตรฐานของสภาวิชาชีพ และมาตรฐาน TQF. ($\bar{X} = 4.54$) มีการเทียบโอนและยกเว้นการเรียนรายวิชา การเพิ่มถอนวิชาตามระเบียบของ สกอ. ($\bar{X} = 4.53$) มีการขึ้นทะเบียนนักศึกษา การจบการศึกษาของ

นักศึกษาการทำเอกสารรับรองการจบการศึกษาที่เป็นไปตามข้อกำหนด ($\bar{X} = 4.53$) มีการจัดตารางเรียน ตารางสอน ประสานงานด้านการเรียนการสอน กับคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้มีการเชิญมาเป็นวิทยากร ($\bar{X} = 4.52$)

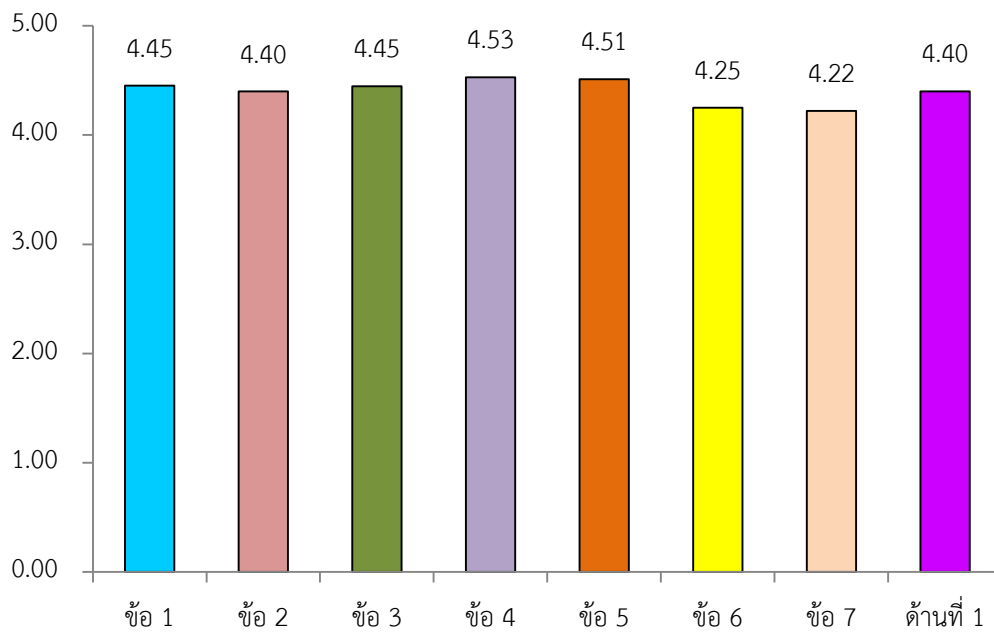
ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ตัวชี้วัดที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ ได้แก่ มีการจัดทำตารางสอบ จัดกรรมการคุมสอบ และการประสานการสอบ ควบคุมดูแลการดำเนินการประเมินผลหลายรูปแบบ ($\bar{X} = 4.50$) มีการตรวจสอบคุณสมบัติและการรับรองผลการเรียนของนักศึกษาทุกภาคเรียน ($\bar{X} = 4.49$) มีการบันทึกคะแนนผลการสอบ ตรวจสอบผลคะแนนการประกาศผล และการรับรองผลการเรียนของนักศึกษา ตามข้อกำหนด ($\bar{X} = 4.49$) มีการตรวจสอบระบบ การจัดการศึกษา และการจัดทำปฏิญญาบัตร รวมทั้งรับผิดชอบการประสานงานมอบปฏิญญาบัตร ($\bar{X} = 4.48$) ติดตามผลการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนการสอนเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.44$)

ด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอน ตัวชี้วัดที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ ได้แก่ ร่วมจัดทำเอกสารหลักฐานประกอบเล่ม SAR ของหน่วยงานตามตัวบ่งชี้ที่ สกอ. และ สมศ. กำหนด ($\bar{X} = 4.54$) ร่วมจัดประชุมทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.52$) มีการติดตาม และประเมินตนเองตามเอกสาร SAR และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในปีถัดไป ($\bar{X} = 4.48$) มีการปรับปรุง และพัฒนาการทำงานประกันคุณภาพตามผลการประเมินของ สกอ. และ สมศ. ($\bar{X} = 4.44$) มีการเผยแพร่ความรู้ด้านการประกันคุณภาพให้กับนักศึกษา และส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำการประกันคุณภาพ ($\bar{X} = 4.39$)

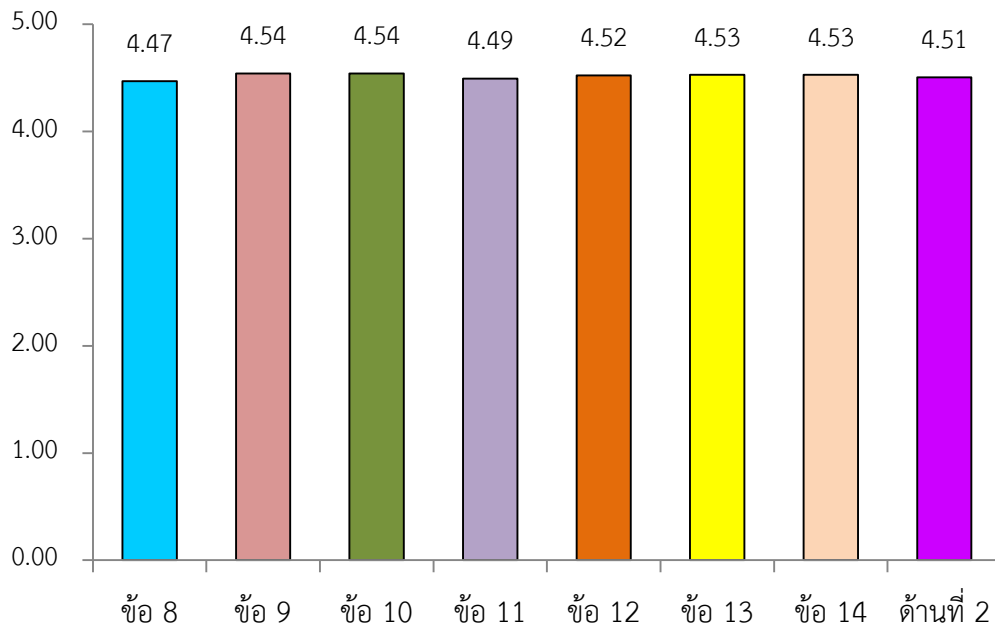
ด้านการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ ตัวชี้วัดที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ ได้แก่ มีการปรับระบบการทำงานวิชาการตามระบบ TQF ของ สกอ. และมาตรฐานบัณฑิตของสภาวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.44$) กำกับติดตามการดำเนินงาน และรายงานสรุปผลคุณภาพการบริหารวิชาการต่อผู้บริหารสถาบัน ($\bar{X} = 4.40$) ประชุมคณะกรรมการวิชาการ เพื่อพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่องทุกปี ($\bar{X} = 4.29$) มีการประชุมอบรม ส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ผ่านระบบ e-Learning, e-Book ฯลฯ ($\bar{X} = 4.17$) ทำวิจัยเพื่อประเมินงานวิชาการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการบริหารวิชาการเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.12$) ดังแสดงเป็นภาพต่อไปนี้

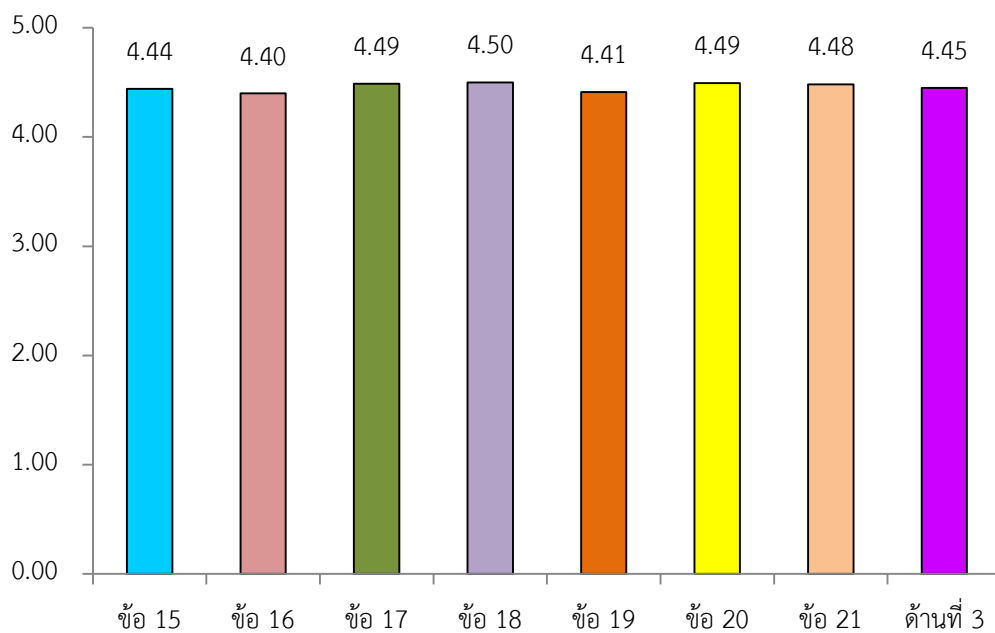
ภาพที่ 4.7 แสดงระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
เบญจมิตร ในภาพรวม

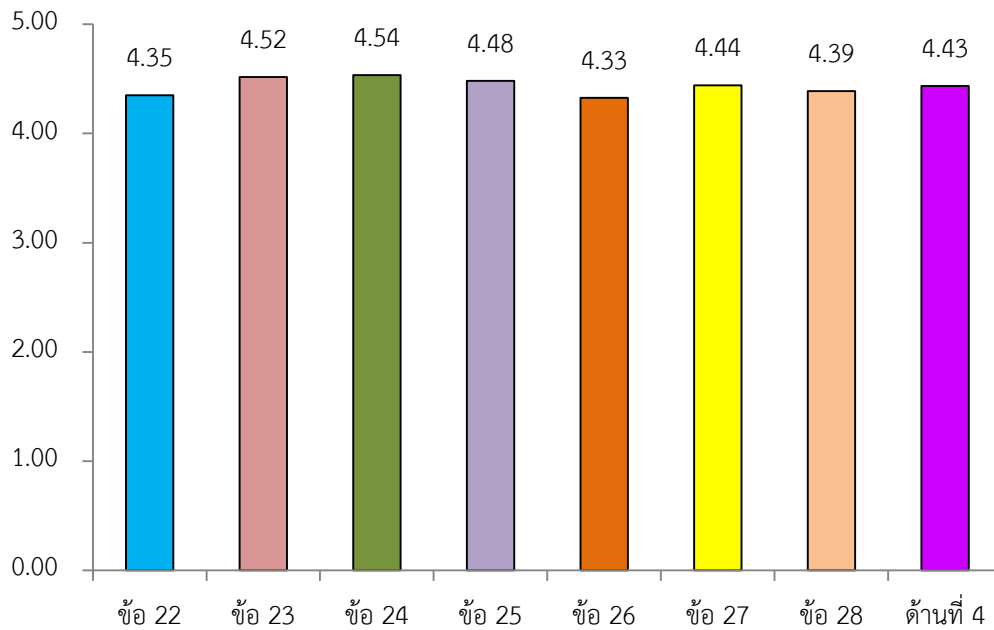
ภาพที่ 4.8 แสดงระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
เบญจมิตร ด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต

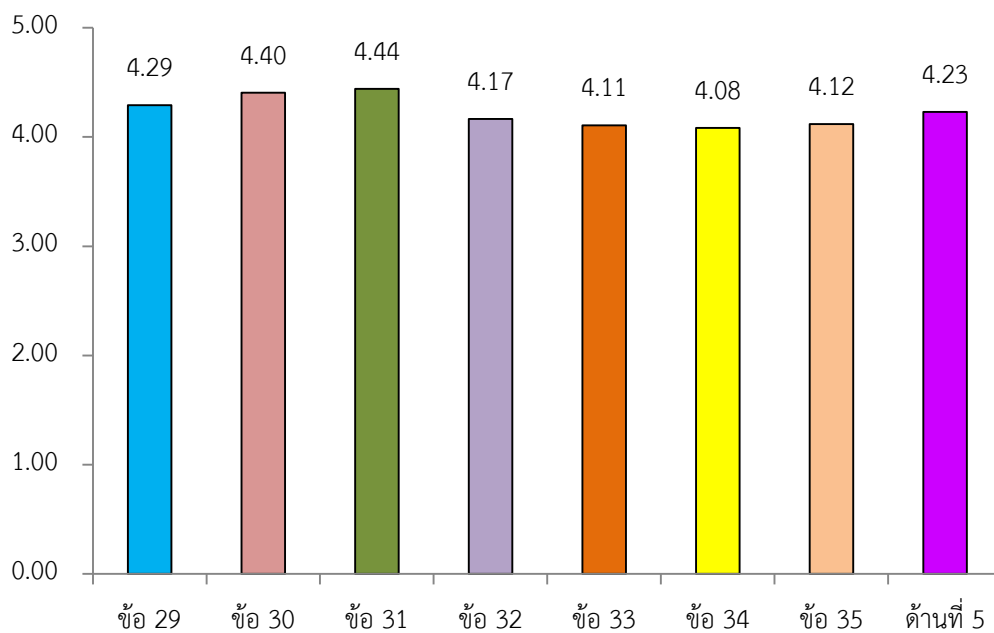
ภาพที่ 4.9 แสดงระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
เบญจมิตร ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ภาพที่ 4.10 แสดงระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
เบญจมิตร ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

ภาพที่ 4.11 แสดงระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
เบญจมิตร ด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอน

ภาพที่ 4.12 แสดงระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
เบญจมิตร การพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ผู้วิจัยนำเสนอการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะของการวิจัย เพื่อตอบวัตถุประสงค์และตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัย ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร
3. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยส่งเสริม และระดับการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร
4. เพื่อหารูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ที่ได้รับการยืนยันว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice)

สมมติฐานการวิจัย

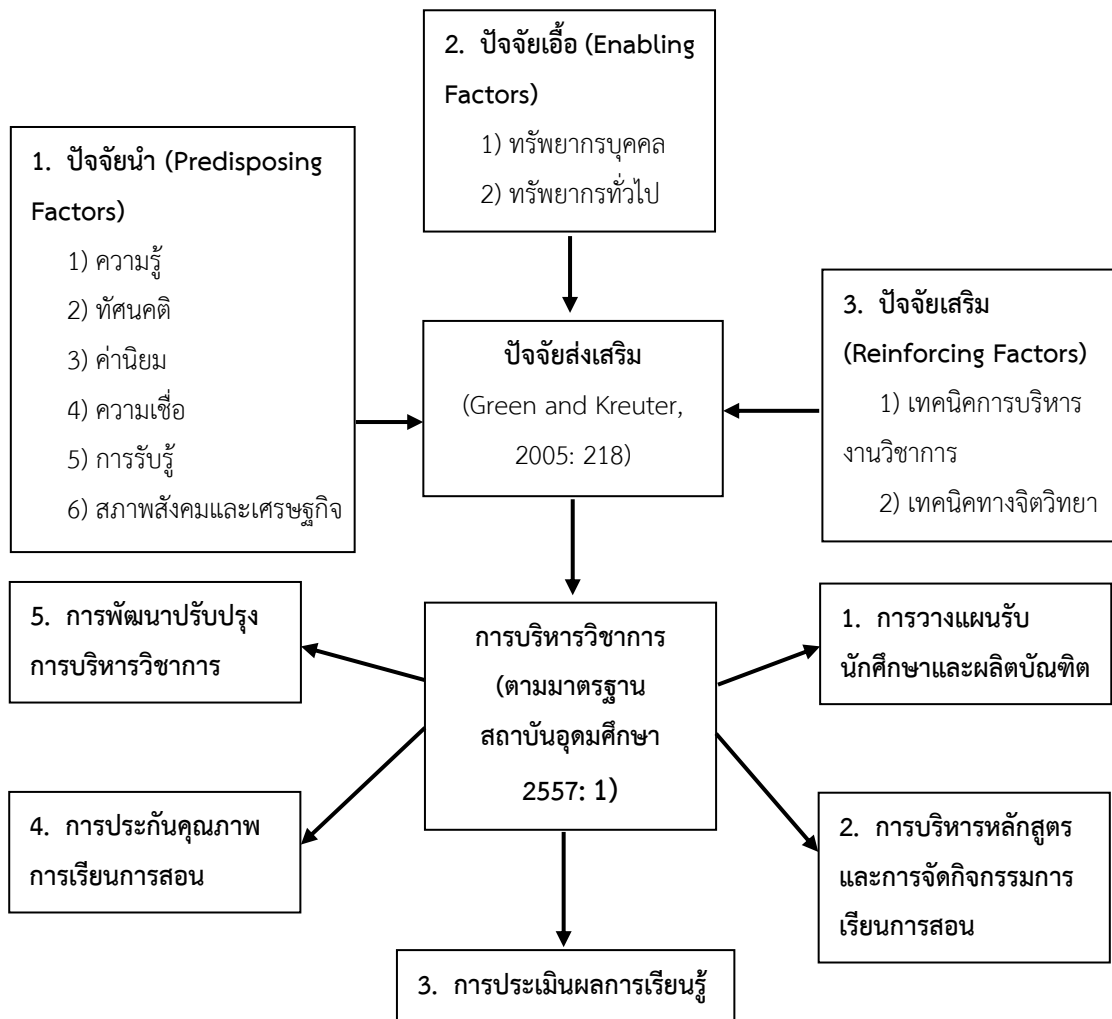
1. รูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตรที่ได้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้
2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร เป็นไปในทางบวกระดับมาก
3. ระดับปัจจัยส่งเสริม และระดับการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร อยู่ในระดับมาก
4. รูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ได้รับการยืนยันว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามกระบวนการวิจัย (Research Process) และวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “เพื่อศึกษารูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร” นั้น สรุปผลการวิจัยเป็นรูปแบบปัจจัยส่งเสริมการบริหารวิชาการรูปแบบที่ 1 ดังนี้
รูปแบบที่ 1 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารวิชาการจากการวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี

ภาพที่ 5.1 รูปแบบที่ 1 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการจากการวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี

2. สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เบญจมิตร” นั้น สรุปผลการวิจัย ดังนี้

ในภาพรวม ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการบริหารงานวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตรเป็นบวกอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณา rayongc ประกอบปรากฏผลดังนี้

ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำกับการบริหารงานวิชาการด้านการวางแผนรับนักศึกษาและการผลิตบัณฑิตในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ คือการพัฒนางานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ สัมพันธ์กับ การให้บริการแก่คณาจารย์ด้านการผลิตตำราเอกสารเพื่อการจัดการเรียนการสอน สัมพันธ์กับมีการทำแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานทางวิชาการ สัมพันธ์กับ การประชาสัมพันธ์งานวิชาการและการรับนักศึกษา สัมพันธ์กับ การรับสมัคร การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา และบันทึกข้อมูลในระบบ และสัมพันธ์กับ การจัดการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศนักศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อกับการบริหารวิชาการด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิตในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์ในการทำงานวิชาการอย่างพอเพียงและทันสมัยอยู่เสมอ สัมพันธ์กับ การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคมรอบสถาบันอย่างกว้างขวางเพื่อสร้างประสบการณ์การพัฒนาแก่บัณฑิต การดูแลจัดการอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีอย่างพอเพียงและมีคุณภาพสูง สัมพันธ์กับ การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคมรอบ ๆ สถาบันอย่างกว้างขวางเพื่อสร้างประสบการณ์พัฒนาแก่บัณฑิต สัมพันธ์กับ การให้บริการแก่คณาจารย์ด้านการผลิตตำรา เอกสารเพื่อการจัดการเรียนการสอน ระบบระเบียบการใช้งบประมาณและการติดตามผลอย่างใกล้ชิด สัมพันธ์กับ การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคมรอบ ๆ สถาบันอย่างกว้างขวางเพื่อสร้างประสบการณ์พัฒนาแก่บัณฑิต และการดูแลจัดการอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีอย่างพอเพียงและมีคุณภาพสูง สัมพันธ์กับ การรับสมัคร การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา และบันทึกข้อมูลในระบบ

ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริมกับการบริหารวิชาการด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิตในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับมาก ที่มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การติดตามผลการประเมินงานมีการให้รางวัลและการลงโทษทุกปี สัมพันธ์กับ การจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทิน ปฏิบัติงานทางวิชาการ การประกาศแผนการทำงานให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างชัดเจนโปร่งใสและตรวจสอบได้ สัมพันธ์กับ การทำแผนงาน โครงการ ปฏิทิน ปฏิบัติงานทางวิชาการ สัมพันธ์กับ มีการรับสมัคร การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาและบันทึกข้อมูลในระบบ การให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนา นักศึกษาอย่างเต็มกำลัง สัมพันธ์กับ การจัดการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศนักศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี และมีการจัดทำแผนงานโครงการ ปฏิทิน ปฏิบัติงานทางวิชาการ

ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำกับการบริหารวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การพัฒนางานวิชาการและผลงานของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ สัมพันธ์กับ การจัดอาจารย์ผู้สอน และกิจกรรมทางวิชาการที่เหมาะสมกับหลักสูตร การส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความรู้ทางวิชาการในการปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ สัมพันธ์กับ การจัดอาจารย์ผู้สอนและกิจกรรมทางวิชาการที่เหมาะสมกับหลักสูตร การรับรู้ว่างานวิชาการคือ ศักดิ์ศรีของหน่วยงาน สัมพันธ์กับ การจัดอาจารย์ผู้สอนและกิจกรรมทางวิชาการที่เหมาะสมกับหลักสูตร การพัฒนางานวิชาการและผลงานของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ สัมพันธ์กับ การบริหารหลักสูตรการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวหน้าทันสมัย สัมพันธ์กับ มีการขึ้นทะเบียนนักศึกษา การจบการศึกษาของนักศึกษา การทำเอกสารรับรองการจบการศึกษาที่เป็นไปตามข้อกำหนด การรับรู้ว่างานวิชาการคือศักดิ์ศรีของหน่วยงาน สัมพันธ์กับ การจัดตารางเรียนตารางสอน ประสานงานด้านการเรียนการสอนกับคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้มีการเชิญมาเป็นวิทยากร และการเชื่อว่างานวิชาการคือการสร้างความก้าวหน้าของหน่วยงาน สัมพันธ์กับ มีการจัดตารางเรียน ตารางสอน ประสานงานด้านการเรียนการสอนกับคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้มีการเชิญมาเป็นวิทยากร

ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อกับการบริหารวิชาการด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิตในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การดูแลจัดการอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยี

อย่างพอเพียงและมีคุณภาพสูง สัมพันธ์กับ การบริหารหลักสูตร การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวหน้าทันสมัย การมีระบบระเบียบการใช้งบประมาณและการติดตามผลอย่างใกล้ชิด สัมพันธ์กับ มีการจัดอาจารย์ผู้สอนและกิจกรรมทางวิชาการที่เหมาะสมกับหลักสูตร การจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์ในการทำงานวิชาการอย่างพอเพียงและทันสมัยอยู่เสมอ สัมพันธ์กับ การบริหารหลักสูตรการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวหน้าทันสมัย การจัดอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องฝึกประสบการณ์ ด้านวิชาการต่าง ๆ สัมพันธ์กับ การบริหารหลักสูตร การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวหน้าทันสมัย และมีระบบระเบียบการใช้งบประมาณและการติดตามผลอย่างใกล้ชิด สัมพันธ์กับ มีการขึ้นทะเบียนนักศึกษา การจบการศึกษาของนักศึกษา การทำเอกสารรับรองการจบการศึกษาที่เป็นไปตามข้อกำหนด

ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริมกับการบริหารวิชาการด้านการบริหารวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนานักศึกษาอย่างเต็มกำลัง สัมพันธ์กับ การจัดรายวิชาเรียนตามหลักสูตรของคณะและสาขาวิชาตามมาตรฐานของสภาวิชาชีพและมาตรฐาน TQF และสัมพันธ์กับ การเทียบโอนและยกเว้นการเรียนรายวิชา การเพิ่มถอนรายวิชาตามระเบียบของสกอ. การประกาศแผนการทำงานให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างชัดเจนโปร่งใสและตรวจสอบได้ สัมพันธ์กับ การจัดอาจารย์ผู้สอนและกิจกรรมทางวิชาการที่เหมาะสมกับหลักสูตร การให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนานักศึกษาอย่างเต็มกำลัง สัมพันธ์กับ มีการขึ้นทะเบียนนักศึกษา การจบการศึกษาของนักศึกษา การทำเอกสารรับรองการจบการศึกษาที่เป็นไปตามข้อกำหนด ผู้บริหารมีส่วนร่วมคิดกับบุคลากรในการจัดงานและกิจกรรมด้านวิชาการ สัมพันธ์กับ มีการจัดอาจารย์ผู้สอนและกิจกรรมทางวิชาการที่เหมาะสม

ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำกับการบริหารวิชาการด้านการประเมินผลการเรียนรู้ในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การรับรู้ว่าการบริหารวิชาการจะสร้างชื่อเสียงให้หน่วยงาน สัมพันธ์กับ มีการตรวจสอบคุณสมบัติและการรับรองผลการเรียนของนักศึกษาทุกภาคเรียน การพัฒนางานวิชาการและผลงานของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ สัมพันธ์กับ มีการตรวจสอบคุณสมบัติและ

การรับรองผลการเรียนของนักศึกษาทุกภาคเรียน สัมพันธ์กับ มีการบันทึกคะแนนผลการสอบ ตรวจสอบผลคะแนน การประกาศผล และการรับรองผลการเรียนของนักเรียนตามข้อกำหนด สัมพันธ์กับ มีการตรวจสอบระบบการจัดการศึกษา และการจัดทำปฏิญญาบัตร รวมทั้งรับผิดชอบการ ประสานงานมอบปฏิญญาบัตร และสัมพันธ์กับ มีการดำเนินการจัดสอบ อุปกรณ์ และเอกสารการ สอบอย่างเป็นระบบ และแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ

ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อกับการบริหารวิชาการด้านการ ประเมินผลการเรียนรู้ในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวก เรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์ในการทำงานวิชาการอย่าง พอเพียงและทันสมัยอยู่เสมอ สัมพันธ์กับ มีการดำเนินการจัดสอบ อุปกรณ์ และเอกสารการสอบ อย่างเป็นระบบ และแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ ท่านดูแลจัดการอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีอย่าง พอเพียงและมีคุณภาพสูง สัมพันธ์กับ มีการตรวจสอบระบบการจัดการศึกษา และการจัดทำปฏิญา บัตร รวมทั้งรับผิดชอบการประสานงานมอบปฏิญญาบัตร สัมพันธ์กับ มีการดำเนินการจัดสอบ อุปกรณ์ และเอกสารการสอบอย่างเป็นระบบ และแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ การจัดห้องอาหาร ห้องน้ำ สนามกีฬา และห้องสมุดอย่างพอเพียง ให้ความสะดวกต่อผู้เรียนและผู้สอน สัมพันธ์กับ การกำกับ ดูแลในการวัดและการประเมินผลการศึกษาของอาจารย์ทุกคนในหลักสูตร การมีระบบระเบียบการใช้ งบประมาณและการติดตามผลอย่างใกล้ชิด สัมพันธ์กับ การจัดตารางสอบ จัดกรรมการคุมสอบ และ การประสานการสอบ ควบคุมดูแลการดำเนินการประเมินผลหลายรูปแบบ

ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริมกับการบริหารวิชาการด้านการ ประเมินผลการเรียนรู้ในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวก เรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การประกาศแผนการทำงานให้บุคลากรทุกคนทราบอย่าง ชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ สัมพันธ์กับ มีการตรวจสอบระบบการจัดการศึกษา และการจัดทำ ปฏิญญาบัตร รวมทั้งรับผิดชอบการประสานงานมอบปฏิญญาบัตร การให้ความสำคัญกับการ ดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนานักศึกษาอย่างเต็มกำลัง สัมพันธ์กับ การกำกับดูแลในการวัดและ การประเมินผลการศึกษาของอาจารย์ทุกคนในหลักสูตร สัมพันธ์กับ การตรวจสอบคุณสมบัติและการ รับรองผลการเรียนของนักศึกษาทุกภาคเรียน การประกาศแผนการทำงานให้บุคลากรทุกคนทราบ อย่างชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ สัมพันธ์กับ มีการตรวจสอบคุณสมบัติและการรับรองผลการ

เรียนของนักศึกษาทุกภาคเรียน มีแผนการทำงานทางวิชาการตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา สัมพันธ์กับ มีการตรวจสอบระบบการจัดการศึกษา และการจัดทำปฏิญญาบัตร รวมทั้งรับผิดชอบการประสานงานมอบปฏิญญาบัตร

ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำกับการบริหารวิชาการด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอนในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การพัฒนางานวิชาการและผลงานของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ สัมพันธ์กับ มีการเผยแพร่ความรู้ด้านประกันคุณภาพให้กับนักศึกษาและส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ การส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความรู้ทางวิชาการในการปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ สัมพันธ์กับ การร่วมจัดประชุม ทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน การพัฒนางานทางวิชาการและผลงานของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ สัมพันธ์กับ การร่วมจัดทำเอกสารหลักฐานประกอบเล่ม SAR ของหน่วยงานตามตัวบ่งชี้ที่ สกอ. และ สมศ. กำหนด สัมพันธ์กับ มีการติดตามและประเมินตนเองตามเอกสาร SAR และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในปีถัดไป การรับรู้ว่างานวิชาการคือศักดิ์ศรีของหน่วยงาน สัมพันธ์กับ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานประกันคุณภาพตามผลการประเมินของ สกอ. และ สมศ. การส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความรู้ทางวิชาการในการปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ สัมพันธ์กับ การร่วมจัดทำเอกสารหลักฐานประกอบเล่ม SAR ของหน่วยงานตามตัวบ่งชี้ที่ สกอ. และ สมศ. กำหนด และใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานวิชาการในสถาบัน สัมพันธ์กับ ร่วมจัดประชุม ทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อกับการบริหารวิชาการด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอนในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การดูแลจัดอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีอย่างพอเพียงและมีคุณภาพสูง สัมพันธ์กับ มีการเผยแพร่ความรู้ด้านการประกันคุณภาพให้กับนักศึกษาและส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำการประกันคุณภาพ การมีแผนการใช้งบประมาณอย่างเพียงพอ สัมพันธ์กับ การร่วมทำแผนกลยุทธ์ของวิชาการสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์สถาบันและภารกิจของอุดมศึกษา การดูแลจัดอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีอย่างพอเพียงและมีคุณภาพสูง สัมพันธ์กับการติดตามและประเมินตนเองตามเอกสาร SAR และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในปีถัดไป มีแผนการใช้งบประมาณอย่างเพียงพอ สัมพันธ์กับ ร่วมจัดประชุม ทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน สัมพันธ์กับ มีการประสานงานกับฝ่าย

ประกันคุณภาพของสถาบันและคณะสาขาวิชาในการพัฒนางานคุณภาพวิชาการ การให้ขวัญและกำลังใจและแนะนำทางก้าวหน้าอยู่เสมอ สัมพันธ์กับ การร่วมทำแผนกลยุทธ์ของวิชาการสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์สถาบันและภารกิจของอุดมศึกษา การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรอย่างเป็นระบบ เชื่อถือได้ สัมพันธ์กับ การร่วมจัดประชุม ทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริมกับการบริหารวิชาการด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอนในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การประกาศแผนการทำงานให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ สัมพันธ์กับ การร่วมจัดประชุม ทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน สัมพันธ์กับ มีการติดตามและประเมินตนเองตามเอกสาร SAR และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในปีถัดไป มีแผนการทำงานทางวิชาการตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา สัมพันธ์กับ การร่วมจัดทำเอกสารหลักฐานประกอบเล่ม SAR ของหน่วยงานตามตัวบ่งชี้ที่ สกอ. และ สมศ. กำหนด สัมพันธ์กับ การร่วมจัดประชุมทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน การให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนานักศึกษาอย่างเต็มกำลัง สัมพันธ์กับ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานประกันคุณภาพตามผลการประเมินของ สกอ. และ สมศ.

ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยนำกับการบริหารวิชาการด้านการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การพัฒนางานวิชาการและผลงานของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ สัมพันธ์กับ การกำกับติดตามการดำเนินงานและรายงานสรุปผลคุณภาพการบริหารวิชาการต่อผู้บริหารสถาบัน สัมพันธ์กับ การปรับระบบการทำงานวิชาการตามระบบ TQF ของ สกอ. และมาตรฐานบัณฑิตของสภาวิชาชีพ การใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานวิชาการในสถาบัน สัมพันธ์กับ การกำกับติดตามการดำเนินงานและรายงานสรุปผลคุณภาพการบริหารวิชาการต่อผู้บริหารสถาบัน สัมพันธ์กับ การปรับระบบการทำงานวิชาการตามระบบ TQF ของ สกอ. และมาตรฐานบัณฑิตของสภาวิชาชีพ การให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากกว่างานอื่น สัมพันธ์กับ การกำกับติดตามการดำเนินงานและรายงานสรุปผลคุณภาพการบริหารวิชาการต่อผู้บริหารสถาบัน

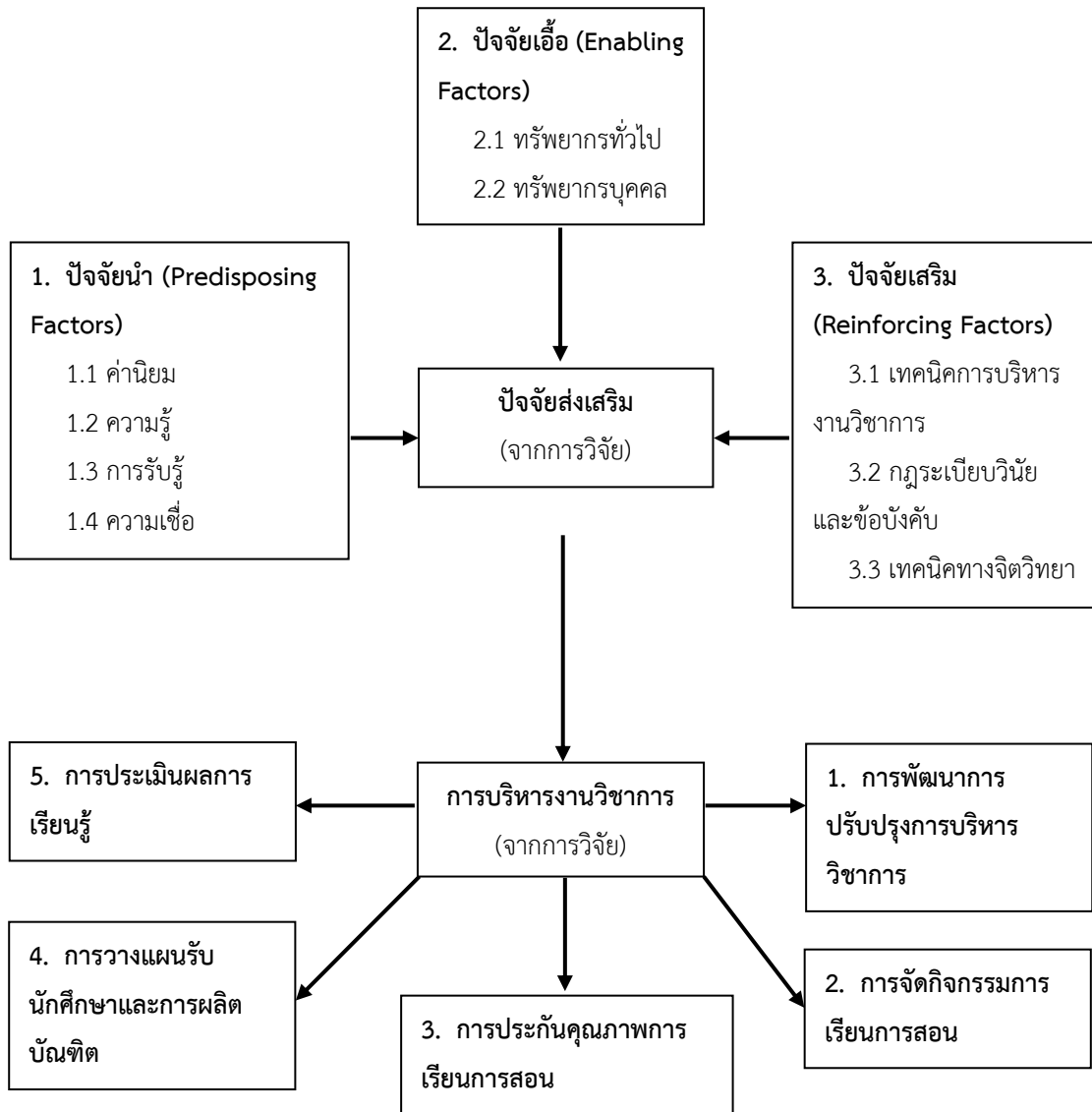
ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเอื้อกับการบริหารวิชาการด้านการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีระดับ

ความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ การดูแลจัดอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีอย่างพอเพียงและมีคุณภาพสูง สัมพันธ์กับ มีการประชุมอบรมส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผ่านระบบ e-learning, e-book ฯลฯ สัมพันธ์กับ มีการพัฒนาระบบงานธุรการ สารบรรณ งบประมาณ และพัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เพียงพอต่อการพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าและทันสมัย การจัดห้องอาหาร ห้องน้ำ สนามกีฬา และห้องสมุดอย่างพอเพียง ให้เกิดความสะดวกต่อผู้เรียนและผู้สอน สัมพันธ์กับ มีการพัฒนาระบบงานธุรการ สารบรรณ งบประมาณ และพัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เพียงพอต่อการพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าและทันสมัย สัมพันธ์กับ การทำวิจัยเพื่อประเมินงานวิชาการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการบริหารวิชาการเป็นประจำ และการดูแลจัดการอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีอย่างพอเพียงและมีคุณภาพสูง สัมพันธ์กับ มีการจัดบอร์ดนิทรรศการ จัดทำเอกสารเผยแพร่ และส่งเสริมงานวิจัย การผลิตตำราทางวิชาการ และเอกสารประกอบการสอน

ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมด้านปัจจัยเสริมกับการบริหารวิชาการด้านการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการในภาพรวมเป็นบวกอยู่ในระดับปานกลาง ที่มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวกเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับคือ ผู้นำชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนร่วมในงานวิชาการของสถาบัน สัมพันธ์กับ มีการพัฒนาระบบงานธุรการ สารบรรณ งบประมาณ และพัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เพียงพอต่อการพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าและทันสมัย ผู้ปกครองและประชาชนมีส่วนร่วมในงานวิชาการของสถาบัน สัมพันธ์กับ มีการพัฒนาระบบงานธุรการ สารบรรณ งบประมาณ และพัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เพียงพอต่อการพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าและทันสมัย สัมพันธ์กับ มีการประชุมอบรมส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผ่านระบบ e-learning, e-book ฯลฯ การประกาศแผนการทำงานให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างชัดเจนโปร่งใสและตรวจสอบได้ สัมพันธ์กับ การปรับระบบการทำงานวิชาการตามระบบ TQF ของ สกอ. และมาตรฐานบัณฑิตของสภาวิชาชีพ ผู้ปกครองและประชาชน มีส่วนร่วมในงานวิชาการของสถาบัน สัมพันธ์กับ มีการจัดบอร์ดนิทรรศการ จัดทำเอกสารเผยแพร่ และส่งเสริมงานวิจัย การผลิตตำราทางวิชาการ และเอกสารประกอบการสอน

สามารถสรุปผลการวิจัยเป็นรูปแบบที่ 2 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารวิชาการ ดังนี้

รูปแบบที่ 2 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารวิชาการจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยที่เรียงตามลำดับความสำคัญ

ภาพที่ 5.2 รูปแบบที่ 2 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยที่เรียงตามลำดับความสำคัญ

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “**เพื่อศึกษาระดับปัจจัยส่งเสริม และระดับการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมมิตร**” นั้นสรุปผลการวิจัย ดังนี้

ระดับการปฏิบัติงานโดยใช้ปัจจัยส่งเสริมของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมมิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงจากมากที่สุดลงมา ได้แก่ ปัจจัยนำ ปัจจัยเสริม และปัจจัยเอื้อ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า

ด้านปัจจัยนำ ตัวชี้วัดที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ ได้แก่ คิดว่างานวิชาการมีความสำคัญมากต่อการจัดการระดับอุดมศึกษา รู้สึกว่างานวิชาการมีประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบันและประเทศชาติมาก ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานวิชาการในสถาบัน ส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความรู้ทางวิชาการในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ รับรู้ว่าการวิชาการคือศักดิ์ศรีของหน่วยงาน

ด้านปัจจัยเอื้อ ตัวชี้วัดที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ ได้แก่ สรรหาและคัดเลือกบุคลากรอย่างเป็นระบบเชื่อถือได้ ใช้ทรัพยากรบุคคลอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ ให้ขวัญกำลังใจและแนะนำทางก้าวหน้าอยู่เสมอ ใช้ทรัพยากรบุคคลตรงตามความสามารถ และความถนัด ให้การดูแลรักษาบุคลากรทางวิชาการเป็นอย่างดี

ด้านปัจจัยเสริม ตัวชี้วัดที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ ได้แก่ มีแผนการทำงานทางวิชาการตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนานักศึกษาอย่างเต็มกำลัง ประกาศแผนการทำงานให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ ผู้บริหารมีส่วนร่วมคิดกับบุคลากรในการจัดงานและกิจกรรมด้านวิชาการ ติดตามผลการทำงานทางวิชาการเพื่อพัฒนางานอยู่เสมอ

ระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมมิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงจากมากที่สุดลงมา ได้แก่ การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการเรียนการสอน การวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต และการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า

ด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต ตัวชี้วัดที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ ได้แก่ มีการทำทะเบียนประวัติ บัตรประจำตัว และงานเอกสารของนักศึกษา มีการจัดการปฐมนิเทศ และปัจฉิมนิเทศ นักศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี มีการทำแผนงาน โครงการ ปฏิทิน ปฏิบัติงาน ทางวิชาการ มีการรับสมัคร การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา และบันทึกข้อมูลในระบบ มีการประชาสัมพันธ์ งานวิชาการ และการรับนักศึกษา

ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตัวชี้วัดที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ ได้แก่ มีการเปิดดำเนินการและปิดหลักสูตรตามระเบียบของ สกอ. มีการจัดรายวิชาเรียนตามหลักสูตรของคณะ และสาขา วิชาตามมาตรฐานของสภาวิชาชีพ และมาตรฐาน TQF. มีการเทียบโอนและยกเว้นการเรียนรายวิชา การเพิ่มถอนวิชาตามระเบียบของ สกอ. มีการขึ้นทะเบียนนักศึกษา การจบการศึกษาของนักศึกษาการทำเอกสารรับรองการจบการศึกษาที่เป็นไปตามข้อกำหนด มีการจัดตารางเรียน ตารางสอน ประสานงานด้านการเรียนการสอน กับคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้มีการเชิญมาเป็นวิทยากร

ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ตัวชี้วัดที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ ได้แก่ มีการจัดทำตารางสอบ จัดกรรมการคุมสอบ และการประสานการสอบ ควบคุมดูแลการดำเนินการประเมินผลหลายรูปแบบ มีการตรวจสอบคุณสมบัติและการรับรองผลการเรียนของนักศึกษาทุกภาคเรียน มีการบันทึกคะแนนผลการสอบ ตรวจสอบผลคะแนนการประกาศผล และการรับรองผลการเรียนของนักศึกษา ตามข้อกำหนด มีการตรวจสอบระบบ การจัดการศึกษา และการจัดทำปริญญาบัตร รวมทั้งรับผิดชอบการประสานงานมอบปริญญาบัตร ติดตามผลการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนการสอนเป็นประจำ

ด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอน ตัวชี้วัดที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ ได้แก่ ร่วมจัดทำเอกสารหลักฐานประกอบเล่ม SAR ของหน่วยงานตามตัวบ่งชี้ที่ สกอ. และ สมศ. กำหนด ร่วมจัดประชุมทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน มีการติดตาม และประเมินตนเองตามเอกสาร SAR และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในปีถัดไป มีการปรับปรุง และพัฒนาการทำงานประกันคุณภาพตามผลการประเมินของ สกอ. และ สมศ. มีการเผยแพร่ความรู้ด้านการประกันคุณภาพให้กับนักศึกษา และส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำการประกันคุณภาพ

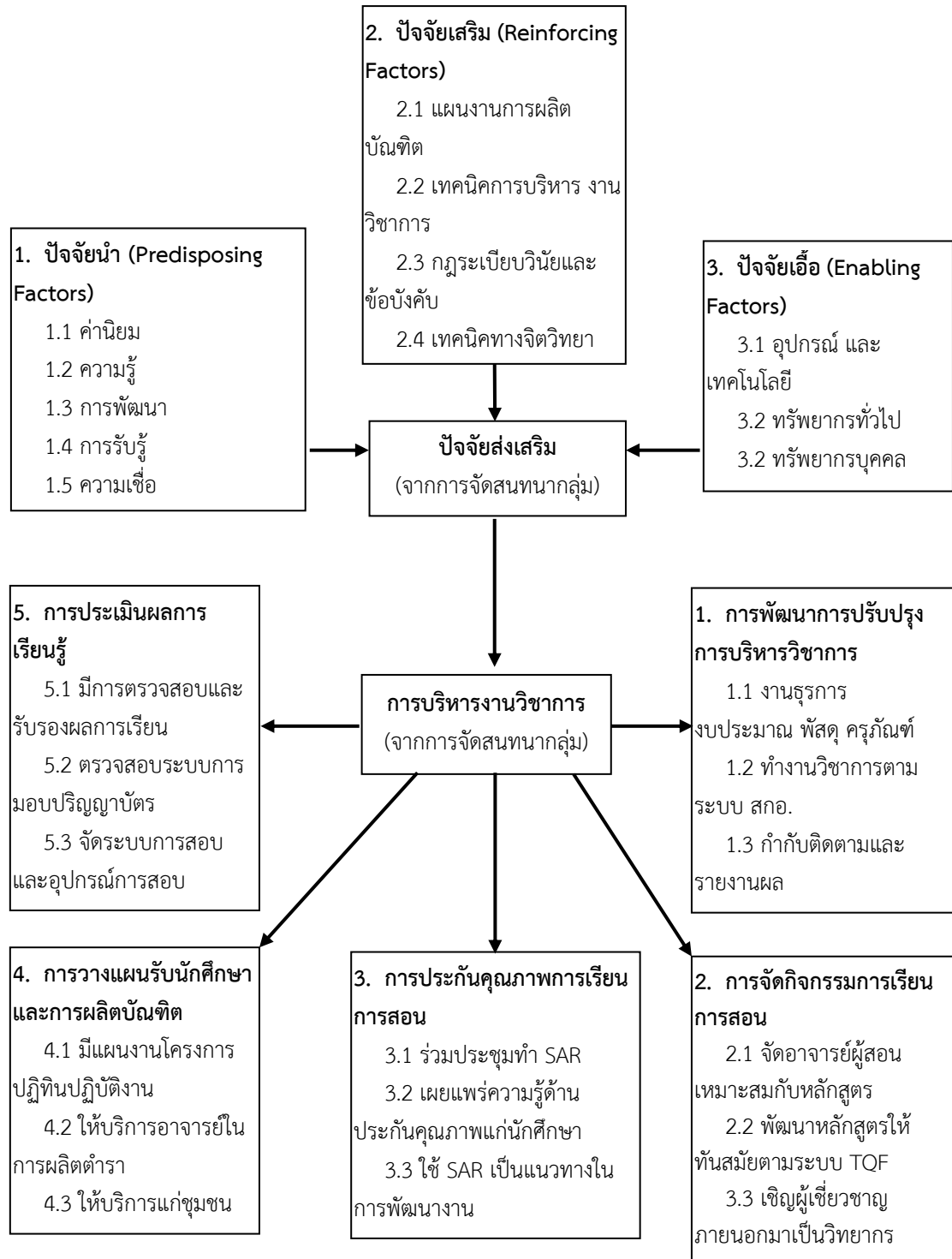
ด้านการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ ตัวชี้วัดที่มีระดับการปฏิบัติงานเรียงจากมากที่สุดลงมา 5 อันดับ ได้แก่ มีการปรับระบบการทำงานวิชาการตามระบบ TQF ของ สกอ. และ

มาตรฐานบัณฑิตของสภาวิชาชีพ กำกับติดตามการดำเนินงาน และรายงานสรุปผลคุณภาพการบริหาร วิชาการต่อผู้บริหารสถาบัน ประชุมคณะกรรมการวิชาการ เพื่อพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่องทุกปี มีการประชุมอบรม ส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ผ่านระบบ E-Learning, E-Book ฯลฯ ทำวิจัยเพื่อประเมินงานวิชาการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการบริหารวิชาการเป็นประจำ

3. สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 4 ที่ว่า “เพื่อหารูปแบบปัจจัยการส่งเสริมการบริหาร วิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ที่ได้รับการยืนยันว่า เป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice)” ดังรูปแบบที่ 3 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารวิชาการที่เป็นแนว ปฏิบัติที่ดี (Good Practice) จากผลการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ 3 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารวิชาการที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) จากผลการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ภาพที่ 5.3 รูปแบบที่ 3 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) จากผลการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ กล่าวถึงประเด็นสำคัญของการค้นพบตามกระบวนการวิจัย และวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. อภิปรายผลการวิจัยตามการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “เพื่อศึกษารูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร” นั้น ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่ 1 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารวิชาการจากการวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีต่างจากรูปแบบที่ 2 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารวิชาการจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยที่เรียงตามลำดับความสำคัญ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิจากการสัมภาษณ์ให้การยอมรับแล้วให้นำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่ง**ตอบรับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1** ที่ว่า “รูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตรที่ได้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้” ทั้งนี้ความแตกต่างในรายละเอียดระหว่าง 2 รูปแบบในเรื่องปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมที่เน้นเทคนิคการบริหารงานวิชาการเป็นสำคัญนั้นสอดคล้องกับ นราลักษณ์ ชันธรุจิ (2547: บทคัดย่อ) ที่วิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรคือการปฏิบัติหน้าที่ทางการบริหารการศึกษา และคุณลักษณะทางวิชาชีพของครูผู้สอน และปัจจัยสำคัญคือทรัพยากรทั่วไปได้แก่ งบประมาณ ความสัมพันธ์กับชุมชน บรรยากาศในโรงเรียน ความพร้อมของอาคารสถานที่ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อู๊ด ตรีอุดม (2547: บทคัดย่อ) ที่วิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในระดับมากและปานกลางคือการวัดผล การเทียบโอน การพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ ทั้งนี้ สไนเดอร์ (Snyder, 1995: abstract) วิจัยพบพบว่า มหาวิทยาลัยใช้เทคโนโลยีในการสอนจะทำให้ผู้สอนได้รับปัจจัยความสนใจส่วนบุคคลในการใช้เทคโนโลยีในการทำงาน และเป็นปัจจัยให้องค์การสนับสนุนทั้งอุปกรณ์และโปรแกรมทำให้เกิดโอกาสในการพัฒนาทั้งการบริหารและเทคนิคการใช้งาน ทั้งนี้รูปแบบที่ 1 เป็นผลมาจากแนวคิดและทฤษฎีที่ยอมรับกันว่าดีทั้งหน่วยงานผู้ดูแลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาประกอบเป็นมาตรฐานให้นำไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษา แต่ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา

เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตรเป็นกลุ่มผู้บริหารวิชาการสถาบันอุดมศึกษาซึ่งนำเอา ทฤษฎีและมาตรฐานที่กำหนดมาปฏิบัติซึ่งพบในรูปแบบที่ 2 ว่า ในการปฏิบัติงานจริงนั้นผลที่เกิดขึ้น แตกต่างไปจากแนวคิดและทฤษฎีบ้างแต่ยังคงอยู่ในกรอบการทำงานเดิม ซึ่งอาจเป็นเพราะบริบทใน การทำงานและสิ่งแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่เหมือนกัน และหากทำการวิจัยในกลุ่ม สถาบันอุดมศึกษาอื่นก็คาดหมายว่าผลการวิจัยจะต่างไปอีก ในงานวิจัยฉบับนี้มุ่งจะนำผลการวิจัยไป ใช้พัฒนาการบริหารงานวิชาการในกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางต่อไป

2. อภิปรายผลการวิจัยตามการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 2 ที่ว่า **“เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ส่งเสริมกับการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เบญจมิตร”** นั้น ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับการ บริหารงานวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตรเป็นบวกอยู่ใน ระดับมากซึ่ง**ตอบรับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2** ที่ว่า **“ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมกับ การบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร”** นั้นแล้ว ที่น่าสนใจคือปัจจัยเสริมมีความสัมพันธ์กับการบริหารวิชาการทางบวกในระดับมากเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ปัจจัยเสริมสัมพันธ์กับการวางแผนการรับนักศึกษาและการผลิตบัณฑิตกับการ พัฒนาการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับ ทรงยศ แก้วมงคล (2555: บทคัดย่อ) ที่วิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการคือพฤติกรรมกรเรียนของเด็กและ ประสบการณ์การสอนของครูและพฤติกรรมกรนำ การตัดสินใจ การสื่อสารของผู้บริหาร พระมหา บุญเสริม ทองศรี (2554: บทคัดย่อ) ที่วิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารงานวิชาการด้านสภาพโรงเรียน ด้านครูผู้สอน โครงสร้างการบริหาร การให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบ การจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการบริหารงานวิชาการ การจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ การกำหนดนโยบายพัฒนางาน วิชาการและการกำหนดระเบียบการปฏิบัติงานวิชาการ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ทางการบริหาร มีความ รับผิดชอบ เสียสละเพื่อพัฒนางานวิชาการ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการด้านวิชาการ การ จัดหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ไพฑูรย์ แก้วเงิน (2552: บทคัดย่อ) ได้เสนอแนวทางด้านการ สร้างแรงจูงใจและการพัฒนาหลักสูตร การสร้างแหล่งเรียนรู้ ประสานความร่วมมือในการพัฒนางาน

วิชาการ การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่น ๆ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัจจัยเสริมงานวิชาการเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมากต่อการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพนั้นต้องใช้วิธีการประเมินผลที่มีคุณภาพด้วยตามผลการวิจัยที่ปรากฏนั้น แม้ว่าในภาพรวมจะปรากฏว่าปัจจัยนำจะมีผลสูงมากในเรื่องค่านิยมทางวิชาการก็ตามจะเห็นได้ว่าหากค่านิยมของสังคมเปลี่ยนแปลงไป การบริหารงานวิชาการจะเปลี่ยนแปลงไปด้วย ทั้งนี้ผู้บริหารงานวิชาการควรสนใจทิศทางการค่านิยมของสังคมด้วย

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 3 ที่ว่า **“เพื่อศึกษาระดับปัจจัยส่งเสริม และระดับการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมมิตร”** นั้น ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานโดยใช้ปัจจัยส่งเสริมและระดับการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมมิตรในภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่ง**ตอบรับสมมุติฐานของการวิจัยข้อที่ 3** ที่ว่า **“ระดับปัจจัยส่งเสริม และระดับการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมมิตร อยู่ในระดับมาก”** นั้นแล้วที่น่าสนใจคือปัจจัยส่งเสริมที่มีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุดเรียงลงมาคือ ปัจจัยนำ รองลงมาคือปัจจัยเสริม และปัจจัยเอื้อ การบริหารวิชาการที่มีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุดเรียงลงมาคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการเรียนการสอน การวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต และการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ ปัจจัยนำที่มีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุดคืองานวิชาการมีความสำคัญมากต่อการจัดการระดับอุดมศึกษา ปัจจัยเสริมที่มีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุดคือ มีแผนการทำงานตามพันธกิจสถาบันอุดมศึกษาและการให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนานักศึกษาอย่างเต็มกำลัง ปัจจัยเอื้อที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรอย่างเป็นระบบเชื่อถือได้ และใช้ทรัพยากรบุคคลอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ มีการเปิดดำเนินการและปิดหลักสูตรตามระเบียบ สกอ. และมีการจัดรายวิชาเรียนตามหลักสูตรของคณะและสาขาวิชาตามมาตรฐานของสภาวิชาชีพและมาตรฐาน TQF. การประเมินผลการเรียนรู้ที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ มีการจัดตารางสอบ จัดกรรมการคุมสอบ และการประสานการสอบ ควบคุมดูแลการดำเนินการประเมินผลหลายรูปแบบ การประกันคุณภาพการเรียนการสอนที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ ร่วมจัดทำเอกสารหลักฐานประกอบเล่ม SAR ของ

หน่วยงานตามตัวบ่งชี้ที่ สกอ. และสมศ. กำหนด การพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการที่มีระดับ การปฏิบัติมากที่สุดคือ มีการปรับระบบการทำงานวิชาการตามระบบ TQF. ของ สกอ. และมาตรฐาน บัณฑิตของสภาวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ เพชริน สงค์ประเสริฐ (2551: บทคัดย่อ) ที่วิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารวิชาการโดยยึดหลักทำงานเป็นทีมประกอบด้วยภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน ขั้นตอนการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา ภารกิจและขอบข่ายงานวิชาการ กระบวนการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษา คัมภีร์ สุดแท้ (2552: บทคัดย่อ) วิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารวิชาการมี 2 องค์ประกอบหลักคือ 1) ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการอันประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การวางแผนด้านวิชาการ การเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาตำราสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้การวัดการประเมินผล การดำเนินการเทียบโอนผล การเรียน การนิเทศการศึกษา การวิจัย การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน การส่งเสริมการ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรอื่นที่จัดการศึกษา 2) กระบวนการพัฒนางานวิชาการประกอบด้วยการระบุเป้าหมาย การจัดทำแผนกลยุทธ์ การ ปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ การส่งเสริมควบคุม กำกับติดตาม นิเทศ การตรวจสอบประเมินผลการ สะท้อนผล รายงานผลการดำเนินงาน และการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

ในด้านการบริหารวิชาการ พบว่า องค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุดเรียงลำดับลงมาคือ การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ การประกัน คุณภาพการเรียนการสอน การวางแผนรับนักศึกษาและการผลิตบัณฑิต และการพัฒนาการปรับปรุง การบริหารวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนข้อที่มีระดับการ ปฏิบัติงานมากที่สุดเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมาคือมีการเปิดดำเนินการและปิดหลักสูตรตามระเบียบ ของ สกอ. มีการจัดรายวิชาเรียนตามหลักสูตรของคณะและสาขาวิชาตามมาตรฐานของสภาวิชาชีพ และมาตรฐาน TQF. มีการเทียบโอนและยกเว้นการเรียนรายวิชา การเพิ่มถอนวิชาตามระเบียบของ สกอ. มีการจัดตารางเรียนตารางสอบ ประสานงานด้านการเรียนการสอนกับคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้มีการเชิญมาเป็นวิทยากร มีการจัดอาจารย์ผู้สอนและกิจกรรมทางวิชาการ ที่เหมาะสมกับหลักสูตร มีการบริหารหลักสูตร การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวหน้าทันสมัย ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุดเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมาคือ มี การจัดทำตารางสอบ จัดกิจกรรมการคุมสอบ การประสานการสอบ ควบคุมดูแลการดำเนินการ

ประเมินผลหลายรูปแบบ มีการตรวจสอบคุณสมบัติ และการรับรองผลการเรียนของนักศึกษาทุกภาคเรียน มีการบันทึกคะแนนผลการสอบ ตรวจสอบผลคะแนน การประกาศผลและการรับรองผลการเรียนของนักศึกษาตามข้อกำหนด มีการตรวจสอบระบบการจัดการศึกษาและการจัดทำปริญญาบัตร รวมทั้งรับผิดชอบการประสานงานมอบปริญญาบัตร การติดตามผลการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนการสอนเป็นประจำการกำกับดูแลในการวัดและการประเมินผลการศึกษาของอาจารย์ทุกคนในหลักสูตร มีการดำเนินการจัดสอบอุปกรณ์และเอกสารการสอบอย่างเป็นระบบและแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ ด้านการประกันคุณภาพการเรียนการสอนข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุดเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมาคือร่วมจัดทำเอกสารหลักฐานประกอบเล่ม SAR ของหน่วยงานตามตัวบ่งชี้ที่ สกอ. และ สมศ. กำหนดร่วมจัดประชุมทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน มีการติดตามและประเมินตนเองตามเอกสาร SAR และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในปีถัดไป มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานประกันคุณภาพตามผลการประเมินของ สกอ. และ สมศ. มีการเผยแพร่ความรู้ด้านการประกันคุณภาพให้กับนักศึกษา และส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำการประกันคุณภาพ ร่วมทำแผนกลยุทธ์ทางวิชาการ สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์สถาบันและภารกิจของอุดมศึกษา มีการประสานงานกับฝ่ายประกันคุณภาพของสถาบันและคณะสาขาวิชาในการพัฒนางานคุณภาพงานวิชาการ ด้านการวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิตข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุดเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมาคือ มีการทำทะเบียนประวัติบัตรประจำตัวและงานเอกสารของนักศึกษา มีการจัดการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศ นักศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี มีการทำแผนงานโครงการปฏิทินปฏิบัติงานทางวิชาการ มีการรับสมัครการลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาและบันทึกข้อมูลในระบบ มีการประชาสัมพันธ์งานวิชาการ และการรับนักศึกษา มีการให้บริการแก่คณาจารย์ด้านการผลิตตำรา เอกสารเพื่อการจัดการเรียนการสอน มีการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคมรอบ ๆ สถาบันอย่างกว้างขวางเพื่อสร้างประสบการณ์แก่บัณฑิต ด้านการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการข้อที่มีระดับการปฏิบัติงานมากที่สุดเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมาคือ มีการปรับระบบการทำงานวิชาการตามระบบ TQF ของ สกอ. และมาตรฐานบัณฑิตของสภาวิชาชีพ มีการกำกับติดตามการดำเนินงานและรายงานสรุปผลคุณภาพการบริหารวิชาการต่อผู้บริหารสถาบัน มีการประชุมคณะกรรมการวิชาการเพื่อพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่องทุกปี มีการประชุมอบรมส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของ

อาจารย์ผ่านระบบ e-learning, e-book ฯลฯ ทำวิจัยเพื่อประเมินงานวิชาการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการบริหารวิชาการเป็นประจำ มีการจัดบอร์ดนิทรรศการ จัดทำเอกสารเผยแพร่และส่งเสริมงานวิจัย การผลิตตำราทางวิชาการและเอกสารประกอบการสอน มีการพัฒนาระบบงานธุรการ สารบรรณ งบประมาณและพัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เพียงพอต่อการพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าและทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับ อู๊ด ตรีอุดม (2547: บทคัดย่อ) ที่วิจัยพบการบริหารงานวิชาการ 12 ด้าน คือ การวัด การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ทักษิณ อารยะจารุ (2548: บทคัดย่อ) วิจัยพบว่า การบริหารวิชาการในภาพรวมเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน การวางแผน การตรวจสอบ การปรับปรุงแก้ไข ในขณะที่ กมล สุทธาวาส (2546: บทคัดย่อ) วิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการมี 7 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ด้านการนิเทศงานวิชาการ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สไนเดอร์ (Snyder, 1995: abstract) วิจัยพบพบว่า ปัจจัยความสนใจส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมส่งผลในการจัดการเรียนการสอน ทำให้เกิดการใช้เทคโนโลยีในการทำงาน ปัจจัยองค์การที่มีการสนับสนุนอุปกรณ์และโปรแกรมทำให้เกิดโอกาสในการพัฒนาทั้งการบริหารและเทคนิคการใช้งาน ปัจจัยบุคคล เช่น การหลงใหลในเทคโนโลยี ประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ เพศ และแนวทางการพัฒนาคณะวิชา มีอิทธิพลต่อการใช้เทคโนโลยีในการสอน ทั้งนี้ได้นำเสนอ 4 ปัจจัยในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการสอนได้แก่ 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) อุปกรณ์ใช้งาน 3) การสนับสนุน 4) การพัฒนาองค์การ

ทั้งนี้การพัฒนางานวิชาการนั้นควรพัฒนาให้ตรงกับเกณฑ์มาตรฐานของ สกอ. และสภาวิชาชีพของแต่ละสาขาวิชา ทั้งต้องคำนึงถึงภารกิจสำคัญ 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้วยทั้งยังต้องพิจารณาแผนกลยุทธ์ของสถาบัน เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสถาบันเพื่อพัฒนาทางวิชาการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันในสถาบัน ทั้งนี้ควรจะได้ริเริ่มสร้างสรรค์งานวิชาการแนวใหม่ให้เกิดองค์

ความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นลิขสิทธิ์งาน เพื่อก้าวสู่ความเป็นผู้นำทางวิชาการที่จะสามารถก้าวหน้าไปแข่งขันในระดับสากลได้

3. อภิปรายผลการวิจัยตามการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 4 ที่ว่า “เพื่อหารูปแบบปัจจัยการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ที่ได้รับการยืนยันว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice)” ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่ 3 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตรที่ได้รับการยืนยันแล้วว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) จากผลการวิจัยและการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิว่าสามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งตอบรับสมมติฐานของการวิจัยข้อ 4 ที่ว่า “รูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ได้รับการยืนยันว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice)” นั้นแล้ว ทั้งนี้สอดคล้องกับ คัมภีร์ สุตแท้ (2552: บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ พบว่า องค์ประกอบหลักที่ 1 คือ ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมี 11 องค์ประกอบย่อย คือ การพัฒนาหลักสูตร การวางแผนด้านวิชาการการเรียนการสอน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาตำราสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แหล่งเรียนรู้การวัดผลประเมินผลการเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียน การแนะนำการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรอื่นที่จัดการศึกษา องค์ประกอบหลักที่ 2 กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการมี 6 องค์ประกอบย่อย คือ การระบุเป้าหมาย การจัดทำแผนกลยุทธ์ การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ การส่งเสริมควบคุมกำกับติดตามนิเทศ การตรวจสอบและประเมินผล และการสะท้อนผล รายงานผลการดำเนินงานและการนำผลการประเมินไปใช้ เอฟเวอร์เรท (Everett, 1996: abstract) ทำการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อนักเรียนยากจนในโรงเรียนคือผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ การแข่งขัน ผลการเรียนรู้กิจกรรมนอกหลักสูตร เบอร์น (Bern, 2000: abstract) ทำการวิจัยพบว่า เกณฑ์การคัดเลือกมีความสัมพันธ์กับความก้าวหน้าทางวิชาการในทางบวกอย่างมากค่าระดับคะแนนสามารถพยากรณ์ความก้าวหน้าทาง

วิชาการได้ ฟราย (Fry, 2006: abstract) ทำการวิจัยพบว่า การสัมมนานักศึกษาใหม่มีความสัมพันธ์กับผลสำเร็จทางวิชาการในทางบวกในระดับมากผู้เข้ารับการสัมมนา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้ไม่เข้าสัมมนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โรเจอร์ส (Rogers, 2011: abstract) วิจัยพบว่า เอกสารเป็นปัจจัยส่งเสริมการทำงานด้านวิชาการ เนื้อหาในเอกสารเชื่อมโยงและเป็นปัจจัยในการทำงานวิชาการ เอกสารที่ไม่มีประสิทธิภาพทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงานวิชาการได้ เอกสารที่ไม่ชัดเจนไม่ควรนำมาใช้ในการทำงานด้านวิชาการ

รูปแบบที่ 1 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนั้นเมื่อนำข้อมูลมาบูรณาการกับแนวคิดและทฤษฎีจากเอกสารแล้วจะได้แนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นแนวทางปฏิบัติได้ การนำเอาแนวคิดปัจจัยส่งเสริมเข้ามาองค์ความรู้จากด้านสุขภาพอนามัยมาใช้ในการวิจัยนั้นด้วยเล็งเห็นว่า ปัจจัยส่งเสริมนั้นส่งเสริมคุณภาพชีวิตมนุษย์ ถ้านำมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมด้านวิชาการคือความรู้ความสามารถของมนุษย์บ้างน่าจะมีประโยชน์มาก ทำให้เกิดรูปแบบที่ 2 จากการสังเคราะห์งานวิจัยและเมื่อนำผลมาจัดสนทนากลุ่มแบบ Delphi Technique และ Field Formol แล้วจะสามารถสรุปยืนยันเป็นรูปแบบที่ 3 แนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) และสามารถนำไปใช้ได้จริงในการจัดปัจจัยส่งเสริมการบริหารวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาให้เกิดประโยชน์สูง นับว่าเกิดองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถเผยแพร่ให้ผู้สนใจนำไปใช้ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูง
  - 1.1 ควรนำรูปแบบการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษานี้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัย
  - 1.2 ควรสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารงานวิชาการที่มีความสัมพันธ์กันสูง เพื่อประโยชน์ด้านคุณภาพและประสิทธิภาพของงาน
  - 1.3 ควรพัฒนาระดับการบริหารงานวิชาการและปัจจัยส่งเสริมที่มีระดับต่ำให้สูงขึ้น และใช้ระดับการบริหารงานวิชาการและปัจจัยส่งเสริมระดับสูงในการวางแผนงานต่อไป
  - 1.4 ควรพัฒนางานการบริหารงานวิชาการและปัจจัยส่งเสริมด้านอื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงวิจัย

2.1 ควรนำหลักแนวคิดและทฤษฎีอื่น ๆ ที่เห็นว่าสำคัญจากองค์ความรู้ในสายงานวิชาการอื่นเข้ามาองค์ความรู้มาวิจัยเพื่อหาองค์ความรู้ใหม่

2.2 ควรให้มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อทดลองทางวิชาการ

2.3 ควรส่งเสริมการวิจัยที่สร้างชิ้นงานทางวิชาการให้มากขึ้น

2.4 ควรขยายงานวิจัยด้านการบริหารวิชาการให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษา

บรรณานุกรม

กมล สุทธาวาส. (2546). รูปแบบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดน่าน.

วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

_____. (2548). เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548. กรุงเทพมหานคร:

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

_____. (2548). เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548. กรุงเทพมหานคร:

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

_____. (2551). มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา.

_____. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

_____. (2554). มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2554. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา.

คัมภีร์ สุดแท้. (2552). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก.

ดุชนิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2547). ทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ. เข้าถึงเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2557 จาก

[http://www.tutorgohome.com/other articles/882.htm](http://www.tutorgohome.com/other%20articles/882.htm).

ทรงยศ แก้วมงคล. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ดุชนิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทักษิณ อารยะจารุ. (2548) การศึกษาการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพของผู้บริหาร

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์

ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

- นราลักษณ์ ชันธรุจี. (2547) **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น อุดรธานี เลย และหนองคาย.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- บันลือ ดอกเตย. (2545). **ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัยเล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 2) มหาสารคาม:** มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม. สุวีริยาสาส์น.
- บุญเพ็ง กุละนาม. (2550). **รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญเพิ่ม สอนักดี. (2554). **การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีม โรงเรียนเทศบาลวัดคลองโพธิ์ เทศบาลเมืองอุดรดิตถ์.** รายงานการวิจัยโรงเรียนเทศบาลวัดคลองโพธิ์ เทศบาลเมืองอุดรดิตถ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **หลักการบริหารงานวิชาการ.** กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อกรุงเทพ.
- ไพฑู โฉบเงิน (2552). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พงกะพรรณ ตะกลมทอง และคณะ. (2556). **รูปแบบการสอนใหม่: การปรับกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ.** เข้าถึงเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2557 จาก <http://www.13nr.org/posts/372782>.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). **หลักการบริหารโรงเรียน.** กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- พรชูลี อาชวบำรุง. (2554). **การบริหารความรู้ในระดับอุดมศึกษา.** เข้าถึงเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2557 จาก <http://www.ns.mahidol.ac.th/english/kml/article/kmth0001.htm>.

- พระมหาบุญเสริม ทองศรี. (2554). **ปัจจัยและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนป้อมนาคราชสวาทยานนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1.** วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เพชริน สงค์ประเสริฐ. (2551). **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** ดุษฎีนิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภิญโญ สาร. (2526). **การบริหารงานบุคคล.** กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- ยาเป็น เรื่องจรรยาศรี. (2552). **หลักการทฤษฎีและกระบวนการบริหารงานวิชาการ.** เข้าถึงเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2557 จาก <http://www.kroobanok.com/blog/24395>
- สุดารัตน์ สารสว่าง. (2552). **การบริหาร: การบริหารวิชาการอุดมศึกษา.** เข้าถึงเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2557 จาก http://www.arit.rmutp.ac.th/kms/wp../norborkoz_13.20.pdf.
- สุวรีย์ ศิริโกภาภิรมย์. (2546). **การวิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 3 ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). **กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ.** เข้าถึงเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2557 จาก <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/>
- อนงค์ สินธุสิริ, (2556). **การเรียนแนวใหม่สำหรับศตวรรษที่ 21.** เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2557 จาก <http://anongswu502.blogspot.com>
- อู๊ด ตรีอุดม. (2547). **การบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Bern, Sharon M. (2009). **Relationship Between Admission Selection Criteria and Academic Progression for Student Nurse Anesthetists.** Dissertation, Ed.D. University of Phoenix, Arizona. Proquest, UMI Dissertation and Thesis Global.
- Dittmar, Diane M. (2000). **Freshman to Sophomore Retention, Academic Performance and Progress: The Impact of the Admission Process and Interventions in a School of Management.** Dissertation, Ph.D. Boston College, Massachusetts, Proquest, UMI Dissertation and Thesis Global.

- Everett, Patricia A. Collins. (1996). **Social and Academic Factors that Encourage Persistence in Secondary Schools in Rural, Low Socioeconomic Areas of Two Selected Southeastern States.** Dissertation, Ph.D. Georgia State University, Georgia, Proquest, UMI Dissertation and Thesis Global.
- Fry, Marry Kelly. (2006). **The Relationship of Admission Type and Fresman Seminar Participation to Retention and Academic Success.** Dissertation, Ed.D. Northern Arizona University, Arizona, Proquest, UMI Dissertation and Thesis Global.
- Green, Lawrence W. and Kreuter, Marshall (2005). **Health Promotion Planning : An Educational and Ecological Approach.** 4th ed. Higher Education. New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970, October). "Determining Sample Size for Research Activities". **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), pp. 607-610.
- Lee, H.C. (2001). **The New Era of Televersity and Andraversity in the Campusless Society: The Virtual University and Its Implications in Korea.** Retrieved: January 13, 2007 from: http://www.portlandpress.com/pp/books/online/vu/pdf/vu_ch10.pdf. p.4.
- Lia, Litosseliti. (2007). **Using Focus Groups in Research.** 3rd ed. Great Britain: Bodmin, Cornwall, MPG Books.
- Radompon' Blog. (2557). **หลักและทฤษฎีบริหารการศึกษา.** สืบค้นเมื่อ 26 มกราคม 2557 จาก www.radompon.com/weblog/?page_id=44.
- Roat, Cheryl A. (2008). **Admission Academic Predictors of Student Outcomes in Two Baccalaureate Nursing Program.** Dissertation, Ed.D. University of Nebraska-Lincoln, Nebraska Proquest, UMI Dissertation and Thesis Global.

- Rogers, Daryn Rahardja. (2011). **Work and Academic Concern : Examination of Notes to Determine Factors that Encourage or Distract Counselors from Addressing Them.** Dissertation, Ph.D. Indiana University, Indiana, Proquest, UMI Dissertation and Thesis Global.
- Smith, W.E. (1993). **Teachers' perceptions of role change though shared decision making: A two year case study.** Atlanta GA: Paper presented at the annual meeting of the American Educational Association.
- Snyder, J. Marlene. (1995). **An Investigation in to the Factors that Encourage University Faculty to Use Information Technologies in Thair Teaching.** Dissertation, Ph.D. University of Nebraska-Lincoln, Nebraska Proquest, UMI Dissertation and Thesis Global.
- Tashakkori, Abbas and Teddlie, Charles. (1998). **Mixed Methodology: Combining Qualitative and Quantitative Approach.** California: Thousand Oke, Sage.

ภาคผนวก

1. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย
2. หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง
3. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
4. ประวัติผู้วิจัย

1. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารงานวิชาการที่สัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลมาใช้สร้าง

แบบสอบถาม

- 1) ผศ.ดร.เศาวนิต เศษานานนท์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- 2) รศ.มาลินี จุฑาปะมา
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 3) ดร.วิวัฒน์ ดิษยะศริน สัตยารักษ์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- 4) ผศ.สุวรรณี สิมะกรพันธ์
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- 1) รศ. ดร.วิรัช วรรณรัตน์
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
- 2) รศ. ดร.โกสุม สายใจ
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
- 3) รศ. ดร.ชุตินา วัฒนาศรี
อาจารย์ที่ปรึกษาสำนักวิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
- 4) ผศ. ดร.สุมิตรา ด้านพาณิชย์
ผู้อำนวยการโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการภายนอกมหาวิทยาลัย 4 ท่าน ที่ให้ความคิดเห็นโดยวิธี

Norminal Delphi Technique

- 1) รศ. ดร.วิไล ตั้งจิตสมคิด
รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- 2) ผศ. ดร.ปนัดดา ยิ้มสกุล
คณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- 3) รศ. ดร.วิจิต สังขรัตน์
อดีตอาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- 4) รศ. ตรูเนตร อัสชสวัสดิ์
อดีตผู้ช่วยคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิภายใน มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ จำนวน 5 ท่าน ที่ให้ความคิดเห็น

โดยวิธี Field Formal

- 1) รศ. ดร.โกสุม สายใจ
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและนวัตกรรม
- 2) รศ. ดร.ชุตินา วัฒนาศิริ
อาจารย์ที่ปรึกษาสำนักวิจัยและนวัตกรรม
- 3) ผศ. ดร.นิภา พงศ์วิรัตน์
อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู
- 4) ผศ. ชนม์นิภา วรกวิน
อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู
- 5) อาจารย์ ผ่องใส ถาวรจักร์ (ผู้ดำเนินการ)
ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

2. หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง

ที่ มรพ.พิเศษ/2557

เมษายน 2557

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูล

เรียน อธิการบดี/คณบดี/ผู้อำนวยการศูนย์สำนัก/ประธานหลักสูตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
2. รายละเอียดการเก็บข้อมูล

ด้วยอาจารย์ผ่องใส ถาวรจักร์ ผู้ช่วยอธิการบดีและผู้อำนวยการสำนักวิชาการวิทยาลัยราชพฤกษ์ ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร โดยมุ่งสร้างรูปแบบการปฏิบัติที่ดี (Good Practice) เพื่อใช้ประโยชน์ทางวิชาการ ในการนี้ใคร่ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางการบริหาร และผู้บริหารวิชาการในสถาบันของท่าน รายละเอียดการเก็บข้อมูลดังแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตด้วยจักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วรรณรัตน์)

รองอธิการบดีปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี

ผู้ประสานงาน : อาจารย์ผ่องใส ถาวรจักร์ 089-5001008

ที่ มรพ.พิเศษ/2557

วันที่ 7 สิงหาคม 2557

เรื่อง เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการ
เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. เอกสารรูปแบบที่ 1 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการจากการวิเคราะห์แนวคิด และทฤษฎี
  2. เอกสารรูปแบบที่ 2 ปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรียงตามลำดับความสำคัญ

ด้วยดิฉันนางผ่องใส ถาวรจักร์ ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร โดยมุ่งหารูปแบบที่ดี (Good Practice) จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมของกรีน และครอยเตอร์ (Green and Kreuters, 2005 : 218) 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับการบริหารงานวิชาการตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา (2551 : 1) จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการเรียนการสอน และการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการ ปรากฏผลดังเอกสารที่แนบมา บัดนี้ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการร่วมพิจารณารูปแบบ เพื่อปรับแก้และยืนยันรูปแบบที่ค้นพบนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ด้วยจักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางผ่องใส ถาวรจักร์)

ผู้วิจัย

ที่ มรพ.พิเศษ/2557

วันที่ 20 สิงหาคม 2557

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วยดิฉันนางผ่องใส ถาวรจักร์ ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบที่ดี (Good Practice) จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการเรียนการสอน และการพัฒนาการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการ ปรากฏผลตั้งเอกสารที่แนบมา บัดนี้ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยเป็นอย่างดียิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ด้วยจักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางผ่องใส ถาวรจักร์)

ผู้วิจัย

3. แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา

เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเบญจมิตร ในเรื่องการส่งเสริมการบริหารวิชาการในปัจจุบันโดยมี วัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการส่งเสริมการบริหารวิชาการที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดี (Good Practice) โดยสรุปเป็นภาพรวมและเผยแพร่เพื่อใช้ประโยชน์ในสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

อนึ่งงานวิจัยฉบับนี้ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่านเองและหน่วยงานของท่าน ผลการวิจัยจะ แสดงเป็นรูปแบบในภาพรวมเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น จึงขอความกรุณาท่านได้โปรดตอบให้ ครบทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล แบบสอบถามมี 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่งเสริม จำนวน 3 องค์ประกอบหลัก รวม 36 ข้อ

ตอนที่ 2 การบริหารวิชาการ จำนวน 5 องค์ประกอบหลัก รวม 35 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีความหมายดังนี้

5	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

โดยให้ท่านเลือกตอบตามความเป็นจริง ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อ การบริหารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลาตอบ แบบสอบถามฉบับนี้

ผู้วิจัย

นางผ่องใส ถาวรจักร์

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ วิทยาลัยราชพฤกษ์

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่งเสริม (Supporting Factors) (Green and Kreuter, 2005, p218)

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน ในประเด็นคำถาม
ที่ว่าท่านใช้ปัจจัยในการส่งเสริมการบริหารวิชาการตามรายการต่อไปนี้ในระดับใด

ข้อที่	ปัจจัยส่งเสริม	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	1. ปัจจัยนำ (Predisposing Factors)					
1	ท่านใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานวิชาการในสถาบัน					
2	ท่านส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความรู้ทางวิชาการในการปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ					
3	ท่านคิดว่างานวิชาการมีความสำคัญมากต่อการจัดการระดับอุดมศึกษา					
4	ท่านรู้สึกว่างานวิชาการมีประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบันและประเทศชาติมาก					
5	ท่านให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากกว่างานอื่น					
6	ท่านพัฒนางานวิชาการและผลงานของสถาบันอย่างสม่ำเสมอ					
7	ท่านเชื่อว่าคุณภาพงานวิชาการคือคุณภาพของสถาบัน					
8	ท่านเชื่อว่างานวิชาการคือการสร้างความก้าวหน้าของหน่วยงาน					
9	ท่านรับรู้ว่างานวิชาการคือศักดิ์ศรีของหน่วยงาน					
10	ท่านรับรู้ว่างานวิชาการจะสร้างชื่อเสียงให้หน่วยงาน					
11	ท่านคิดว่าสภาพสังคมรอบสถาบันมีผลต่องานวิชาการ					
12	ท่านคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประชาชนมีผลต่องานวิชาการ					
	2. ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors)					
13	ท่านสรรหาและคัดเลือกบุคลากรอย่างเป็นระบบ เชื่อถือได้					
14	ท่านเน้นระบบการคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพสูงมาทำงาน					
15	ท่านใช้ทรัพยากรบุคคลตรงตามความสามารถ และความถนัด					
16	ท่านใช้ทรัพยากรบุคคลอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ					
17	ท่านให้การดูแลรักษาบุคลากรทางวิชาการเป็นอย่างดี					

ข้อที่	ปัจจัยส่งเสริม	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
18	ท่านให้ขวัญกำลังใจและแนะนำทางก้าวหน้าอยู่เสมอ					
19	ท่านมีแผนการใช้งบประมาณอย่างเพียงพอ					
20	ท่านมีระบบระเบียบการใช้งบประมาณและการติดตามผลอย่างใกล้ชิด					
21	ท่านจัดอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องฝึกประสบการณ์ ด้านวิชาการต่าง ๆ					
22	ท่านจัดห้องอาหาร ห้องน้ำ สนามกีฬา และห้องสมุดอย่างพอเพียงให้เกิดความสะดวกต่อผู้เรียนและผู้สอน					
23	ท่านดูแลจัดการอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีอย่างพอเพียง และมีคุณภาพสูง					
24	ท่านจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์ในการทำงานวิชาการอย่างพอเพียงและทันสมัยอยู่เสมอ					
	3. ปัจจัยเสริม (Reinforcing Factors)					
25	ท่านมีแผนการทำงานทางวิชาการตามพันธกิจ สถาบันอุดมศึกษา					
26	ท่านประกาศแผนการทำงานให้บุคลากรทุกคนทราบอย่างชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้					
27	ท่านให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนานักศึกษาอย่างเต็มกำลัง					
28	ท่านติดตามผลการดำเนินงานทางวิชาการเพื่อพัฒนางานอยู่เสมอ					
29	ท่านแจ้งเรื่องการให้รางวัล และการลงโทษในการทำงานวิชาการให้ทุกคนรับทราบได้					
30	ท่านติดตามผลการประเมินงาน มีการให้รางวัลและการลงโทษทุกปี					
31	ท่านส่งเสริมการยึดมั่นในกฎ ระเบียบ วินัย และข้อบังคับในการทำงานเป็นแบบอย่างที่ดี					
32	ท่านเปิดโอกาสให้บุคลากรรับทราบกฎ ระเบียบ วินัย และข้อบังคับในการทำงานในหลายช่องทาง					
33	ผู้บริหารมีส่วนร่วมคิดกับบุคลากรในการจัดงานและกิจกรรมด้านวิชาการ					
34	ผู้นำชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วมในงานวิชาการของสถาบัน					

ข้อที่	ปัจจัยส่งเสริม	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
35	อาจารย์และนักศึกษามีส่วนร่วมในงานวิชาการของสถาบัน					
36	ผู้ปกครองและประชาชน มีส่วนร่วมในงานวิชาการของสถาบัน					

ตอนที่ 2 การบริหารวิชาการ (Academic Administration) (ตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา)

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน ในประเด็นคำถามที่ว่าท่านได้ปฏิบัติการบริหารวิชาการในระดับใด

ข้อที่	การบริหารวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	1. การวางแผนรับนักศึกษาและผลิตบัณฑิต					
1	มีการทำแผนงาน โครงการ ปฏิทิน ปฏิบัติงาน ทางวิชาการ					
2	มีการประชาสัมพันธ์ งานวิชาการ และการรับนักศึกษา					
3	มีการรับสมัคร การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา และบันทึกข้อมูลในระบบ					
4	มีการทำทะเบียนประวัติ บัตรประจำตัว และงานเอกสารของนักศึกษา					
5	มีการจัดการปฐมนิเทศ และปัจฉิมนิเทศ นักศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี					
6	มีการให้บริการแก่คณาจารย์ด้านการผลิตตำรา เอกสารเพื่อจัดการเรียนการสอน					
7	มีการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคมรอบ ๆ สถาบันอย่างกว้างขวาง เพื่อสร้างประสบการณ์การพัฒนาแก่บัณฑิต					
	2. การบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
8	มีการบริหารหลักสูตร การพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวหน้า ทันสมัย					
9	มีการเปิดดำเนินการและปิดหลักสูตรตามระเบียบของ สกอ.					

ข้อที่	การบริหารวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
10	มีการจัดรายวิชาเรียนตามหลักสูตรของคณะ และสาขาวิชาตามมาตรฐานของสภาวิชาชีพ และมาตรฐาน TQF.					
11	มีการจัดอาจารย์ผู้สอน และกิจกรรมทางวิชาการที่เหมาะสมกับหลักสูตร					
12	มีการจัดตารางเรียน ตารางสอน ประสานงานด้านการเรียนการสอน กับคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้มีการเชิญมาเป็นวิทยากร					
13	มีการเทียบโอนและยกเว้นการเรียนรายวิชา การเพิ่มถอนวิชาตามระเบียบของ สกอ.					
14	มีการขึ้นทะเบียนนักศึกษา การจบการศึกษาของนักศึกษาการทำเอกสารรับรองการจบการศึกษาที่เป็นไปตามข้อกำหนด					
	3. การประเมินผลการเรียนรู้					
15	ท่านติดตามผลการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนการสอนเป็นประจำ					
16	ท่านกำกับดูแลในการวัด และการประเมินผลการศึกษาของอาจารย์ทุกคนในหลักสูตร					
17	มีการตรวจสอบคุณสมบัติและการรับรองผลการเรียนของนักศึกษาทุกภาคเรียน					
18	มีการจัดทำตารางสอบ จัดกรรมการคุมสอบ และการประสานการสอบ ควบคุมดูแลการดำเนินการประเมินผลหลายรูปแบบ					
19	มีการดำเนินการจัดสอบ อุปกรณ์ และเอกสารการสอบอย่างเป็นระบบ และแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ					
20	มีการบันทึกคะแนนผลการสอบ ตรวจสอบผลคะแนนการประกาศผล และการรับรองผลการเรียนของนักศึกษา ตามข้อกำหนด					
21	มีการตรวจสอบระบบ การจัดการศึกษา และการจัดทำปริญญาบัตร รวมทั้งรับผิดชอบการประสานงานมอบปริญญาบัตร					
	4. การประกันคุณภาพการเรียนการสอน					
22	ร่วมทำแผนกลยุทธ์ของวิชาการ สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์สถาบัน และภารกิจของอุดมศึกษา					

ข้อที่	การบริหารวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
23	ร่วมจัดประชุมทำเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน					
24	ร่วมจัดทำเอกสารหลักฐานประกอบเล่ม SAR ของหน่วยงานตามตัวบ่งชี้ที่ สกอ. และ สมศ. กำหนด					
25	มีการติดตาม และประเมินตนเองตามเอกสาร SAR และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในปีถัดไป					
26	มีการประสานงานกับฝ่ายประกันคุณภาพของสถาบัน และคณะ สาขาวิชา ในการพัฒนางานคุณภาพงาน วิชาการ					
27	มีการปรับปรุง และพัฒนาการทำงานประกันคุณภาพ ตามผลการประเมินของ สกอ. และ สมศ.					
28	มีการเผยแพร่ความรู้ด้านการประกันคุณภาพให้กับ นักศึกษา และส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำ การประกันคุณภาพ					
	5. การพัฒนาการปรับปรุงการบริหารวิชาการ					
29	ท่านประชุมคณะกรรมการวิชาการ เพื่อพัฒนางาน วิชาการอย่างต่อเนื่องทุกปี					
30	ท่านกำกับติดตามการดำเนินงาน และรายงานสรุปผล คุณภาพการบริหารวิชาการต่อผู้บริหารสถาบัน					
31	มีการปรับระบบการทำงานวิชาการตามระบบ TQF ของ สกอ. และมาตรฐานบัณฑิตของสภาวิชาชีพ					
32	มีการประชุมอบรม ส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียน การสอนของอาจารย์ ผ่านระบบ e-learning, e-book ฯลฯ					
33	มีการจัดบอร์ดนิทรรศการ จัดทำเอกสารเผยแพร่ และส่งเสริมงานวิจัย การผลิตตำราทางวิชาการ และ เอกสารประกอบการสอน					
34	มีการพัฒนาระบบงานธุรการ สารบรรณ งบประมาณ และพัสดุครุภัณฑ์ให้เพียงพอต่อการพัฒนางาน วิชาการให้ก้าวหน้าและทันสมัย					
35	ทำวิจัยเพื่อประเมินงานวิชาการเพื่อพัฒนาและ ปรับปรุงการบริหารวิชาการเป็นประจำ					

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

4. ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางผ่องใส ถาวรจักร์		
วัน-เดือน-ปี เกิด	26 มิถุนายน 2489		
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี		
ที่อยู่ปัจจุบัน	2438 ซ.กรุงเทพฯ - ถนนที่ 50 ถ.กรุงเทพฯ - นนทบุรี แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร 10800		
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2513	กศ.บ.	วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน
	พ.ศ. 2546	คศ.ม.	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2534 – 2549	รองผู้อำนวยการระดับ 8 ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสตรีนนทบุรี	
	พ.ศ. 2549 – 2556	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ วิทยาลัยราชพฤกษ์	
	พ.ศ. 2556 – ปัจจุบัน	ผู้ช่วยอธิการบดี / ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์	
ผลงานวิจัย	<ol style="list-style-type: none"> เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อวิทยาลัยราชพฤกษ์ : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2552 เรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของวิทยาลัยราชพฤกษ์ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เรื่อง ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2554 ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากวิทยาลัยราชพฤกษ์ 		